

**OKUL ÖNCESİ DÖNEM İÇİN YARATICI
MÜZİK ETKİNLİKLERİ TASARIMI**

Müge TÜRKKAS
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN
Haziran, 2020
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKUL ÖNCESİ DÖNEM İÇİN YARATICI MÜZİK
ETKİNLİKLERİ TASARIMI

Hazırlayan
Müge TÜRKKAS

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

AFYONKARAHİSAR

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Dönem İçin Yaratıcı Müzik Etkinlikleri Tasarımı” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.../.../2020

Müge TÜRKKAŞ

İmza

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN

: Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ

Müzik Anasanat Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Müge TÜRKKAŞ'ın “Okul Öncesi Dönem İçin Yaratıcı Müzik Etkinlikleri Tasarımı” başlıklı tezi 26 /06/ 2020 günü, saat 13.00'da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilmiştir.

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

OKUL ÖNCESİ DÖNEM İÇİN YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİ TASARIMI

Müge TÜRKKAŞ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Haziran, 2020

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Müzik eğitimi, okul öncesi dönemde eğitici ve eğlendirici bir amaca sahiptir. Bu dönemde verilen müzik eğitimi; çocuklarda sesleri ayırt etme, sesini doğru kullanma, kendini ifade etme, farklı müzik kültürlerini tanıma, estetik değerlerini geliştirme, müzik ve ritim duygusu kazandırma, yaratıcılığı destekleme gibi pek çok amaca hizmet etmektedir. Tüm bu becerileri geliştirmek, müziği zevkli ve verimli hale getirmek çocuklara farklı müzik etkinlikleri sunmakla mümkündür. Bu araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının müziksel becerilerini geliştirmek, gelişim alanlarını ve müziksel kazanımlarını çeşitli yollarla desteklemek adına yaratıcı etkinlikler tasarlamak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda MEB'in okul öncesi dönem genel amaçlarına uygun olarak, bu dönem müzik eğitimi için 36 haftalık etkinlikler hazırlanmıştır. Hazırlanan etkinliklerin sınıf içerisinde uygulanabilmesi, müzik çalışmaları ile ilgili okul öncesi öğretmenlerinin yeterlilikleri, bu etkinliklerin çocuklara ve öğretmenlere katkısı gibi konular hakkında okul öncesi öğretmenlerinden görüşler alınmış ve bu görüşler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik alanında kendilerini yeterli gördükleri fakat müziksel etkinlikler uygularken çok fazla problemlerle karşılaştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca hazırlanan etkinliklerin okul öncesi öğretmen ve çocuklara fayda sağlayacağı sonucuna da ulaşılmıştır. Yapılan araştırmanın okul öncesi öğrencilerine ve öğretmenlerine, ayrıca müzik eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, okul öncesi dönem, okul öncesi dönemde müzik eğitimi, yaratıcı müzik etkinlikleri, okul öncesi dönemde yaratıcı müzik etkinlikleri.

ABSTRACT

RESEARCH ON “CREATIVE MUSIC ACTIVITIES DESIGN FOR PRE-SCHOOL”

Müge TÜRKKAŞ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

June, 2020

Advisor: Asst. Prof. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Music education has an educational and recreational purpose in the preschool period. Music education provided in this period serves many purposes such as distinguishing sounds, using their voice correctly, expressing themselves, let children get familiar with different musical cultures, improving their aesthetic values, gaining a sense of music and rhythm, and supporting the creativity of children. Developing all these skills is only possible by making music enjoyable and productive and offering various music activities to children. In this study, it is aimed to design creative activities in order to enhance the musical skills of preschool children and to support their different development areas and promote their musical acquisitions in different ways. Accordingly, 36-week different activities were prepared for preschool music education in line with the general objectives of preschool education set by MEB. Opinions of the preschool teachers were received on issues such as the implementation of musical activities prepared within the scope of this study in the classroom, the competencies of preschool teachers related to the music lesson, and the contribution of these activities to preschool children and teachers. In line with this feedbacks, it is concluded that preschool teachers find themselves sufficient in the field of music, but they encounter a lot of problems while implementing musical activities. Besides, it was concluded that the activities prepared will benefit pre-school teachers and children. It is thought that this study will contribute to preschool students and teachers, as well as preschool music education.

Keywords: Music education, preschool period, music education in preschool period, creative music activities, creative music activities in preschool period.

ÖN SÖZ

Üniversite hayatım boyunca bana her konuda destek olan, bilgi ve araştırmalarından yararlandığım, hem lisans hem de yüksek lisansta piyano eğitmenim ve danışmanım saygıdeğer hocam Dr. Öğretim Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN'a sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ayrıca tezimi hazırlarken fikirlerinden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Emel Funda TÜRKMEN'e, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyip, görsellerimin hazırlanması sürecinde yardımcı olan başta annem, babam, ablam ve enişteme, yaptığım görüşmelerime içtenlikle katılan değerli okul öncesi öğretmenlerine teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Müge TÜRKKAS

26.06.2020

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

1. OKUL ÖNCESİ DÖNEME TARİHSEL BAKIŞ	2
1.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN DÜNYADAKİ GELİŞİMİ	2
1.2. TÜRKİYE'DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ	5
2. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN TANIMI VE ÖNEMİ	6
2.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN TANIMI	6
2.2. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN ÖNEMİ.....	7
3. OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	8
3.1. FİZİKSEL GELİŞİM.....	9
3.2. BİLİŞSEL GELİŞİM.....	10
3.3. DİL GELİŞİMİ.....	12
3.4. SOSYAL- DUYGUSAL GELİŞİM	14
3.5. AHLAK GELİŞİMİ.....	16
3.6. KİŞİLİK GELİŞİMİ	17
3.7. CİNSEL GELİŞİM.....	19
4. OKUL ÖNCESİ DÖNEM EĞİTİM PROGRAMININ İÇERİĞİ	20
4.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAKLAŞIMI	20
4.2. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	20
4.3. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARI.....	21
4.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİĞİ	21
5. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ VE ÖNEMİ.....	22
5.1. OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ	22
5.2. OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ	23
6. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN ÖNEMİ	26

İKİNCİ BÖLÜM YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİ HAZIRLAMA

1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN ÖNEMİ.....	28
2. OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE ÖĞRETMENLERİN YETERLİLİKLERİ, KULLANILAN YÖNTEMLER VE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	29

2.1. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YETERLİLİKLERİ, KULLANILAN YÖNTEMLER VE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR.....	29
2.1.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Konusunda Yeterlilikleri ve Görüşleri ile İlgili Tez Çalışmaları.....	29
2.1.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Konusunda Yeterlilikleri ve Görüşleri ile İlgili Makale Çalışmaları	31
2.1.3. Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemler ile İlgili Tez Çalışmaları	32
2.1.4. Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemler ile İlgili Makale Çalışmaları.....	32
2.1.5. Müziğin Çocukların Gelişim Alanları Üzerindeki Etkisi ile İlgili Tez Çalışmaları	33
2.1.6. Müziğin Çocukların Gelişim Alanları Üzerindeki Etkisi ile İlgili Makale Çalışmaları	34
3. MÜZİK EĞİTİMİNİN YARATICILIK ÜZERİNE ETKİSİ	34
3.1. MÜZİK EĞİTİMİNİN YARATICILIK ÜZERİNE ETKİSİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	35
3.1.1. Müziksel Yaratıcılık ile İlgili Tez Çalışmaları.....	35
3.1.2. Müziksel Yaratıcılık ile İlgili Makale Çalışmaları	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM OKUL ÖNCESİ DÖNEM İÇİN YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİ TASARIMI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ	36
2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	36
3. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI.....	37
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	37
4.1. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ	37
4.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU	38
4.3. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ	39
5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	40
5.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN TASARIMI.....	40
5.1.1. İlk Güne Hoş geldin.....	40
5.1.2. Duygularımı Tanıyorum	41
5.1.3. Gökkuşluğu (Dünya Çocuk Günü).....	48
5.1.4. Tik – Tak Saati (Hayvanları Koruma Günü)	50
5.1.5. Sonbahar Yankısı	51
5.1.6. Cumhuriyet Bayramı (29 Ekim)	53
5.1.7. İpli Kuklalar.....	54
5.1.8. Atatürk'ü Anma (10 Kasım).....	55
5.1.9. Yiyelim Öğrenelim.....	56
5.1.10. Öğretmenler Günü (24 Kasım).....	57
5.1.11. Sakla – Duy – Bul	58
5.1.12. Çalgı Sesleri.....	58
5.1.13. 1 Yılda 4 Mevsim	60
5.1.14. Kardan Adam Üşüyor.....	61
5.1.14. Sepetteki Elmalar	63
5.1.15. Tombala (Yeni Yıl)	64
5.1.16. İnce Mi? - Kalın Mı?	66

5.1.17. Orkestra Şefi	66
5.1.18. Sesinden Tanı	69
5.1.19. Hızlı ve Yavaş	69
5.1.20. Farklı Dokunuşlar	70
5.1.21. Bestecileri Tanıyalım	71
5.1.22. Renkleri Tanıyorum	73
5.1.23. Şişeler	74
5.1.24. Nerede?	75
5.1.25. Ormandaki Ayı	76
5.1.26. Gezegenler	77
5.1.27. Doğduğum Ay	78
5.1.28. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (23 Nisan)	79
5.1.29. Ritim Çalışması	81
5.1.30. Cevizden Kastanyet	81
5.1.31. Sessiz Sinema	82
5.1.32. Üç Komşu	83
5.1.33. Sese Kulak Ver	84
5.1.34. Müzik Türlerini Tanıyoruz	85
5.1.35. Rainstick Yapımı	85
5.2. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE MÜZİKSEL ETKİNLİKLERDEN NE ŞEKİLDE YARARLANDIĞINA İLİŞKİN BULGULAR ..	87
5.3. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİKSEL ETKİNLİKLER UYGULARKEN KARŞILAŞTIKLARI GENEL PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR	94
5.4. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN HAZIRLANAN ETKİNLİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	97
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	104
KAYNAKÇA	108
EKLER	114
ÖZGEÇMİŞ	115

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Duyguları İfade Eden Emojiler	42
Şekil 2. Marakas	42
Şekil 3. 7 Suratların Yaşadığı Orman.....	44
Şekil 4. Şaşkın Do ve Kurt	45
Şekil 5. Güler Yüzlü Re ile Ayı	45
Şekil 6. Şımarık Mi ile Elma Ağacı	45
Şekil 7. Şıpsevdi Sol ile Prens.....	46
Şekil 8. Kızgın Fa - Üzgün La ve Baykuş	46
Şekil 9. Uykucu Si ile Tavşan	47
Şekil 10. Uykucu Si'nin Ormandaki Hayvanlarla Toplantısı	47
Şekil 11. Zindana Atılan Cadı	48
Şekil 12. Çöp Torbasından Paraşüt Yapımı	49
Şekil 13. Tik-Tak Saat Görseli	51
Şekil 14. Yoğurt Kabından Davul	53
Şekil 15. Meyve İsimlerinden Ritim Kalıpları	57
Şekil 16. Tuba	59
Şekil 17. Kontrbas	59
Şekil 18. Davul	59
Şekil 19. Keman	60
Şekil 20. Arp	60
Şekil 21. Üçgen Zil.....	60
Şekil 22. Kardan Adam Yapımı	62
Şekil 23. Elektro Gitar.....	67
Şekil 24. Piyano.....	67
Şekil 25. Arp	67
Şekil 26. Keman	68
Şekil 27. Kontrbas	68
Şekil 28. Gayda	68
Şekil 29. Bateria	69
Şekil 30. Hayvan Resimleriyle Hız Terimleri	70
Şekil 31. Wolfgang Amadeus Mozart	71
Şekil 32. Fazıl Say.....	72
Şekil 33. Ludwig Van Beethoven	72
Şekil 34. Barış Manço	73
Şekil 35. Aşık Veysel	73
Şekil 36. Ritim Çalışması İçin Bardak Görseli	80
Şekil 37. Cevizden Kastanyet.....	82
Şekil 38. Dizek Üzerinde Çizgi ve Aralıklar.....	83
Şekil 39. Yumurta Görselinde Notalar (La-Sol-Fa)	84
Şekil 40. Havlu Kâğıt Rulolarından Rainstick Yapımı	86
Şekil 41. Postüp'ten Rainstick Yapımı	87

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Akt	: Aktaran
BOMED	: Bedenden Oyuna Müzik Eğitimi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Tudem	: Test Uygulama Değerlendirme ve Eğitim Merkezi
vb	: Ve Benzeri

GİRİŞ

Eskilerden beri pek çok amaç için kullanılan müzik, günümüzde de önemli eğitsel ve sanatsal dallardan biri haline gelmiştir. Müzik, anne karnında başlayıp hayatımızın sonuna kadar her alanda karşımıza çıkmaktadır.

Birey doğumu ile birlikte dinleme, söyleme, ritim tutma, benzetme, farklı sesler çıkarma gibi müziksel davranışlar kazanır. Bu müziksel davranışlar ile kendini ifade etme, iletişim kurma, yaratıcılığını geliştirme gibi becerilerin gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu nedenle bu gelişimlere fayda sağlayan müziğin, erken yaşlarda kazandırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Müzik eğitiminin erken yaşlarda kazandırılması da, okul öncesi müzik eğitimi sürecine kadar dayanmaktadır.

Bu süreçte çocuklar, müzik ile ses ve kelimeleri doğru kullanma, başkalarını dinleme ve saygı gösterme, farklı sesleri ayırt etme, müzik zevkini tatma gibi becerileri öğrenmektedir. Bir müzik aleti çalarak müzikteki ritmik duyguyu kazanır ve müzik aleti çalma becerisi edinir. Tüm bu beceriler müzik yeteneğinin yanı sıra bireyin sosyal, duygusal, psikomotor, dil gibi pek çok gelişim alanlarını etkilemektedir. Tüm bu gelişim alanlarını etkileyen müzik, verildiği eğitim doğrultusunda şekillenmektedir.

Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin etkili ve verimli gerçekleşebilmesi için öğretmen niteliği, gerekli araç-gereç imkânı ve uygulanacak etkinliklerin çocukların müzik eğitimi destekleyecek şekilde olması önemlidir. Bu süreçte okul öncesi öğretmenlerinin müzik alanında yeterli düzeyde olmaları kadar, uygulanacak etkinliklerin kalitesi de bir o kadar önemlidir. Erken yaşlarda müziği uygulamalı olarak öğretmek kolay ve kalıcıdır. Bu yüzden yapılan müziksel etkinlikler çocuğun müzik kulağının ve müzik becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlayacağı gibi onun müziğe karşı ilgi ve isteğinin artmasını, etkinliklere sevekle katılmasını sağlayacaktır.

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerine yardımcı olacağı düşünülerek bu dönem için belirli gün ve haftalara uygun olarak 36 haftalık yaratıcı müzik etkinlikleri hazırlanmıştır. Bu etkinliklerin okul öncesi öğretmenlerine, müzik eğitime ve bu alanda yapılacak başka araştırmalara katkı sağlaması umulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

1. OKUL ÖNCESİ DÖNEME TARİHSEL BAKIŞ

En eski dönemlerden beri Türk toplumunda çocuğun önemli bir yeri vardır. O dönemde kadınların amacı, iyi bir anne olmak, iyi bir birey yetiştirmektir. Eski zamanlara bakıldığında kadınlar; tarlada çalışmak, hayvanlara bakmak, aynı zamanda ev işleri ile uğraşmaktan dolayı çocuklarına zaman ayıramamışlardır (Oktay, 1983: 3-4). Günümüzde ise çocukların gelişim alanlarını destekleyen ve geliştiren bir süreç olarak görülmesiyle okul öncesi dönem önem arz etmiş ve ihtiyaç haline gelmiştir.

1.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN DÜNYADAKİ GELİŞİMİ

Amerika’da ve İngiltere’de 16. yy’da ilk “Dame School” adı altında anaokullarının temeli atılmıştır. 1779 yılında ise Fransa’da Kreş adı altında ilk kreşler kurulmuştur. Anaokullarının pek çok ülkeye yayılması, eğitimcilerin bu alana katkıda bulunmasını sağlamıştır. 17. ve 18. yüzyıllarda Comenius, Locke, Rousseau gibi eğitimciler çocuk eğitimi anlayışını savunmuştur. 20. yüzyıla gelindiğinde Pestalozzi, Dewey, Piaget, Vygotsky ve Montessori gibi eğitimciler o dönem eğitim anlayışına öncülük etmiştir. Aynı zamanda 20. yy’da İtalya’da Roza ve Carolina Agazzi adında iki kardeş ilk anaokulunu açmıştır. Belçika’da Ovide Decroly, Fransa ve Almanya’da Friedrich Froebel, İngiltere’de Robert Owen gibi eğitimciler dünyadaki anaokulu eğitim sistemine katkıda bulunmuşlardır (Tos, 2001: 13-14; Oktay, 2002: 45-46).

Tüm bu çalışmalardan sonra Froebel ve Montessori pek çok ülkede anaokulları açmıştır. Froebel ve Montessori’nin dışında asıl mesleği sosyal hizmet görevlisi olan Margaret MacMillan 1908 yılında kardeşi Rachel ile birlikte Londra’da ilk yuvayı açmıştır. Bu yuvayı açmadaki amaçları, yoksul bir çevrede beş yaş altındaki çocukların sağlıklı ve kendilerine bakabilecek düzeydeki alışkanlıkları kazanabilmeleridir (Oğuzkan ve Oral, 2005: 27).

Russel 1926’da yazdığı “On The Education” adlı eserinde şunları dile getirmektedir: O dönemde içinde bulunulan yaşam şartlarına göre iki çeşit anaokulu vardır. Maddi durumu yerinde olan aile çocukları için Froebel-Montessori okulları, maddi durumdan yoksun aile çocukları için MacMillan’ın okulları. MacMillan’ın

okulunda çocuk sayısının çok olması ve orta sınıf ailelerinin müdahalesinden etkilenmemiş olması, verilen eğitimi olumlu yönde etkilemiştir (Russel, 2001:155; Akt: Altaş, 2006: 9).

Bu dönem eğitimcileri çocuk eğitiminin önemini şöyle savunmuşlardır:

Comenius'a (1592-1670) göre eğitim; çocuğu eğlendiren, öğreten olumlu bir süreç olmalıdır. Birey en iyi erken çocukluk döneminde deneyim kazanır. Somut nesnelerle ve duyu organlarına hitap edecek şekilde öğrenmelidir (Oktay, 1983: 46).

Locke'e (1632-1704) göre eğitim; birey doğduğunda boş bir levha gibidir. Birey, çevrenin etkisi ile deneyim kazanır. Bu nedenle olumlu bir çevre oluşturmak gerektiğini savunur. Duyulara göre eğitim verilmesi gerektiği anlayışını benimser (Oktay, 1983: 47).

Rousseau'ya (1712-1778) göre eğitim; akıl ve duyguların birleşmesiyle birlikte bir anlam ifade etmektedir. Bu süreci "Akıl Çağı ya da Aydınlanma Çağı" olarak nitelendirmektedir. Her dönemde verilen eğitim farklı olmalıdır. Bireyin içinde bulunduğu dönemin özelliklerine göre eğitim verilmelidir. Rousseau'ya göre birey doğduğunda iyi olarak doğar, onu etkileyen çevredir (Oktay, 1983: 47-48).

Froebel'e (1782-1852) göre; bireyin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda eğitim verilmelidir. Birey çevresi ile etkileşim halinde olmalı ve çevresinde gelişen olayların farkına varmalıdır. Bireyin eğitimi içinde müzik, resim, dans gibi öğrenme alanları önemli bir yer tutmaktadır. Froebel bu alanlara yönelik pek çok etkinliklere, oyunlara, şarkılara ve ninnilere yer vermiştir. Annelerin çocuklarına söylemesi için ninniler yazmış, anne-çocuk ilişkisini önemli tutmuştur. Bunun için annelere bu alanda pek çok eğitim ve kurslar vermiştir. Böylece okul öncesini destekleme ve eğitimin bilinenden bilinmeyene, yaparak yaşayarak öğrenme olduğunu savunmuştur (Oktay, 1983: 49-50; Öztürk, 2008: 10).

Dewey (1859-1952); merkezinde çocuğun olduğu ilerlemecilik anlayışını savunan bir eğitimcidir. Gelecek yaşamdan ziyade bugünün önemli olduğunu ve bireyi bu yönde yetiştirmek gerektiğini savunmaktadır. Zihinsel, fiziksel, sosyal faaliyetlerle, yaparak -yaşayarak öğrenme anlayışını savunmuştur (Oktay, 1983: 51).

Montessori (1870-1952); diğer eğitimciler gibi çocuğun mutlu olduğu, kendisini özgürce ifade edebildiği bir eğitim anlayışını benimser. Çocuğun eğitiminde uygun ortam ve koşullar sağlanmalıdır. Çocuk, ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirilmelidir.

Montessori'ye göre hareket gelişimi, duyunların gelişimi ve dil gelişimi birbirleri ile etkileşim halindedir ve birbirini izler (Okday, 1983: 51-52). Montessori, çocuk eğitiminin dışında zihinsel engelli bireyler için de yöntemler geliştirmiş ve bu yöntemleri uygulamıştır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 17).

Piaget (1896-1980); yaşa ve olgunlaşmaya bağlı olarak bireysel farklılıklar dahilinde bireyin keşfetmesini ve ömür boyu öğrenmesini amaç edinmiştir. Fiziksel ve sosyal deneyimler bilişsel gelişimin bir parçasıdır. Piaget “çocuğun zihinsel gelişimine” yönelik çalışmalarında fiziksel olgunlaşma kadar çevresel etkenlerin de önemli olduğunu vurgulamıştır (Okday, 1983: 54-55; Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 18).

Vygotsky'a (1896-1934) göre; zihin sosyal çevre ile bir bütündür. Bireyin yapılanması sosyo-kültürel etkiler sonucu çeşitlilik gösterir ve çevresindeki yetişkin ve diğer çocuklarla kendini geliştirebileceğini savunur. Eğitimcilerin ve ailenin, problem çözme becerisi kazandırmak ve bireyde var olan gelişim düzeyini belirlemek için, çocuğa rehberlik etmesi gerekmektedir. Tüm bu etkileşimler dil aracılığı ile sağlanmaktadır. Böylelikle bireyler arası karşılıklı ve işbirliğine dayalı bir eğitim anlayışı benimsenmektedir (Vygotsky, 1986; Akt: Otacıoğlu, 2008: 158; Okday, 1983: 57-58).

Bu eğitimciler savundukları düşünce doğrultusunda farklı eğitim anlayışlarını ortaya koymuş ve tüm bu anlayışlar dünyadaki eğitim sistemini etkilemiştir. Bu etkiler doğrultusundan okul öncesi eğitim sistemi ilk başlarda ihtiyaç için ortaya çıkmış, daha sonraki dönemlerde çocuğun sosyal, zihinsel, bedensel, dil gelişimini sağlamak ve bireyi okula hazırlamak gibi farklı amaçlar edinmiştir.

“J.H. Pestalozzi'nin küçük çocukların eğitimleriyle ilgili yöntem ve düşüncelerine göre anaokulları; yalnızca koruma ve bakım evi değil aynı zamanda oyuna da gereken önemi veren, özgür bir ortamda çocukların dış çevreyi ve kendilerini özgürlüğe alıştırdıkları bir yer olmalıdır” (Tos, 2001: 86).

Bunun üzerine Pestalozzi'nin (1746-1827) öğrencisi Fredrich Froebel bu eğitim sistemini benimseyerek Almanya'da “Kinder Garden” adı altında çocuk yuvaları açmıştır. Yine bu alanda disiplin anlayışına karşı çıkan, çocuğun tüm gelişimlerine destek veren Montessori'de İtalya'da “casa da bambine” adı altında çocuk evi açmıştır. Bu eğitimciler bireyin kendisini tanımasını ve anlamlandırmasını, toplumla iç içe

olmasını ve bireye ışık tutmasını amaçlamıştır. Bunun üzerine bu yöntemler dünyaya yayılmış ve bizim eğitim sistemimizi de etkilemiştir (Tos, 2001: 87).

“Avrupa’da ve Amerika’da bu çalışmalar sürerken, Türkiye’de Türk-İslam düşünür ve eğitimcilerinin, çocuğun gelişimi ve eğitimi konusuna verdikleri önemi; Keykavus’un “Kabusname”, Gazali’nin “Ey Oğul”, Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın “Marifetname” adlı anne ve babalara rehber niteliği taşıyan eserlerinden anlamak olasıdır. Gazali eğitimi “taş üzerine nakış yapmaya” benzetir. Çocuk eğitiminde ilk yaşların çok önemli olduğunu, bu nedenle de anne, baba ve öğretmenlere söz konusu dönemde büyük sorumluluklar düştüğünü hatırlatır” (Tufan, 2006: 186).

“Ünlü Türk hekimi İbn-i Sina: Çocuğun bünyesini güçlendirmek açısından yararlı olacak iki şey vardır: Bunlardan birincisi, çocuğun yumuşak bir şekilde hareket ettirilmesi, ikincisi de çocuk uyutulurken “musiki” ninni söylenmesidir. Çocuğun bu iki şeye alıştırılması, onun biri beden ve diğeri de ruh için olan “jimnastik” ve “musiki”ye hazırlanmasına olanak verecektir” (Yavuzer, 2001: 18).

1.2. TÜRKİYE’DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ

Okul öncesi eğitim II. Meşrutiyet döneminde Ana Mektepleri’nin açılması ile birlikte yenilik ve gelişim amaçlarken Balkan Savaşları ile bu durum gecikme göstermiştir. Resmi anlamda ise Balkan savaşlarından sonra açılarak yaygınlaşma göstermiştir (Akyüz, 2011: 267).

Bu dönemde Satı Bey adında bir eğitimci çocuk yuvası açarak eğitim verme çalışmalarında bulunmuş fakat Balkan Savaşları sebebi ile bu çalışmalar aksamıştır. 1913 yılında ilköğretim bünyesinde anaokulları ile ilgili düzenlemeler yapılmış, 1914 yılında resmileşmiştir. Bu dönemde Montessori, Pestalozzi, Frobel gibi pek çok batılı eğitimci ülkemizdeki eğitim sistemine ışık tutmuştur. Bu eğitimcilerin sistemleri örnek alınmıştır (Akyüz, 2011: 268).

Yine bu dönemde Kazım Nami adında bir eğitimci Macaristan’a giderek burada “Çocuk Bahçesi” adı altında eğitim veren kurumu ziyaret etmiştir. Selanik’e döndüğünde, Macaristan’da elde ettiği bilgiler doğrultusunda “Çocuk Bahçesi” adı altında bir sınıf açmıştır. Fakat bu eğitim ile öğretmenlik yapacak bir eğitimci bulunamaması üzerine bir Ermeni ve bir Türk bayan ile Ana Mektebi kurmuştur. Sonrasında bu mektepler yayılım göstermiştir (Akyüz, 2011: 268).

1915 yılında Ana Mektepleri’ne öğretmen yetiştirmek adına eğitimler verilmeye başlanmış fakat 1919 yılında savaş ve içinde bulunulan zorluklar nedeniyle bu kurumlar kapatılmıştır. Bu dönemde okuma- yazmaya verilen önem ile anaokulları ve anasınıfları için devlet tarafından ayrılan tüm olanaklar ilköğretime aktarılmış, böylece çalışmalarını sürdüren diğer okullar da 1937-1938 yılları arasında kapanmak zorunda kalmıştır. Okul

öncesi eğitim ile ilgili önemli gelişmeler 1960 yıllarından sonra tekrar kendini göstermiştir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 18-19).

1961 yılında 222 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu” ile okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim kurumları içinde yer almaya başlamıştır (Oğuzkan ve Oral, 2005: 34).

1962 yılında anaokulları yönetmeliğine bağlı anaokulları, ana sınıfları, yuvalar, yurtlar (kreş ve gündüz bakım evleri) kurulmuştur. 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na göre anaokulları örgün sistem içinde yer almaya başlamıştır (MEB, 2007: 70). 1992 yılında ise 3797 sayılı kanun ile “Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü” kurulmuştur (Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 18-19).

Türkiye’de okul öncesi eğitim ilk ortaya çıktığı zamanlarda çocuğun sağlığı, bakımı ve fiziksel gelişimine odaklı eğitim verirken, günümüzde, çocuğun tüm gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayan, bilinçli ve yaşam deneyimi kazandıran kurumlar olarak hizmet vermektedir (Oğuzkan ve Oral, 2005: 29).

2. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN TANIMI VE ÖNEMİ

2.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN TANIMI

Okul öncesi dönem; çocuğun doğduğu andan eğitimine başladığı güne kadar olan 0-6 yaş dönemi kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim ise bireyin bu süreçten sonraki yaşamında zihinsel, bedensel, psiko-motor, sosyal-duygusal, dil gibi gelişim alanlarını tamamladığı ve bu doğrultuda şekillendirdiği bir eğitim sürecidir. Erken çocukluk eğitimi olarak da tanımlanmaktadır. (MEB, 2008: 3; Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 15). Başka bir tanım olarak okul öncesi dönem, çocukta var olan potansiyeli ortaya çıkarma ve kendisini ifade etme, uygun ve uyarıcı çevre imkanları olan, bireysel farklılıkları göz önüne alan sistemli ve planlı bir eğitim sürecidir (Turaşlı, 2014: 3). Ayrıca bu dönem, çocukların tüm gelişimlerine uygun yaşam koşullarında, bireyin kültürüne uygun biçimde yönlendiren, sosyal duyarlılık ve yaratıcı zekânın temellerini oluşturan sosyal bir dönem olarak da bilinmektedir (Oğuzkan ve Oral, 2005: 3).

Bu dönem, çocuğun becerilerinin ve kişilik özelliklerinin büyük ölçüde geliştiği bir dönemdir. Bireye yaşantıları ve deneyimleri sonucunda olumlu alışkanlık kazandırmak, bireyin yetersiz kaldığı durumları ortadan kaldırmak adına okul öncesi eğitim büyük öneme sahiptir (Işın, 2008: 7; Başal, 2005: 16).

Bu kurumlarda verilen hizmetler belli yaş gruplarına ayrılarak farklı isimler adı altında toplanmıştır. En son yapılan eğitim sistemindeki değişikliğe göre; 0-36 ay “Kreş ve Gündüz Bakımevleri”, 36-69 ay “Anaokulu”, 48-69 ay ise “Anasınıfı” olarak adlandırılmaktadır.

Kreşler; genellikle çalışan annelere sahip ya da özel bakım gerektiren çocuklara verilen eğitimi kapsar. Yuva ve anaokullarında; çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal becerilerinin gelişimi üzerinde durulur; bu alanlarda oyunlar, etkinlikler gibi yaşantılar yoluyla çocuğun tüm gelişimi desteklenmeye çalışılır (Oğuzkan ve Oral, 2005: 3-4). Anasınıfları; ilköğretim okullarının bünyesinde yer alan, anaokulları gibi çocukların gelişimlerinin planlı ve sistemli bir eğitim içinde yürütülmesini sağlayan hizmetten oluşmaktadır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 24).

2.2. OKUL ÖNCESİ DÖNEMİN ÖNEMİ

Okul öncesi dönem, çocuk eğitiminin temel yapı taşıdır. Çocuğun içinde bulunduğu çevre ve yaşam şartları, ebeveyn tutumları, verilen eğitim çocuğun hazır bulunuşluğunu büyük oranda etkilemektedir.

Bu dönemde çocuk da kendine ait ilgi ve yeteneklerinin farkında olmadığı için ebeveyn ve öğretmenlerin sorumlulukları büyüktür (Gül, 2012: 3-4; MEB, 2008: 3).

Çocuğun sağlıklı ve istenilen davranış sergilemesi, onun gelişim özelliklerini bilmekten geçer. Tüm bunlar yeterince bilinmediği takdirde birey kendini ifade etmekte zorlanır (Gül, 2012: 3-4; MEB, 2008: 3). Bu nedenle okul öncesi eğitim, çocuğun kendisini tanıması, öz bakım becerileri kazanması ve bedenini etkili kullanmayı sağlaması adına önemlidir (Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 15).

Okul öncesi eğitim cinsiyet kimliği kazanmasına, güven, öz saygı ve öz benlik duygusunu geliştirmesine; bunun yanı sıra akıl yürütme, yaratıcılık ve hayal gücünü geliştirmeye katkı sağlamaktadır. Sosyal anlamda paylaşma, işbirliği, yardımlaşma, dayanışma, olumlu akran ilişkisi, dil ve iletişim becerisi gibi alanları da geliştirmektedir (MEB, 2008: 3; Aral, Kandır ve Yaşar, 2003: 15).

Okul öncesi dönemde verilen eğitim bilimsel ve sistematik olarak ilerlemelidir. Birey bu dönemde meraklıdır, hayal gücü güçlüdür ve nesnelerle sürekli ilişki kurmaya çalışır. Tüm bu nedenlerden dolayı sürekli sorgular. Bireyin edindiği bilgilerin büyük

bir bölümü bu dönemde oluşur ve en aktif yaşam dönemi bu dönemdir (Kaçar ve Doğan, 2007; Akt: Düşek ve Dönmez, 2012: 69).

Bireyin gelişiminin ve öğrenmesinin hızlı olması ile öğrenilen bilgilerin kalıcı izli olması bu dönemde verilen eğitimi önemli hale getirmiştir.

Okul öncesi eğitim;

- ❖ Çekirdek aileye dönüşen bir yapının olması,
- ❖ Kadınların çalışma oranlarının artması,
- ❖ Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması,
- ❖ Apartmanlaşma ile çocukların yaşlılarının bulunmaması ve buna bağlı hareketliliğin kısıtlanması,
- ❖ Çocukların eğitim anlamında eksikliğin olduğu aileler tarafından fark edilmesi gibi sebeplerden gerekli kılınmıştır (MEB, 2008: 6).

Okul öncesi eğitimin çocukta;

- ❖ Okuma, yazma, dinleme, konuşma ve öğrenme becerisi kazandırma,
- ❖ Kendisini ifade edebilme,
- ❖ Karar verme,
- ❖ İçinde bulunduğu çevreyi anlama ve algılama,
- ❖ Atatürk, Vatan, Millet, Bayrak sevgisi oluşturma,
- ❖ Bireyde sosyal uyum, güven, sevgi, saygı, yardımlaşma, hoşgörü, iş birliği sağlama,
- ❖ Sağlıklı kişilik oluşturma,
- ❖ Gerekli zihinsel olgunluğa erişimine imkân sağlama,
- ❖ Bireyi okula ve yaşama hazırlama (MEB, 2008: 7-8-9-10) gibi hedef ve amaçları bulunmaktadır.

3. OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Çocuk gelişimi görünür ve görünmez büyümeleri içerir. Görünür büyümeler boy, kilo gibi beden ölçülerinde görülen değişikliklerdir. Görünmez büyümeler ise bireyin iç organlarında oluşan değişimlerdir. Bireyde değişim kalıtım ve çevrenin etkisi ile gerçekleşir (Oktay, 2002: 109-110). Kalıtım, annenin yumurta ve babanın sperm hücrelerinde bulunan kromozomlar ile ortaya çıkmaktadır. Tüm bu kromozomlar bireyin genlerini oluşturmaktadır. Bireyin bazı özellikleri, davranışları (örneğin

cinsiyet) genetik faktörlerle ortaya çıkar. Çevre ise kalıttan sonra kalıtım özelliklerinin gelişmesini sağlayan veya sınırlandıran faktörlerdendir. Bunlar doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası olmak üzere 3 dönemde ele alınmaktadır. Doğum sırasında fetüsün oksijensiz kalması, kordon dolanması, doğum sonrasında bebeğin aile yapısı, sosyo-kültürel yapısı, bireyin toplumdaki değeri çevresel faktörler arasında yer almaktadır (Senemoğlu, 1998: 17-20).

Çocukta gelişim fiziksel, sosyal, zihinsel, duygusal yönleri ile bir bütün halindedir. Birinde meydana gelen aksaklıklar diğer gelişim alanlarını da olumsuz etkilemektedir (Oktay, 2002: 100). Bu nedenle gelişim bir bütündür, süreklidir ve belli bir sıra izler.

3.1. FİZİKSEL GELİŞİM

Fiziksel gelişim; bireyde meydana gelen, boy uzaması, kilo artışı, kemik gelişimi, diş çıkması ve değişmesi, kas, beyin ve tüm sistemlerin gelişmesi, duyu organlarının gelişimi gibi bedeni oluşturan tüm organlardaki değişim sürecidir (MEB, 2007: 3). Başka bir tanıma göre fiziksel gelişim, zihin-kas koordinasyonuna dayalı davranışların gelişimi ve değişimidir (Senemoğlu, 1998: 26).

Bireyde fiziksel gelişimin sağlıklı olarak ilerlemesi düzenli olarak kilo artışıyla anlaşılabilir. Bebekler 5. ayda ağırlığının iki katına, 1 yaşında üç katına, 2 yaşında ise dört katına ulaşmaktadır. Boyları ise ilk 6 ay 8 cm, ikinci 6 ayda ise 4 cm uzar. 1-2 yaş arası dönemde 10-12 cm artış göstermektedirler. Birey 4 yaşına geldiğinde ise doğduğu zamanki boyunun 2 katına ulaşır. Tüm bunlar kız ve erkek çocuklarında farklılık gösterir (MEB, 2007: 4).

Bebeklerin ilk dişleri 6-8 aylıkken oluşmaya başlar. Süt dişlerinin tamamı 3 yaşına doğru tamamlanır. Kalıcı dişleri ise 6-7 yaşları arasında çıkmaya başlar. Böylelikle alt ve üst dişleri olarak toplamda 32 diş kalıcı olarak gelişir (Yavuzer, 2001: 85).

Bedensel gelişim, okul öncesi dönemde bireyin 0-2 yaş dönemdeki gelişimine göre biraz daha yavaş ilerleyen bir süreçtir. İlkokul çağına doğru gelişim yavaşlamaktadır. Ergenlik döneminde ise bu süreç yeniden hız kazanmaktadır. Bu dönemde çocuk sinir sistemindeki gelişimini büyük oranda tamamlar. 2 yaşındaki çocuğun beyin ağırlığı, yetişkin beyin ağırlığının %75'i iken, 5 yaşında %90

oranındadır. Okul öncesi dönemde bireylerin ciğerlerinin gelişimi yavaş gelişmekte, kalp büyümesi ise 6 yaşına kadar hızla gelişim göstermektedir. Gelişim baştan ayağa, içten dışa doğru bir sıra izlemektedir. Öncelikli olarak bireyin büyük kas gelişimi daha sonra da küçük kas gelişimi tamamlanır. Bebeklerdeki sinir sistemi önce baştan başlayarak ayaktaki sinirlere doğru bir sıra izlemektedir (Senemoğlu, 1998: 30-33).

Çocuklardaki kemik gelişimi yetişkinlere göre farklılık gösterir. Bir bebeğin kemiği bir yetişkine göre daha yumuşaktır. Yaşın ilerlemesi ile bu kemikler sertleşir. Bireyin el ve bilek röntgenlerine bakılarak kemik gelişimleri hakkında yorum yapılabilir (Bee ve Boyd, 2009: 214-215).

Kemiğin üzerinde bulunan vücudun hareket sistemini oluşturan bir diğer bölüm ise kaslardır. Çocuğun doğumda kaslarının ağırlığı beden ağırlığının 1/4 ile 1/5'i kadardır. Ergenlik döneminde bu oran 1/3, yetişkinlikte ise 2/5'i kadardır (MEB, 2007: 7). Birey bu dönemde kaba motor becerilerini kullanma konusunda daha başarılıdır. Atlama, tırmanma, koşma, yakalama, yürüme gibi becerileri rahatlıkla yapabilir (Ergin ve Köseoğlu, 2017: 77). 3-4 yaş arasındaki çocuklar parmak uçlarında yürüyebilir ve geçtikleri yıllara göre daha uzun yol kat edebilirler (Yavuzer, 2001: 89). Bu dönemde çocuklar düğme ilikleme, makas kullanma gibi ince kas becerilerini kullanmakta zorluk çekebilirler (MEB, 2007: 7). Bu nedenle kaba motor becerileri daha çok kullanılmakta, ince motor becerileri kaba motor becerilerine göre biraz daha geç gelişim göstermektedir.

3.2. BİLİŞSEL GELİŞİM

Bilişsel gelişim; doğumdan itibaren başlayarak çevremizi dünyamızı anlama, etkileşim sağlama ve bununla ilgili bilgileri kullanma, yorumlama ve değerlendirme sürecidir. Bilişsel gelişim, dikkat, algı, bellek, akıl yürütme, varsayım, anlama, problem çözme, düşünme, yaratıcılık, anımsama, okuma ve yazma gibi kavramları içinde barındırır (MEB, 2009: 3).

Piaget'e göre bilişsel gelişimin en önemli ilkeleri, şema, özümleme ve uyum, dengeleme kurmadır.

Şema; yeni bir bilgiyi çevrelemektir. Hem zihinsel hem de fiziksel eylemlerdir. Örneğin bir bebeğin bir nesneye baktığında, dokunduğunda, tattığında ya da işittiğinde hissedilen bir durumu zihninde kategorize etmesidir. Bir bebeğin ilk kez gördüğü

koyuna köpek demesi gibi. Özümleme ve uyum; bir olayı veya deneyimi şema haline getirmedir. Bilgileri seçerek kafamızdaki şemalara göre bağlantı kurabildiğimiz uyum sağlama sürecidir. Örneğin hiç deniz kestanesi görmeyen bir çocuğun deniz kestanesi sözünü duyunca, yenilen bir kestane zannetmesi. Dengeleme; özümleme ile uyum kurma arasında denge oluşturmaktır. Örneğin bir öğretmenin öğrencilerine düzeyinin üstünde sorular sorması, çocukların bu sorulara karşı şemalarını harekete geçirememiş olmaları sonucu dengeleme gerçekleşemez. Bu yüzden etkili bir denge için bireyin sahip olduğu yapı önemlidir (Bee ve Boyd, 2009: 311-314; Senemoğlu, 1998: 40-45).

Piaget'e Göre Bilişsel Gelişim Evreleri

1. Duyusal Motor Dönem (0-2 yaş)

Bu dönemde çevreyi tanımak ve çevredeki nesneleri keşfederek yakalama, ağzına götürme hareketleri görülür. Tekrar davranışı hakimdir ve öğrendiği bilgileri yaşamında uygulamaya başlar (Tok, 2012: 117). Birey nesne devamlılığı ve taklit yoluyla çevresini tanımaya bu dönemde başlar.

2. İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş)

Bu dönemde mantıkdışı düşüncüler mevcuttur. Olayları tek yönlü ele alırlar (Gander ve Gardiner, 2001: 460). Piaget işlem öncesi dönemi kendi içinde sembolik işlemler dönemi (2-4) ve sezgisel işlemler dönemi (4-7) olarak ikiye ayırmıştır.

- **Sembolik İşlem Dönemi (2-4):** Çocuk bu dönemde gözüyle görmediği nesneleri sembolleştirir. Örneğin bir çubuğu at zannetmesi gibi sembollere yer verir (Senemoğlu, 1998: 49). Birey sembolik işlem döneminde benmerkezci bir yapıdadır. Kendilerini başkasının yerine koymaz ve kendi bildiğini herkes biliyormuş gibi düşünür. Akıl yürütme tümevarım ya da tümdengelim şeklinde değildir. Teyzesi evlendiğinde oyun parkına götürülen çocuğun, oyun parkına tekrar gitmek için teyzesine tekrar ne zaman evleneceksin diye sorması örnek olarak verilebilir (Ergin ve Köseoğlu, 2017: 114-115; Senemoğlu, 1998: 49).
- **Sezgisel İşlem Dönemi (4-7):** Bu dönemde çocuklar sezgileri ile hareket ederler. Bu dönem çocuklarında korunum özelliği gelişmediği için nesnelerin yeri değiştiğinde miktar, hacim, boy vb. özelliklerinin değişeceğini düşünürler. Örneğin bir bardak suyu başka uzun ince bir bardağa

döktüğünüzde çocuk ikinci bardağa dökülen suyun fazla olduğunu söyler (Senemoğlu, 1998: 50). Yine bu dönemde çocukta tersine dönebilirlik kavramı gelişmemiştir. Örneğin buzun eriyince su olacağının farkındadır ama suyun donunca buz olacağının farkında değildir (Ergin ve Köseoğlu, 2017: 117).

3. Somut İşlemler Dönemi (7-12)

Bu dönem ilkokul çağını kapsamaktadır. Çocuklar korunum ilkesini kazanır. Nesnelerdeki değişimleri algılarlar. Bazı işlemleri zihinsel olarak yaparlar. Gruplama, sınıflama, sıralama becerilerini kazanırlar. Benmerkezcilik ortadan kalkarak başkasının penceresinden bakmasını öğrenirler. Bu dönemde soyut bilgiler somut halde verilmelidir (Senemoğlu, 1998: 53-54).

4. Soyut İşlemler Dönemi (12-18)

Birey kendisini bu dönemde sınırlandırmaz. Yetişkinler gibi düşünmeye başlar. Düşünceleriyle soyutluk kazanır. Tüme varım ve tümden gelim yoluyla düşünür. Problem çözme, mantık yürütme, bilimsel düşünme, yaratıcı ürünler ortaya koyma, eleştirel düşünme, ilişki kurma gibi becerilerini kullanmaya başlar. Olaylara farklı bakış açıları ile bakmayı öğrenir. Örneğin bir atasözü veya bir deymi anlayabilir (Senemoğlu, 1998: 56-57).

Vygotsky'a göre bilişsel gelişimin en önemli etkeni çevre ve kültürün etkisidir. Çocuk çevresi yoluyla öğrenme kazanır. Somut yaşantı ve deneyimler, iş birlikli öğrenmeler, motivasyon ve destek ile öğrenmeler gerçekleşir (Odabaşı, 2016:46)

Bruner'e göre bilişsel gelişimin kaynağı meraktır. Bruner bilişsel gelişimi 3 döneme ayırmıştır. Eylemsel Dönem (0-3) yaparak yaşayarak, İmgesel Dönem (3-11) görsel öğelerle, somutlaştırarak, Sembolik Dönem (11-20) akıl yürüterek, soyutlaştırarak öğrenme olarak ele alınmıştır (Odabaşı, 2016: 45-46).

3.3. DİL GELİŞİMİ

Dil gelişimi; dil kurallarına göre seslerin, sözcüklerin kazanılması ve kullanılmasını içeren doğumdan itibaren başlayıp yaşam boyu süren bir gelişimdir. Dil gelişimi öğrenme açısından önemlidir. Dil gelişimi ilk dönemlerde çocuklarda aynı olup, ilerleyen yıllarda değişim gösterir. Dil öğrenimi 2-5 yaş arasında tamamlanır. Dil

gelişimi isteklerimizi anlatmak, duygularımızı ifade etmek açısından önemlidir (MEB, 2007: 3-4). Düşünceleri sözcüklerle aktarma, sesleri birleştirerek anlamlı sözcükler oluşturma, bu sözcükleri kavrama, ayırt etme ve anımsama gibi dil gelişimi ile ilgili özellikler bilişsel gelişim sürecini de etkilemektedir (Gander ve Gardiner, 2001: 207). Bireyin sözcükleri ve sesleri algılaması bilişsel olarak gerçekleşir. Bilişsel olarak algılanan kelimeler konuşmaya dönüşür.

Dil, bireyin çevresi ile iletişim kurmasını, duygularını ve düşüncelerini ifade edebilmesini sağlar. Toplumsal değerleri aktarma, iletişim ve etkileşim sağlama dil ile sağlanır (Aslan, 2019: 19). Dil, iletişimin sembolik ifade edilen kısmını oluşturur. Daha sonraları alıcı ve ifade edici dil gelişir. Hem karşısındaki ifadeleri anlamaya çalışır hem de kendisini ifade etmeye çalışır. Genelde çocuklar bunları oyun esnasında oyuncakları ile konuşarak ifade ederler (Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2007; Akt: Kaçar, 2016: 36).

Psikolinguistik görüşe göre, 18 ay ile ergenliğe kadar olan sürede dil kazanımı çok önemlidir. Bu dönemin dışında dil kazanımının zor ve imkânsız olduğu savunulur (Temiz, 2002: 17).

Dilin olgunlaşmasında sosyalleşme de önemlidir. Bu da bireyin akranlarıyla ve çevresiyle olan iletişimi ile doğrudan ilgilidir. Bu süreçte de okul öncesi dönem bireyin sosyalleşmesi adına önemli bir dönemdir. Bireyin çevresi ile kurduğu ilişkiler, kendini ifade etmesi akranları ile arasındaki iletişimi artırır. Böylece dil gelişimi hız kazanmış olur. Bu da okul öncesi dönemde ilişkilerin fazla olmasıyla bireyin dil gelişimine katkı sağlar.

Dil gelişimini etkileyen pek çok faktör vardır:

- Sağlık: Bireyde meydana gelen bazı rahatsızlıklar konuşmayı engelleyebilmektedir.
- Zekâ: Dil zekâyâ bağlı gelişim gösterir.
- Sosyo-ekonomik koşullar: Dil yaşa bağlı olarak bireyin büyümesi ile gelişim gösterir. Tüm bunlara rağmen sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan ailelerde yetişen çocukların daha düzgün ve erken konuştuğu görülmektedir. Tüm bunların içinde ebeveyn tutumları da dil konusunda önemli bir etkiye sahiptir.
- Cinsiyet: Dil gelişimi konusunda kız çocuklarının erkek çocuklara göre daha erken konuştuğu görülür (Yavuzer, 2001: 93-94).

1. Konuşma Öncesi (Dil Öncesi) Dönem

- Ağlama: 0-6 haftalık süreyi kapsar. Genellikle bebek ihtiyaç ve isteklerini dile getirir.
- Agulama: 6 haftalık ile 3 aylı süreyi kapsar. Bebeğin çıkartmış olduğu basit seslerdir. “oooo, aaahh” gibi sesler çıkartırlar.
- Mırıldanma-Cıvılda: 3-6 aylık dönemi kapsar. Bebekler duydukları sesleri taklit etmeye çalışır. Ünlü ve ünsüzleri birleştirerek heceler oluşturur ve söylerler. 9-12 aylarda ise tekrarlar ile ses çıkarmalar görülür. Örneğin; “de de de” gibi (MEB, 2007: 6-11; Gander ve Gardiner, 2001: 187-193).

2. Konuşma (Dilsel) Dönemi

- Tek Sözcük Dönemi: 12-18 aylık dönemi kapsar. Anlamli sözcükler oluşturmaya başlar ve “mama, baba” gibi sözcükler ortaya çıkar. Tek kelimeyle pek çok şey ifade etmeye çalışır.
- Telgraf Dönemi: 18-24 aylarını kapsar. Birey iki sözcükle anlatmak istediğini ifade eder. Örneğin; “anne su” diyen bir çocuk, annesinden su istediğini ifade eder. Bu dönemden sonra 2-3 yaş aralığında bireyler üç ve daha fazla sözcükleri yan yana getirerek ifade ederler.
- Gramer Dönemi: 3-6 yaş arası dönemi kapsar. Bu dönemde çocuklar kullandığı kelimelere uygun çekimler yapmaya başlar (yapım ekleri, çekim ekleri, yardımcı fiiller gibi). Kelimeleri rahat ve karmaşık yapıli bir şekilde kullanmaya başlar (MEB, 2007: 6-11; Gander ve Gardiner, 2001: 187-193).

3.4. SOSYAL- DUYGUSAL GELİŞİM

Sosyal gelişim; bireyin içinde bulunduğu topluma ayak uydurabilmesi ve toplumun beklentilerine uygun davranışları sergileyebilmesidir. Bireyin sosyal değerleri algılaması, farklı kültürlerle etkileşim haline girebilmesi ve bunları davranışa dönüştürmesi sosyal gelişimin temellerini oluşturmaktadır (MEB, 2007: 3).

Bebeklerde sosyalleşme 3. aydan itibaren nesnelerin farkına varması ve sesleri ayırt etmesi ile başlar. 4-5 aylıkken gülme, ağlama gibi ifadeler ortaya çıkar. 1 yaşına geldiğinde ise anne onun için güven kaynağıdır (Yavuzer, 2001: 81-82). 2-3 yaşlarında oyun arkadaşlıkları kurmaya başlarlar. Kurdukları oyun arkadaşlarından hemen sıkılabilirler. 3-4 yaşlarında ise grup halinde oynamaya başlarlar. 4 yaşından sonra kız-

erkek ayrımı yaparak kendi cinsleri ile oyun oynarlar. 9-11 yaşlarında da hemcinsler ile arkadaşlık yapıldığı gözlemlenir. Bu durum ergenliğe kadar devam eder (MEB, 2007: 6-9).

Duygusal gelişim; sevgi, mutluluk, hüznün, öfke, kıskançlık gibi duygu ifadeleri ile organizmanın tamamıyla uyarılmasına karşılık olarak bedenin verdiği tepkidir (Yavuzer, 2001: 72).

1-2 yaşlarında çocuklar duygusal olarak annelerine bağımlıdır. 2-3 yaşlarında özerk bir yapıya sahiplerdir ve bağımsızlardır. 3-4 yaşlarında kendi cinslerinden arkadaşları ile oyun oynarlar. 4-5 yaş aralığında sorumluluk alır ve aldığı sorumluluğu yerine getirirler. 5-6 yaşlarında empati duygusu gelişerek arkadaşlarının içinde bulunduğu duygu durumunu anlarlar (Metin, 2012: 11-37).

Erikson, psiko-sosyal gelişimi farklı başlıklar altında ele almıştır.

- Temel güvene karşı güvensizlik (0-2): Bu dönemde güven duygusu önemlidir. Çocuğun ihtiyaçlarının giderilmesi (sevgi, ilgi gibi) güven duygusunun temelidir. Çocuğun ihtiyaçları yeterince karşılanmazsa güvensizlik ortaya çıkar.
- Özerkliğe karşı kuşku ve utanç (2-4): Bağımsızlık duygusu önemlidir. Birey kendi başına özgürce hareket etmekten hoşlanır. Ebeveynlerin bu konuda destek veren ortamlar oluşturması gerekmektedir. Ebeveynler koruyucu bir yapı ile davranır ise çocukta kuşku ve utanç durumu yaşanır.
- Girişimciliğe karşı suçluluk (4-6): Bu dönemde çocuğun merak ederek daha çok girişimlerde bulunduğu bir süreçtir. Bu yaşta hareket sürecinin artması ile girişkenlik duygusu ön plana çıkar. Çocukların engellenmesi durumunda suçluluk duymasına neden olur.
- Başarıya karşı aşağılık duygusu (6-12): İlkokul dönemini kapsayan bu süreçte çocuklar akranları ile ilişkiler kurmaktan mutluluk duyar. Bu durumda ortaya koyacağı ürünlerin de başkaları tarafından beğenilmesini ister. Böylece yapılan görevin başarılı olmasını ister. Tüm bunları yaparken kendisini yetersiz hissetmesi başarıya karşı aşağılık duygusu yaratır.
- Kimliğe karşı kimliksizlik (12-18): Ergenlik dönemini kapsamaktadır. Burada akran ilişkileri önemlidir ve birey akranlarından büyük ölçüde

etkilenir. Ne yapmak istediğini bilen, yetişkin gibi davranan bireylerde başarılı kimlik oluşur.

- Yakınlığa karşı uzaklık (18-30): Ergenlik döneminde kimliğine ulaşan bireyler farklı arkadaşlıklar, karşı cinsle ilişkiler kurarak yetişkinlik sürecine girer. Tüm bu süreçte birey olumsuz etkilenirse kendisini yalnız hisseder.
- Üretkenliğe karşı durgunluk (30-60): Birey bu dönemde üretken ve verimlidir. Birey işe yaradığını hissederse krizi atlatmış olur. Bu süreci atlatamazsa durgunluk oluşur.
- Ego bütünlüğüne karşı umutsuzluk (65+): Geriye dönük geçmiş değerlendirme söz konusudur. Tüm bu süreçleri olumlu atlatmış ise mutlu, atlatamamış ise umutsuz bir birey olur (MEB, 2007: 10-12; Odabaşı, 2016: 32-36).

Aile, çocuğun ilk sosyal çevresini oluşturmaktadır. Aile çocuğa sevgi, güven gibi duyguları kazandırır. Çocuk okul öncesi döneme geldiğinde sosyalleşmeye hazır haldedir (Kandır ve Alpan, 2008: 35). Duygusal anlamda ise anne ile bebek arasındaki bağ oldukça önemlidir. Bu bağ bebekte temel güven duygusu oluşturur. Bu da bebekte duygusal doyumu sağlamaya yardımcı olacaktır (Şener ve Karacan, 1999; Akt: Kandır ve Alpan, 2008: 35). Tüm bu duygusal bağlar baba ile de önemlidir. McDonald'ın (1988) yaptığı çalışma sonucunda babası tarafından ilgi görmeyen çocukların akranları tarafından da ilgi görülmediği gözlemlenmiştir (Akt: Kandır ve Alpan, 2008: 35).

3.5. AHLAK GELİŞİMİ

Ahlak gelişimi; Toplumun değer yargılarına uygun, içinde bulunduğu çevreye uyum ve tüm bu süreçte nasıl davranılması gerektiğinin farkında olmaktır. Adet, gelenek, görenek, tutum gibi değerleri içine alan süreçtir. Bireyler küçük yaşlardan itibaren ahlak kurallarını öğrenir ve her bireyin farklılıklarına saygı duyarlar (MEB, 2007: 3-4).

Piaget'e göre ahlak gelişimi işlem öncesi dönemde ahlaki gerçeklik olarak başlar. Bu dönemde (dışsal kurallara bağlılık dönemi) çocuklara göre kurallar vardır ve bunlara uymamanın sonucunda ceza verilir. Somut işlemler evresi özerk ahlak dönemidir. Birey burada kuralların değişebileceğini anlar. Doğruyu yanlışlı söyler (Gander ve Gardiner, 2001: 357-358).

Kolberg'e göre ahlak gelişimi 3 dönemden oluşmaktadır:

1. **Gelenek Öncesi Dönem:** Piaget'in dışa bağıllık dönemini oluşturmaktadır. İyi – kötü ölçütlerine göre davranış gösterirler.
 - Ceza ve itaat: Bireyler doğru ve yanlış davranışları ceza ve itaat ile anlarlar. Bir davranış yanlış ise ceza verilir, o davranış doğru ise itaat edilir. Genellikle olayların dış görünüşüne bakılarak sonuçlara varılır. Örneğin bir çocuk annesine yardım ederken yanlışlıkla on tabak kırmış, diğeri ise annesinden gizli bir şekilde şekerlikten şeker alırken şekerliği kırmıştır. Bu dönemdeki çocuklara kimin hatalı olduğu sorulduğunda on tabak kıran çocuğun hatalı olduğu cevabı alınmıştır.
 - Araçsal ilişkiler: Bu dönemde birey kendisine göre beğendiği şeyleri doğru kabul eder. Kendisi ön plandadır. Örneğin, onu bana verirsen bende sana bunu veririm şeklindeki istediklerini, karşılıklı olarak yapar.
2. **Geleneksel Dönem:** Bireyin içinde bulunduğu toplum, grup, aile yapısı değerlerini etkilemektedir. Bazı zamanlar içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarından bile önemli tutar. Grubun değer ve yargılarına göre kurallar edinir ve uyar.
 - Kişiler arası uyum: Başkalarının mutluluğu bu evrede önemlidir. Yardımlaşma, saygı, sadakat iyi çocuk olmak için gereklidir. Yaptığı her şey ceza almamak için değil başkalarını mutlu etmek içindir.
 - Kanun ve düzen: Başkalarına verilen önem azalmakla birlikte yerini toplum kurallarına ve kanunlarına bırakmıştır. Vicdan evresi olarak da bilinir.
3. **Gelenek Sonrası Dönem:** Birey kendi seçtiği yargılar doğrultusunda hareket eder.
 - Sosyal sözleşme: Birey bu dönemde bazı kuralların demokratik olarak değişmesi gerektiğini düşünmektedir. Topluma özgü olduğu vurgulanmaktadır.
 - Evrensel ahlak: Adalet, eşitlik gibi insan hakları önemlidir. Bunlar ihmal edilemez düşüncesi mevcuttur (Senemoğlu, 1998: 71-73; Bee ve Boyd, 2009: 676-679).

3.6. KİŞİLİK GELİŞİMİ

Kişilik gelişimi; bireyi diğer bireylerden ayıran doğuştan ve sonradan kazandığı özelliklerdir. Karakter, yetenek, değer, inanç, tutum gibi özellikler kişilik

özelliklerindendir. Olumlu kişilik kazanan bireyler mutlu, kendini gerçekleştirmiş bireylerdir (Senemoğlu, 1998: 78).

Kişilik kavramı; mizaç, huy ve karakter kavramlarını içinde barındırmaktadır. Mizaç ve huy kişiye özgü duyguların niteliksel ya da niceliksel olarak değişime uğramasıdır. Örneğin kızmak, öfkelenmek, gülmek gibi değişen özellikler bireyde bulunan huy ya da mizacı temsil eder. Karakter ise kişiye özgü davranışların insanın bedensel, duygusal ve zihinsel etkinliğine çevrenin verdiği değerdir. Çevrenin oluşturduğu değer yargılarına göre karakter oluşur. Karakteri mizaç ve huydan ayıran en önemli özellik, toplumsal ve ahlaki değerlere göre oluşmasıdır (Köknel, 1999; Akt: Karaçam, 2012: 7).

Kişilik 5-6 yaşlarına kadar oluşur. İlerleyen yaşlarda kişilik şekillenebilir. Kalıtım ve çevrenin sonucu ortaya çıkar. Kalıtsal olarak birbirine benzeyen iki çocuğun bile kişilik özellikleri farklılık gösterir. Örneğin, tek yumurta ikizi olan bebeklerin birinin sessiz sakin diğersinin daha hareketli olduğu gözlemlenir. Çevresel olarak kişilik eğitim ile belirlenir, büyük ölçüde çevreden etkilenir. Örneğin, bireyin yapısında saldırganlık varken, bu eğitim ile değiştirilebilir. Bireyin başka bir yetişkini örnek alması kişiliği büyük oranda etkiler. Bu nedenle anne-baba tutumları çocuklar üzerinde etkilidir (Yörükoğlu, 2002: 169-172). Çocuklar ebeveynlerine itaat etmekten ve onların kendilerine rehberlik etmesinden hoşlanırlar. Bir çocuk anne ve babasından ne kadar sevgi görürse, o kadarını yansıtacaktır (Güneş, 2012: 94-99).

Freud'a göre kişilik gelişimi Yapısal Kuram ve Topografik Kuram olmak üzere 2 evreden oluşmaktadır.

1. Yapısal Kuram: Kişiliğin öğelerini ele almıştır.

- **İd:** İlk oluşan yapıdır. İsteklerimizin olduğu bölümdür.
- **Ego:** Kişiliğin mantıksal ve gerçekçi olarak düşünüldüğü bölümdür. Dengeleyicidir.
- **Süper Ego:** Ahlaki değerlerden oluşan bölümdür. Vicdan ön plandadır (Odabaşı, 2016: 26).

2. Topografik Kuram: Kişiliğin duygularımıza nasıl etki ettiği ele alınmıştır.

- **Bilinç:** Bireyin içinde bulunduğu düşüncelerin farkında olmasıdır.
- **Bilinç Öncesi:** Bireyin içinde bulunduğu düşüncelerin farkında olmadığı fakat düşündükçe hatırlayabileceği duygulardır.

- **Bilinç Dışı:** Bireyin farkında olmadığı duygulardır (Odabaşı, 2016: 31).

3.7. CİNSEL GELİŞİM

Cinsel gelişim; Bireyin kendi cinsi ile ilgili üreme organlarının gelişiminde meydana gelen değişim sürecidir. Cinsel gelişim, bireyin cinsel kimliğinin ve cinsel olgunluğunun oluşmasında önemli bir dönemdir. Cinsel kimlik bireyin cinsiyetini kavramış olması, başka bir deyişle de kadın ve erkek cinsiyetinin rollerini kabullenmesidir. Cinsel olgunluk ise bireyin üreme sisteminin üremeye hazır hale gelmesidir. Ergenliğin temelini oluşturur (MEB, 2007: 5-7).

Bebekler küçük yaştan itibaren vücutları ile ilgilidirler. Annenin sıcaklığı, sesi, kokusu bebeği mutlu eder. Bir yaşından itibaren annenin bebeğini yıkaması ve altını değiştirmesinden duyduğu mutluluk, ilk cinsel duyguların ortaya çıktığı dönemi gösterir. Yaşı ilerledikçe kendi cinsel organını tanımaya ve dokunmaya başlar. Bebeklerde görülen bu davranışlar doğaldır ve cinselliğin başladığına işaret eder (Yavuzer, 2001: 120-121).

Cinsel eğitim; bireyin kendini tanıması ve başkaları ile kuracağı ilişkilerde istenilen davranışları kazanması için önemlidir. Çocukların ebeveynlere cinsellik ile ilgili sorduğu soruların, uygun ifadelerle cevaplanması gerekmektedir. Cevaplar kısa, basit, somut şekilde yani bireyin algı düzeyine uygun nitelikte olmalıdır (MEB, 2007: 10-12).

Freud’a Göre Cinsel Gelişim Dönemleri

- **Oral Dönem (0-2):** Haz kaynağı ağızdır. Emme refleksi bu dönemde önemlidir. Bu dönem olumlu olarak atlatılmazsa sonucunda sinirli, ısrarcı, dedikodu ve yalana yatkın kişilikler meydana gelir.
- **Anal Dönem (2-4):** Tuvalet eğitiminin kazanıldığı dönemdir. Birey kendisini ve çevresini kontrol eder. Birey bu süreci sıkı kurallarla öğrenirse cimri, titiz, düzenli bir yapıya sahip olur. Gevşek bir kurallarla öğrenirse dağınık, savurgan, rahat kişilikler oluşur.
- **Fallik Dönem (4-6):** Birey bu dönemde karşı cins bireylerle ilişki halindedir. Cinsiyet farklılıklarını anlamlandırır. İçinde bulundukları cinsiyetlerin rollerine bürünürler. Birey bu dönemi olumsuz atlatırsa kıskançlık, paylaşmama gibi olumsuz davranış özellikleri edinir.

- **Gizil Dönem (6-11):** Birey bu dönemde cinsellik ile ilgili konuları kendi içinde yaşar. Hemcinsleri ile arkadaşlık ederler. Bu evre olumlu bir şekilde atlatılamazsa birey başarısızlık duygusuna kapılır. Oyun ve arkadaşlıklar önemlidir.
- **Genital Dönem (11-18):** Ergenlik dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde bireyin gelişimi hızlıdır ve cinsel dürtüler ön plandadır. Karşı cinse ilgi oluşmuştur. Kimlik kazanmak önemlidir (Senemoğlu, 1998: 79-80; Odabaşı, 2016: 24-25).

4. OKUL ÖNCESİ DÖNEM EĞİTİM PROGRAMININ İÇERİĞİ

4.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAKLAŞIMI

Öğretim programı bireyin gerçek ihtiyaçlarına cevap veren, bireyin gelişimsel ve bireysel farklılıklarını ele alan bir sistemdir. Eğitim programları amaçlar-içerik-eğitim durumları ve ölçme-değerlendirme gibi temel öğelerden oluşmaktadır. İçerik amaçlara göre; eğitim ortamı, araç ve gereçler içeriğe göre; ölçme ve değerlendirme ise eğitim durumuna göre belirlenir. Esnek, bilimsel, ekonomik, uygulanabilir bir program olmalıdır. İlerlemecilik anlayışı esas alınmıştır (MEB, 2018: 5).

Bu süreçte bilişsel, duyuşsal, devinimsel gibi bütünsel gelişim alanlarının aktif olduğu bir öğrenme sürecidir. Bireyin ihtiyaçları önemlidir. Merkezinde öğrenci olan ve öğrencinin bireysel farklılıklarını önemseyen bir felsefedir.

4.2. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

1. Bilişsel Gelişim Alanı
2. Alıcı Dil Gelişim Alanı
3. İfade Edici Dil Gelişim Alanı
4. Kaba Motor Gelişim Alanı
5. İnce Motor Gelişim Alanı
6. Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı
7. Uyumsal Beceriler Gelişim Alanı ile ilgili bireyin ihtiyaçlarına ilişkin programları kapsamaktadır (MEB, 2018: 5).

4.3. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARI

- Bireyi ilkokula hazırlama,
- Türkçeyi doğru kullanma ve ifade etme,
- Kavrama, bırakma ve el becerileri gibi ince motor; hareket, denge gibi kaba motor becerileri kazandırma,
- Hatırlama, problem çözme, olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri kurma gibi bilişsel süreçler kazandırma,
- Bireyin kendisini tanıma ve ifade etme, benlik duygusu oluşturma, sevgi, saygı, hoşgörü içinde olma, çevresi ile olumlu ilişkiler kurma gibi sosyal duygusal gelişimini destekleme,
- Dünyayı tanıma, anlama ve anlamlandırma gücüne sahip alıcı dil geliştirme (MEB, 2018: 8).

4.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİĞİ

Okul öncesi eğitim programı hazırlanırken bireyin ihtiyaçları, içinde bulunduğu sosyal çevre, kazandırılmak istenilen hedefler göz önüne alınarak hazırlanır. Eğitim programı dinamik bir yapıya sahiptir. Zaman ve mekân sınırlaması olmadan olumlu değişim ve gelişim süreçlerini içine alır. Bu süreçte bilimsel olma ekonomiklik sağlama, güvenilir ve geçerliliği yüksek içeriklerden oluşur. Bunun yanında yaşama yakınlık, açık-anlaşılır olma, bilinenden-bilinmeyene, yakından-uzağa, somuttan-soyuta, basitten-zora, bireyin yaparak-yaşayarak öğrenmesini sağlamayı ilke edinmiştir. Program içeriği bireyin tüm gelişim alanlarına uygun olarak düzenlenmelidir.

Bilişsel gelişim olarak; hatırlama, neden-sonuç ilişkisi kurma, akıl yürütme gibi düşünme süreçlerine katkı sağlar. Ayrıca matematik, bilim, yaratıcı sanatlar gibi bilişsel süreçleri içerisine alır. Dil gelişimi olarak; çevresini algılama, anlama ve anlamlandırma gibi alanları kapsar. Dil bilgisi yapıları, sözcükler arasında anlamlı ilişkiler kurma, jest ve mimiklerini kullanabilme, okuduğunu ya da duyduğunu anlamlandırma gibi gelişimleri içine alır. Motor gelişimi olarak; vücudun büyük ve küçük kas gelişimlerini kapsar. Büyük kas becerileri; hareket etme, denge kurma, küçük kas becerileri; kavrama ve el becerilerinden oluşur. Uyumsal gelişim olarak; bireyin kendi öz bakım becerilerini sağlayabilmesidir. Yemek yeme, giyinme, tuvalet becerisi, günlük yaşam becerilerini kapsar. Sosyal-duygusal gelişim olarak; bireyin içinde yaşadığı topluma uyum

sağlamasıdır. Öz denetim, öz yeterlilik, sosyal ilişkiler, sosyal anlamlandırma, davranışsal ve duygusal yönde sağlıklı olması gibi gelişimler okul öncesi öğretim programı içeriğini oluşturmaktadır (MEB, 2018: 8-12).

5. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ VE ÖNEMİ

5.1. OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ

Müzik asırlar boyunca insanları etkileyen bir güce sahiptir ve hayatımızın her alanında karşımıza çıkan bir sanattır. İnsanların yaşam boyunca müziği kutsal saymaları ve tedavi amaçlı kullanmaları, müziğe verdikleri önemi göstermektedir (Türkmen, 2017: 1). Eski çağlardan günümüze kadar tüm düşünürler, doktorlar, psikologlar ve eğitimciler müziğin zihinsel ve fiziksel alanlarda önemli olduğunu öne sürmüşlerdir. İnsanlar gibi bitki ve hayvanların da müzikten etkilendikleri ortaya konmuştur (Öztürk, 2004: 16).

“Yunan filozof Aristoteles’e göre müzik eğitiminin, kendisinden dolaysız bir yarar beklemek yerine, çoğu kez daha ileri konuları öğrenmek bakımından bir araç olarak kullanılabileceği için gerekli olduğunu savunmuştur. Aristoteles’e göre müzik eğitimi, özgür insanın kendisini yüceltebilmesi için gereken tüm eğitimin bir bölümüdür. Platon’a göre ise müzik, insan ruhunu sakinleştiren, dinginleştiren bir sanattır ve Platon, müzik eğitiminin insanı yücelterek düzeni sağladığını savunmuştur. Platon, müziği toplumsal ve politik eğitimin en uygun aracı olarak nitelendirmiştir” (Topoğlu, 2012: 33).

Çocuklar doğuştan müziğe karşı ilgili olarak doğar, ritim ve sesi küçük yaşta algırlarlar (Öztürk, 1996: 2). İnsanların ilk seslerle tanışması anne karnında başlar. Yapılan araştırmalara göre anne karnında insanın en gelişmiş duyularından birinin işitme olduğu ortaya çıkmıştır. Doğumdan itibaren bir ses evreninde yaşayan bebekler, zamanla etrafındaki tüm sesleri algılamaya ve ayırt etmeye başlarlar (Göncü, 2002: 8; Altaş, 2006: 22).

Yaşamın ilk aylarında bebekler uyumak ve sakinleşmek için müziğe tepki verirler. 1-2 yaş döneminde çocuklar her türlü müziği dinler. Dinledikleri sesler ve seslere ilişkin görüntülerle ilişkiler kurabilirler. Bu yaşlarda müziğe karşı iki ayakları ile zıplama, oturup kalkma, öne doğru eğilme gibi hareketler ile eşlik ederler. 2-3 yaşlarında öne-arkaya, aşağı-yukarı sallanma ve dönme ile müziğe eşlik ederler. Duyduğu sesleri tekrarlarlar ve basit tekerlemeleri ses ve hareket ile birlikte söylerler. Kısa ve anlamsız şarkılar kolay gelir. Bu yaşta şarkı yoluyla pek çok kelime öğrenilir. 3-4 yaşta farklı tonda sesler üretme yeteneği gelişir. Bu yaşlarda ritmik yürüyüşler

yapabilirler fakat ritim vuruşlarına tam uyamazlar. Alçak ve yüksek sesleri ayırt ederler. 4-5 yaşında dil gelişiminin daha da ilerlemesi ile melodili şarkılar söylerler ve duydukları şarkılara eşik ederler. Genellikle başkaları ile söylemekten hoşlanırlar. 5-6 yaşlarında müziğin ne ifade ettiğini kavrarlar. Bu yaşlarda müzik aleti çalma becerisi gelişir. Diğer gelişim analarının gelişmesi ile müziğe uygun dans etme ve ritmik yürüyüşler yapabilirler (Ömeroğlu ve vd., 2003: 18-21; Ürfioğlu, 1989: 12-16).

5.2. OKUL ÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Okul öncesi dönemde müzik, çocukların yaşamlarında ortak bir paydadır. Müzik çocuklar için içgüdüsel olarak şarkı söylemek, ritim tutmaktır. Ayrıca yaratıcı etkinliklerle ilişkilendirildiğinde bireye geniş olanaklar sunmaktadır (Mavesky, 2002; Akt., Güler, 2006: 6). Bu dönem, çocukların yaratıcılıklarının en önemli olduğu dönemdir. Bu yaratıcılığın gelişmesinde müzik, temeli oluşturur. Müziğin dans, drama, doğaçlama gibi etkinliklerle birlikte kullanılması çocuğun yaratıcılığını geliştirmekte, bununla birlikte farklı fikirler üretme, kendini ifade etme, sosyalleşme, olaylara farklı çözüm yolları ile yaklaşma gibi gelişimlerini olumlu kılar (Uçal, 2003: 4). Dilini doğru kullanarak şarkı söylemek bireyin dil gelişime katkı sağlar. Ritim ve müzik kafiyesi sayesinde de akılda tutma gibi bilişsel ve zihinsel süreçleri destekler (Sığırtmaç, 2005: 16-17). Müzik eğitimi bireyin tüm bu gelişim alanlarını desteklemesiyle bu alanlardaki öğrenmeleri, daha eğlenceli ve kalıcı hale getirir (Sığırtmaç, 2005: 15). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi, çocuğun yeteneğini ortaya çıkarır. Her çocuk aynı ölçüde yeteneğe sahip değildir. Yetenek de müzik için tek başına yeterli değildir. Her çocuk doğuştan müziğe ilgili doğar. Bu yeteneği ortaya çıkarmak ve ilgiyi artırmak için çaba sarf etmek öğretmenin üzerine düşen önemli bir sorumluluktur (Işın, 2008: 10).

Aynı zamanda, yapılan müzikli etkinlikler, bireyin akranları ile birlikte aynı duyguları paylaşma, iş birliği kurma, birlikte üretme gibi beceriler kazandırır. Bunun yanında kendi kültürünü ve başka kültürleri öğrenmesini sağlar (Türkmen, 2017: 6). Böylece kültürü gelişmiş ve müzik birikimine sahip bireyler yetişeceği düşünülmektedir (Topoğlu, 2012: 33).

Okul öncesi dönem müzik eğitiminde şarkı söyleme, çalgı çalma, müzikli dramatizasyon, vücut perküsyonu, ritmik yürüyüş vb. çalışmalar yapılabilir.

Okul öncesi dönemde kullanılan müzik türleri;

- Tekerlemeler: Anlamlı-anlamsız kelimelerden oluşan söz dizileridir. Bazı tekerlemeler ezgilidir, bazı tekerlemeler ise ritimseldir. Ritimsel ve ezgisel olmalarından dolayı daha kolay akılda kalabilmesi ve dil gelişimini hızlandırması adına okul öncesi dönemde tercih edilir.
- Ninniler: Çocukları uyutmak için söylenen müziklerdir. Ninniler bu dönemde bireyin sakinleşmesine ve rahatlamasına yardımcı olur. Kültürel anlamda hem Batı Müzik kültürü hem de Türk Müzik kültürünü geliştirir.
- Eğitici Okul Şarkıları: Çocuklar için bestelenmiş sözleri ve müziği çocuklara uygun olan şarkılardır. Milli değerlerimizi müzik ile tanımasını sağlar.
- Halk Türküleri: Genellikle yaratıcıları belli olmayan folklor eserlerdir. Yaratıcısı belli olan halk müzikleri de vardır. Örneğin Aşık Veysel, Karacaoğlu, Köroğlu vb. halk türküleri geleneksel özellikleri ve ulusal değerleri aktarmak adına önemlidir.
- Çalgı Müziği: Çalgı eşliği ile yapılan müzik türüdür. Bireyin öğrendiği şarkıları bir çalgı eşliğinde çalması, var olan yeteneklerini ortaya çıkarmasını sağlar. Çalgı çaldıkça kendine olan güveni ve başarıma duygusu gelişir (Öztürk, 2004: 18-20).

Çocuklar şarkı söyleyerek duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade ederler. Bellek güçleri gelişerek kelime hazineleri çoğalır. Farklı sesleri tanır ve ayırt edebilirler. Herhangi bir çalgı çalarken kendi başına bir şeyler yapmanın tadına varırlar ve mutlu olurlar (Güler, 2008: 125-127).

Tüm bu sayılanların yanında okul öncesi dönemde Orff, Dalcroze ve Kodaly gibi yöntemler de kullanılabilir.

İsviçreli besteci ve müzik eğitimcisi Emile-Jacques Dalcroze (1865-1950), eğitiminde hareketi esas alan, bunu zihin ve beden arasındaki uyum, doğaçlama ve beden hareketleri ile ifade edildiğini öne süren bir eğitimcidir. Bu yöntemde hareket esastır. Çocuklar duydukları müzik ile kendilerini ifade eder. Ayrıca çocukların hareket edebilme kabiliyetlerinin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır (Polat, 2018: 3). Dalcroze yöntemi, Eurhythmics (hareketler yoluyla müzikal kavramları öğretme), kulak eğitimi ve doğaçlama olmak üzere 3 ana başlıktan oluşmaktadır (Tuncer, 2012: 21; Türkmen, 2017: 84). Dalcroze'a göre müzik ve beden ayrılmaz bir bütündür (Eren, 2019: 137). Bu yöntemde beden bir çalgı gibi kullanılır, bedenle doğaçlama hareketler yapılır.

Macar besteci ve eğitimci olan Zoltan Kodaly (1882-1967), müzik herkes içindir düşüncesini benimsemiş bir eğitimcidir. Müzik eğitiminin küçük yaşta verilmesi gerektiği düşüncesiyle okul öncesi dönem üzerinde önemle durmuştur (Özeke, 2007: 113). Kodaly yöntemi, söyleme başta olmak üzere el ve ritim işaretleri, bağıl solmizasyon, çalma ve müziksel yaratıcılığı içinde bulunduran etkinlikler içerir (Türkmen, 2017: 96). Aynı zamanda nota okuma ve yazma kolaylığı sağlar. Kodaly’a göre en ucuz müzik aleti insan sesidir, insan sesinin herkesin ulaşabildiği bir çalgı olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle şarkı söylemek ona göre müzik aleti çalmanın temelidir. Çalgı eşliği olmadan şarkı söylemek, söyleyen kişiyi entonasyon açısından geliştirir ve kişinin sesine berraklık katar (Yiğit, 2000: 2-19). Kişi, şarkı söyleyerek kulak ve müzik bilgisini geliştirir.

Alman bestecisi ve müzik eğitimcisi Carl Orff (1895-1982) yaklaşımı, hareket ve dans eden, yaratıcı kişiliği, bireysel anlatım biçimlerini ortaya çıkaran, tüm duyularımıza hitap eden ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi esas alan yaklaşımdır. Orff-Schulwerk, beden perküsyonu ya da Orff çalgıları, ritmik doğaçlamalar, insan sesi ya da çalgılarla yapılan ezgisel doğaçlamalar, oyunlaştırılmış müziksel etkinliklerden oluşur (Gürgen, 2007: 22). Carl Orff’a göre hareket, dans ve dil anlamına gelen “Elementer Müzik” Orff yaklaşımının temelini oluşturur. “Elementer Müzik” herkesin kolayca öğrenebileceği, uygulayabileceği, çocuklara uygun bir müziktir (Orff, 1963; Nykrin, 2005; Akt: Gürgen, 2007: 26). Orff eğitimi konuşmayı, şarkı söylemeyi, çalma ve hareketi içerisinde barındırır. Ritmik olarak yapılan çalışmalar, hareket kalıpları ve konuşmalar ile yapılır (Şeker, 2005: 35-38). Yürüme, koşma, zıplama, hareket etme, el şıklatma, dizlere vurma, ayak vurma gibi hareketler ile vücut hareketleri gelişir (Sökezoğlu, 2010: 166). Orff esin kaynağını halk geleneklerinden almıştır. Dans ile yapılan gösterilerine müzik aletlerini de dahil etmiştir (Ekici, 1998: 7). Böylece Orff çalgılarının doğuşu gerçekleşmiştir.

Tüm bu bilgilere göre çocukların erken yaşta müzik ile tanışması, bireyin müziğe olan yeteneğinin ortaya çıkmasını, aynı zamanda ruhen rahatlamasını sağlar. Bu nedenle erken yaşta verilen müzik eğitiminin, bireyin sosyal, duygusal, fiziksel, bilişsel ve dil gibi gelişimlerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

6. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN ÖNEMİ

Yaratıcılık kavramı Latince olarak “Creare” kelimesinden doğmaktadır. Bu sözcük doğurmak, yaratmak, meydana getirmek anlamına gelmektedir (San, 1985, Akt., Çetingöz, 2002: 9). Yaratıcılık, yeni şeyler ortaya koyma süreci olarak tanımlanır. Ayrıca farklı yollar geliştirmek, orijinal fikirler üretmek, bir ürünü geliştirmek de yaratıcılığın bir ürünüdür (Torrance ve Goff, 1989, Akt., Öncü, 2003: 222).

Yaratıcılık bireyi, toplumsal hayatta daha ileri düzeye taşır. Nitelikli bir yaşam elde etmek, yaratıcılıktan geçer. Sadece eğitim ile değil, her alanda başarmak için önem taşımaktadır. Hayata farklı bakış açıları ile bakmak, hata yapmaktan korkmamak, risk alabilmek, farklı fikirlerle mutlu olabilmek yaratıcılık için gereklidir (Öncü ve Ulutaş, 2014: 14-15).

Bireyin yaratıcılığını geliştirmek için;

- Düşünmekten hoşlanması,
- Kendini o iş için adanması,
- Özgür olması,
- Risk alabilmesi,
- Çevre ile uyum içinde olması,
- İçsel olarak istekli olması gibi davranışlara olanak tanınarak yaratıcılığını geliştirmek adına fırsat sağlanabilir (Üstündağ, 2002: 51-52).

Okul öncesi dönem yaratıcılığın temelini oluşturmaktadır. Bu dönemde çocuklar merak ederek çevrelerinde olup bitenleri bilmek isterler. Merak duygusu ile araştırma ve problem çözme becerileri gelişir ve özgün ürünler ortaya koyarlar. Tüm bu ürünleri oyun, drama, resim, dans gibi alanlar ile birleştirerek üst düzey düşünme becerisi kazanırlar. Yaratıcılığı besleyen bir diğer alan da müziktir. Müzik aletleri ile ritim tutmak, doğaçlama şarkı söylemek, yeni bir beste oluşturmak, müziğe uygun dans etmek, farklı ezgiler oluşturmak vb. müzik eğitimine uygun ve yaratıcılığı destekleyen müziksel çalışmalardır. Birey bu çalışmaları yaparken hem yaratıcılığını geliştirir hem de yeteneğini ortaya koyar. Yapararak ve yaşayarak öğrenme ile de kalıcılık sağlar.

Müzik eğitimi ile çocuklarda, kültür birikimi, analitik düşünme, dil becerisi, bilişsel beceri, sosyal beceri, estetik becerisi, hareket ve ritim yeteneği gelişimi sağlanır (Uslu, 2013: 76).

Uçan’a göre (1997: 18); yaratıcı müzik yeteneği “besteci” ve “doğaççı” olarak kendisini gösterir. Yaratıcı müzik yeteneği olan bireyler, müzik dinlemekten ve müzik yapmaktan ziyade, müziği yaratmayı tercih ederler. Müziği daha çok      leme olarak d     rl r.

Müziksel yaratıcılığı olan bireylerin işitme duyusunun iyi olması, müziğin teorik ve armonik yapısını da bilmesi gerekir. Tüm bunlar müzikal yaratıcılığın zeminini oluşturmaktadır (Bağcı, 2015: 121).

Genellikle yaratıcı müzik yeteneği, çocukluk döneminde ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde yaratıcı müzik yeteneği olan çocuklar, ya ıtlarının üstünde bir yetenek sergilerler ve kısa zamanda kendilerini gösterirler. Bu  ocuklar müziğe, yaratıcı biçimlendirme gücü ile ulaşırlar (Uçan, 1997: 18). Tüm bu bilgiler doğrultusunda “yaratıcılığı” geliştirmek için,  ağda  eğitim anlayışına uygun olarak bireyin yaratıcılığını destekleyen etkinlikler düzenlenmesi ve bunun için farklı etkinlikler uygulanması gerektiği d     lmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİ HAZIRLAMA

1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN ÖNEMİ

0-6 yaş dönemi içerisinde yer alan okul öncesi eğitim, gelişimin en hızlı olduğu evredir. Çocuk, gelişiminin büyük bir kısmını bu dönemde tamamlamaktadır. Bu dönemde kendini ve çevresini tanıdığı, etrafında olup biten ne varsa keşfettiği ve öğrendiği zaman dilimindedir.

Sosyal, duygusal, zihinsel, bedensel gibi beceri alanlarının geliştiği bu süreçte çocuklar iç dünyasında yaşadıklarını anlatmakta zorluk yaşayabilmektedirler. Bu durumda farklı yollar tercih ederler. Bunlardan biri de müziktir (Ömeroğlu ve vd. 2003: 17). Müzik anne karnından itibaren bizim hayatımıza giren, doğduktan sonra da hayatımızın bir parçası olan evreni içine alır. Sesleri tanıma, seslere sesler ile tepkide bulunma, mırıldanma, şarkı söyleme, ritim tutma gibi müziksel becerileri içinde barındırır. Aynı zamanda rahatlama aracı olan müzik, bireyin farklı duygular içerisinde olmasına ve farklı duygular içinde olan bireyleri anlamasına yardımcı olur.

Okul öncesi dönem bireyin yaşamında önemli bir yere sahip olduğu için bu dönemde müzik eğitiminin de sağlıklı ve verimli geçmesi önemlidir. Müzik ile üst düzey düşünme becerileri gelişir. Birey, estetik ve yaratıcılık kazanır. Bu doğrultuda okul öncesi öğretmenlerinin müzik alanında yeterli olmaları ve gerekli imkânları çocuklara sunabilmeleri müzik eğitimi için önemlidir.

Müzikal yaratıcılığın gelişimi üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında; Uslu (2013: 76); “Müzik Eğitiminin Yaratıcılık Boyutu” başlıklı makalesinde, müzikal eğitiminde başarının sağlanması için yaratıcılığın desteklenmesi gerektiğini, kalıtımın yanı sıra, yaratıcılığın verilen eğitim ile de belirginleşip, üretime dönüşeceği sonucuna varmıştır.

Karkın (2008: 3); “Yaratıcılık Kavramı ve Müzik Eğitiminde Yaratıcılığın Rolü ve Önemi” başlıklı makalesinde, çocuklarda var olan yaratıcılığın, müzik eğitimi ile kolay bir şekilde ortaya çıkarılıp geliştirilebileceği sonucuna varmıştır.

Yazıcı ve Topalak (2013: 202-203); “Yaratıcı Düşünme Becerisinin Müzik Öğretiminde Kullanılabilirliği ile İlgili Öğretmen Görüşleri” başlıklı makalesinde ise, öğrencilerin yaratıcılıklarının artması için, müzik çalışmalarının yaratıcı etkinlikler içermesi, bu alanda eğitim veren öğretmenlerin bilgilendirilip, bilinçlendirilmesi ve bunun için de uygun ortamların sağlanması gerektiğini ortaya koymuşlardır.

2. OKUL ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE ÖĞRETMENLERİN YETERLİLİKLERİ, KULLANILAN YÖNTEMLER VE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

0-6 yaş, çocuklar için kritik bir dönem özelliği taşımaktadır. Bu kritik dönemde çocukların bazı beceriler kazanması ilerleyen yaşantılarını etkiler. Tüm bu süreç, bu becerilerin kazanılacağı dönem öğretmenin yeterliği ve kullandığı yöntemler ile doğrudan etkilidir.

Bu beceriler arasında müziksel çalışmalar, okul öncesi öğretmenlerinin zorluk çektiği önemli alanlardan birisi olarak görülmektedir. Müziksel alan ile yapılan çalışmalar, çocukların tüm gelişim alanlarını etkilediği gibi aynı zamanda öğrenirken severek katıldıkları da bir alandır. Bu alada kendisini yetersiz gören okul öncesi öğretmenleri sürekli olarak kendisini geliştirmeli, kullandığı yöntemleri çocuğun gelişimine uygun olarak sunmalıdır.

2.1. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YETERLİLİKLERİ, KULLANILAN YÖNTEMLER VE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.1.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Konusunda Yeterlilikleri ve Görüşleri ile İlgili Tez Çalışmaları

Çeviker (2010), “Okul Öncesi ve Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Öncesi Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi” adlı tez çalışmasında, okul öncesi dönemde müzik eğitiminin kendi branşı ile ilgili olan öğretmen tarafından verilmesi gerektiğini ve verilecek olan etkinliklerin okul öncesi çocuklarının etkin katılımlarını sağlayacak şekilde sunulması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmada, her müzik aletinin bu dönemde kullanılamayacağı, blok flüt ve basit çalgıların (Orff çalgıları) tercih edilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin Orff

yöntemini uygulandığı açısından daha çok tercih ettiği, öğretmenler için Kodaly yönteminin uğraştırıcı olduğu, öğretmenlerin Suzuki ve Dalcroze yöntemleri hakkında gerekli bilgiye sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda yeterli imkânlarının olmadığı, müzik sınıfı problemi yaşandığı bu nedenden dolayı müzik çalışmalarını uygulama konusunda zorluk çekildiği belirtilmiştir. Öğretmenlerin şarkı söylerken sesini kullanabilmesi, müzik aleti ile müziğe eşlik edebilmesi ve materyaller ile ilgili etkinlikleri uygulayabilmeleri konusunda kendilerini yeterli gördükleri, bunun yanında Orff çalgılarının kullanımı konusunda eksik oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öztürk (2008), “Okul Öncesi Kurumlarda Uygulanan Müzik Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında, öğretmenlerin farklı malzemelerden çalgı üretme, uygun müzik aleti bulma, müzik ile ilgili verilen hizmet içi eğitimlere katılma, müzik ile ilgili kaynakları takip etme konusunda zorluk yaşadıkları belirtilmiştir. Çalışmada, müzik sınıflarının olmaması, müzik aleti yetersizliği, verilen eğitimin kısmen yeterli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca devlet okulunda çalışan öğretmenlerin özel okulda çalışan öğretmenlere göre daha fazla zorluk çektiği gözlemlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini yeterli görmemeleri nedeniyle müzik eğitiminin belli bir kısmının müzik öğretmenleri tarafından yapılması ve müzik öğretmenlerinin de itina ile seçilmesi görüşü ortaya çıkmıştır.

Eren (2006), “Bursa İli Anaokullarındaki 4, 5, 6 Yaş Grubu Çocukların Müzik Eğitimine Yönelik İhtiyaçların Tespiti ve Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerinin müzik çalışmalarında genel hedeflere uyduğu fakat bu hedeflerin amacına ulaşılması için çabaların artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda lisans döneminde verilen eğitimin tekrar gözden geçirilip üzerinde iyileştirici çalışmalar yapılması gerektiği, ayrıca müzik sınıfı yetersizliği sonucu müzik eğitiminin sunulduğu ortamın üzerinde çalışmalar yapılarak desteklenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra müzik çalışmalarında kullanılan yöntemlere ilişkin olarak en çok Orff yönteminin tercih edildiği ve diğer yöntemlerin yaygınlaştırılması adına çalışmalar düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Çocukların şarkı söyleme, yaratıcı dans ve hareket gibi çalışmalarda istekli oldukları, müziksel bilgi, beceri ve müzik aleti çalma gibi konularda beklenmeyen düzeyde oldukları tespit edilmiştir.

Gölbaşı (2013: 56-58), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerindeki Mesleki Yeterliliğinin Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini yeterli düzeyde görmesine karşın müzik ile ilgili bazı ritim kalıplarını bilmedikleri belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin çalıştığı yaş aralığına göre çocukların ses aralıklarını bilmediği, herhangi bir çalgı kullanamadıkları, şarkı dağarcığı oluşturmada eksik kaldıkları sonuçlarına varılmıştır. Müzik eğitimi ile ilgili sınıf ve malzeme yetersizliği olduğunu belirten okul öncesi öğretmenlerine karşın yapılan çalışmada, malzeme bulmak ve yaratıcı çalışmalar tasarlamamanın zor olmadığı, okul öncesi öğretmenlerinin ise bu çalışmaları kolaylıkla yapabileceği önerilerinde bulunulmuştur.

2.1.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Konusunda Yeterlilikleri ve Görüşleri ile İlgili Makale Çalışmaları

Özkut ve Kaya (2012), “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Okulöncesi Öğretmenlerinin Lisans Döneminde Aldıkları Müzik Eğitiminin Mesleki Yaşantılarına Olan Etkilerinin İncelenmesi” başlıklı makalesinde, okul öncesi öğretmenlerinin lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminde kendilerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin lisans döneminde çalgı eğitimi ile ilgili olarak sadece blok flüt eğitimi aldıkları, çalgı eğitimi konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin, etkinliklerinde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması ve ritim çalışmalarının yapılmasının önemli olduğunu farkında olmalarına karşın, bunları uygulamakta zorluk çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla ilgili durumlarda müzik öğretmenleri ile iş birliği içinde olunması, bilgi sağlanması önemli görülmektedir. Lisans eğitimi ile ilgili olarak da, ek ders imkânı sunularak okul öncesi öğretmenlerinin müzik becerilerinin desteklenmesi görüşü getirilmektedir.

Salı, Akkol ve Oğuz (2013), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinde Yaşadığı Sorunlar” başlıklı makalesinde, okul öncesi öğretmenlerinin %66.1’nin müzik etkinlikleri konusunda sorun yaşadığı, %33.1’inin ise sorun yaşamadığı sonucuna ulaşmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin %58.1’i müzik etkinlikleri ile ilgili çalışmalara çaba gösterirken, %30,6’sı herhangi bir çaba harcamadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin %46.8’i aile katılımına yer verirken, %51,6’sı aile katılımına yer vermemektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda en çok karşılaştıkları sorun, yaratıcılıkları destekleyici ortam oluşturmaktır.

Ayrıca çalışmada, müzik aleti yetersizliği, öğretmenlerin müzik aleti çalamaması, müzik odası yetersizliği, hizmet içi eğitimin eksikliği, çocukların ritim aleti kullanamaması üzerine sınıfta oluşan gürültü, lisans döneminde alınan eğitimin yetersizliği, çocukların dikkat ve ilgilerinin düşmesi, çocukların ritim çalarken o duyguyu kullanamaması, müzikal bilgi ve beceri yetersizliği, müzik öğretmenin olmayışı sorun olarak tespit edilmiştir.

Bulut ve Aktaş (2014), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerini Uygulama Durumları (Niğde İli Örneği)” başlıklı makalede, okul öncesi öğretmenlerinin ritim çalışmalarının %71,3’ünü müzik aletleri ile, %37,0’ını beden ritmini kullanarak uyguladıkları sonucuna varmıştır. Sesi dinleme ve ayırt etme çalışmalarında %49,0’ını görsel araçlarla, %47,6’sını benzer ses çıkarma çalışmaları ile yer verdiklerini belirtilmiştir.

2.1.3. Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemler ile İlgili Tez Çalışmaları

Gürgen (2007: 103), “Orff-Schulwerk ve Kodaly Yöntemi’nin Vokal Doğaçlama, Müziksel İşitme ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri” başlıklı tez çalışmasında, Orff ve Kodaly yöntemlerinin geleneksel müzik öğretiminde kullanılan yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada çocukların Kodaly yöntemi ile seslerini rahat kullandıkları ve çekinmeden şarkı söyleyebildikleri görülmüştür. Orff yönteminde ise çocukların daha çok yaratıcılıkları üzerine kurulu olduğu, bedenini kullanma ve çalgı çalmada gelişim gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda yapılan araştırmaya göre, Orff ve Kodaly yöntemiyle işlenen derslerin geleneksel müzik öğretiminde işlenen derslere göre daha yüksek başarı elde edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ekici (1998: 43), “Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri” başlıklı tez çalışmasında, Orff eğitiminin müziğin temelini oluşturduğu, çocuklara verilen müzik eğitiminde de önemli bir nitelik taşıdığı sonucuna varılmıştır. Çalışmada ayrıca müzik eğitiminde çağdaş başarıya ulaşma ve müziği sevdirmeye konusunda Orff çalgılarının işlevselliği vurgulanmaktadır.

2.1.4. Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemler ile İlgili Makale Çalışmaları

Polat (2018: 11), “Okul Öncesi Müzik Eğitiminin Önemi ve Eğitim Yöntemleri” başlıklı makalesinde, Dalcroze, Kodaly, Orff, Suzuki ve Montessori gibi müzik

yöntemleri ele alınmıştır. Tüm bu yöntemlerin kullanılmasıyla bireye müziksel bilgi ve beceri kazandırılacağı, ilgi ve yeteneği olan çocuklara müzik imkânı sunulacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu yöntemlerin doğru kullanılması sonucunda müzik alanında yetenekli bireylerin keşfedilmesine de olanak sunulacağı düşünülmektedir.

2.1.5. Müziğin Çocukların Gelişim Alanları Üzerindeki Etkisi ile İlgili Tez Çalışmaları

Öziskender (2011: 81-82), “Orff Yaklaşımı ile Yapılan Okul Öncesi Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi” başlıklı tez çalışmasında, Orff yaklaşımı ile eğitim alan okul öncesi çocukların kişilerarası iletişim, ortama uyum sağlama, kendini ifade etme, dinleme, davranışları kontrol altına alma, bir işi tamamlama, uyum sağlama gibi alanlarda olumlu gelişimler kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca müzik kültürü kazandırma açısından Orff eğitiminin, sosyal alanı olumlu yönde desteklediği sonucuna da varmıştır.

Doruk (2019: 65-69), “Orff Yaklaşımının Bilişsel Gelişim Süreçlerine Katkılarının Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında, Jean Piaget, Lev S. Vygotsky ve Jerome Bruner’in bilişsel gelişim kuramları incelenerek ele alınmıştır. Piaget’in işlem öncesi döneminde çocukların ben merkezci düşünme, sembolik ve sezgisel düşünme, akran ilişkileri ile sosyalleşme, ayrıca dil gelişimine, bireysel gelişime ve sosyal iletişimi artıran etkinliklere yer vermesinden dolayı Orff eğitiminin bireye doğrudan katkı sağladığı sonucuna varmıştır. Orff eğitimi ile canlandırma yapmanın, taklit becerisinin, teorik bilgilerin görsel yapılarla aktarılmasının bireyi zihinsel anlamda geliştirdiği düşünülmektedir. Vygotsky’nin gelişim sürecine göre, Orff eğitimi ile geleneksel şarkılar, fabl, şiir, masal gibi alanlarla yapılan etkinliklerin çocuğun kültürünü geliştireceği sonucuna varılmıştır. Bunun yanında çocuğa güven duygusu katarak yaratıcılığın gelişmesine ve yeni fikirler keşfetmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Böylelikle Vygotsky’nin yakınsak gelişim alanına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Orff-Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi’nin canlandırma, doğaçlama ve yaratıcılık yönü sayesinde Bruner’in imgesel dönemine katkı sağlamaktadır. Orff çalgılarının herkes tarafından kullanılabilir olması, Bruner’in sarmal öğrenme kavramını desteklemektedir. Tüm bu bilgiler doğrultusunda Orff-Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi’nin, Piaget, Vygotsky ve Bruner’in kurumlarına katkı

sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında sadece bilişsel alanda değil gelişimin her alanına doğrudan fayda sağladığı sonucuna da ulaşılmıştır.

2.1.6. Müziğin Çocukların Gelişim Alanları Üzerindeki Etkisi ile İlgili Makale Çalışmaları

Uluğbay (2013: 1031), “Müzik Eğitiminin Çocuk Zekâsına Olan Etkileri” başlıklı makalesinde; verilen müzik eğitiminin çocukları, özgüveni yüksek, sosyal, ruhsal gelişimlerini başarıyla tamamlayan, doğruyu-yanlışı fark edebilen, kişilikleri sağlam bireyler olma konusunda teşvik ettiği belirtilmiştir. Bu tezde yapılan testlere göre, müzik eğitimi alan birey ile almayan birey arasında büyük oranda farklılıklar tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, müzik eğitimi alan bireylerin yaratıcı ve üretken olma, kültürel anlamda kendini geliştirme gibi becerilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca müzik aleti çalan bir bireyin psikomotor gelişimi, dikkat ve koordinasyon gibi becerilerinin daha iyi geliştiği sonucuna da varılmıştır.

Modiri (2010: 514), “Okul Öncesinde Müzik Aracılığı ile Yabancı Dil Öğretimi” adlı makale çalışmasında, müzik ile yapılan dil öğretiminin ezber yöntem ile yapılan dil öğretime göre daha yüksek başarı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada, müzik ile öğretilen bilgilerin hafızaya daha kolay alındığı ve diğer yöntemlere göre daha etkili ve iyi öğrenildiği ortaya çıkmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda müzik zekâsı ile başka zekâ alanları desteklenebilmektedir. Bireylerin yaşlarına uygun olarak müziksel aktivitelerin desteklenmesi de önerilmektedir.

3. MÜZİK EĞİTİMİNİN YARATICILIK ÜZERİNE ETKİSİ

Müziğin bölümleri olan dinleme, söyleme, çalma, besteleme gibi tüm bu alanlar bireyin yaratıcılığını etkiyebileceği, geliştirebileceği ve üretebilmelerine yardımcı olacağı alanlardır. Bireylerin yaratıcılıklarını geliştirmesine yardımcı olan müzik eğitimi bireyde farklı fikirler üretme, farklı çözüm yolları bulma, olaylara farklı bakış açısı ile bakabilme yönünden destekleyici özellik taşımaktadır. Ayrıca duygusal yönden rahatlama, kendisini keşfetme ve hayal gücünü kullanma yönünden fayda sağlamaktadır. Yaratıcılığın müzik eğitimi ile geliştirilmesinde aile, öğretmen ve çevrenin etkisi de oldukça büyüktür. Bu süreçte en erken eğitim önce aile sonra okul öncesi dönemde verilmelidir. Okul öncesi dönem öğretmenlerinin bu alan ile ilgili

çocuklara farklı müzik etkinlikleri sunma fırsatı ve çocukların aktif katılımıyla müziği hissetmeleri sağlanarak, çocukların yaratıcılıkları desteklenmelidir.

3.1. MÜZİK EĞİTİMİNİN YARATICILIK ÜZERİNE ETKİSİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

3.1.1. Müziksel Yaratıcılık ile İlgili Tez Çalışmaları

Öztürk (1996), “Okul Öncesi Dönem (5-6 Yaş Grubu) Müzik Eğitiminde Dramanın Kullanımının Etkililiği” başlıklı tez çalışmasında, drama yönteminin çocuklarda yaratıcılığı olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır. Çalışmada, çocukların müziği, vücut diline dönüştürerek hareket ve dans edebildikleri, müziğin ritmine uyum sağlayabildikleri gözlemlenmiştir. Şarkı söylemede, şarkıların söz ve müziklerini doğaçlamaları; ritmik bölümde, ritmik beceriler yaratma, duyduğu ritmi verebilme gibi alanlarda iyi oldukları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda; sesin oluşumunda, hareket ve ritmin gerekli olmasıyla dramanın müzik gelişimi üzerinde başarı gösterdiği tespit edilmiştir.

Çaytemel (2017: 40), “Gençlerin Yaratıcılığında Müzik Öğreniminin Etkileri” başlıklı tezinde; bireyin sosyal, duygusal, zihinsel, fiziksel, eğitsel kültürel ve yaratıcılığın gelişmesinin müzik sayesinde olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda müzik konusunda doğru yönlendirme ve sağlam müzik eğitimi verilmesi, ayrıca bireyin müziği sevmesi önemli yer tutmaktadır. Bu araştırmada, birçok müzik öğretmene katkı sağlayacağı düşünülen etkinliklere yer verilmiştir.

3.1.2. Müziksel Yaratıcılık ile İlgili Makale Çalışmaları

Bağcı (2015: 125-126), “Müziksel işitme, okuma ve yazma eğitiminde uygulanabilecek yaratıcı etkinlikler” başlıklı makalesinde, Ritmik Olay Çağrışımları, Müziksel Çağrışım, Ritmik Cümlecikler, Ses Egzersizleri, Ezgisel Cümlecikler, Nüanslar-Dinamikler gibi yaratıcılığı destekleyen etkinliklere yer vermiştir. Bu etkinliklerin oluşturulması ile müziksel işitme, algı ve müziksel yaratıcılığın geliştirilmesi aynı zamanda müziğin zevkli hale gelmesi amaçlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ DÖNEM İÇİN YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİ TASARIMI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ

Bu araştırmada, MEB'in okul öncesi dönem için belirlemiş olduğu genel amaçlara uygun olarak, okul öncesi dönem çocuklarının müziksel becerilerini geliştirmek, fiziksel, sosyal-duygusal, ruhsal gelişim alanlarını desteklemek ve bu dönem çocuklarının müziksel kazanımlarını farklı yollarla desteklemek adına yaratıcı etkinlikler tasarlamak amaçlanmıştır.

Araştırma, okul öncesi öğretmenlerine etkili ve verimli çalışmalar sunması, öğretmenlerin çalışmalarında uygulamış oldukları müzik etkinliklerine müziksel algı ve bilgilenme, dinleme-söyleme-çalma, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü gibi alanlarda çeşitlilik katması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca daha önce okul öncesi dönem için benzer bir çalışmanın yapılmamış olması araştırmanın önemini artırmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Okul öncesi dönemde çocukların gelişimleri dikkate alınarak yaratıcılıklarını geliştiren etkinlikler hazırlamak, okul öncesi öğretmenlerine müzik eğitimi konusunda yardım sağlayacaktır. Bu araştırmada, “Okul öncesi dönemde yaratıcı müzik etkinlikleri nasıl tasarlanır?” araştırmanın ana problemini oluşturmaktadır. Ana probleme ilişkin olarak belirlenen alt problemler aşağıdaki gibidir:

1. Okul öncesi öğretmenleri derslerinde müziksel etkinliklerden ne şekilde yararlanmaktadır?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin müziksel etkinlikler uygularken karşılaştıkları genel problemler nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin hazırlanan etkinlikler hakkındaki görüşleri nelerdir?

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

1. Okul öncesi dönemde uygulanan müzik etkinlikleri çalışması ile,
2. Bu konu ile ilgili hazırlanan makale, tez, bildiri, yazılı ve görsel kaynaklar ile,
3. Afyonkarahisar ili devlet okulları ve ilkokullara bağlı anaokulu ve anasınıfları ile,
4. Görüşmeye gönüllü olarak katılan 15 okul öncesi öğretmen ile,
5. Yüksek lisans için ayrılan süre ile,
6. Araştırmacının sağlamış olduğu maddi olanaklar ile sınırlıdır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın bu kısmında veri toplama yöntemleri, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri analiz yöntemi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

4.1. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ

Bu araştırma, okul öncesi dönem müzik çalışmalarında kullanılmak üzere hazırlanan yaratıcı etkinliklerle ilgili betimsel bir çalışmadır.

Betimsel Yöntem; görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan, elde edilen verilerin belirlenen verilere göre özetlenip yorumlanmasıdır. Betimsel yöntemdeki amaç, düzenlenen verilerin okuyucuya sunulmasıdır. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma, bu çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarından oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239).

Ayrıca araştırmada, hazırlanan etkinliklerin okul öncesi öğretmenleri tarafından uygulanabilirliği hakkında bilgi almak amacıyla “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” modeli uygulanmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme; kişilerin, yapılan araştırma ile ilgili görüşlerinin araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış olan sorular üzerinde kısmen değişiklik yapılarak cevaplandırılmasıdır (Sönmez ve Alacapınar, 2018: 185).

4.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma kapsamında okul öncesi eğitim programı incelenerek yaratıcı etkinlikler ve bu etkinliklerin görselleri hazırlanmıştır. Bu etkinlikler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik çalışmalarına yer verip vermedikleri, veriyorlarsa ne gibi çalışmalar yaptıkları, hazırlanan etkinliklerin uygulanabilirliği, bu etkinliklere uygun araç-gereç yeterlilikleri ile ilgili konularda görüşleri alınmıştır. Her görüşme bireysel olarak yapılmıştır. Bir görüşme yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmüştür.

Araştırmanın çalışma grubunu, 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	Sayı	%
Bayan	15	100
Erkek	0	0
Toplam	15	100
Yaş Aralığı		
26-34	7	46
35-40	7	46
40 Yaş Üstü (44)	1	6,6
Toplam	15	100
Eğitim Durumları		
Okul Öncesi Öğretmenliği	13	86,7
Başka Lisans Programı	2	13,3
Toplam	15	100
Eğitim Düzeyi		
Yüksek Lisans	1	6,7
Lisans	14	93,3
Toplam	15	100
Hizmet Yılı		
3-7 Yıl	5	33,3
8-12 Yıl	5	33,3
13-16 Yıl	5	33,3
Toplam	15	100
Çocuk Yaş Aralığı		
3 Yaş Aralığı	1	6,6
4 Yaş Aralığı	4	26,7
5-6 Yaş Aralığı	10	66,7
Toplam	15	100

Tablo 1'e bakıldığında, görüşmenin yapıldığı 15 (%100) okul öncesi öğretmeninin tamamının bayan olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaş aralıklarına bakıldığında 26-34 yaş aralığında 7 kişi (%46,7), 35-40 yaş aralığında 7 kişi (%46,7), 40 yaş üstünde 1 kişi (%6,6) bulunmaktadır. Öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında, 13 kişinin (%86,7) okul öncesi öğretmeni, 2 kişinin (%13,3) ise başka bir lisans programından (çocuk gelişimi) mezun olduğu görülmektedir. Mezun oldukları alanlardaki eğitim düzeylerine göre 1 (%6,7) öğretmen yüksek lisans, 14 (%93,3) öğretmen ise lisans mezunudur. Bu alanda vermiş oldukları hizmet süreleri, 3-7 yıl arası 5 kişi (%33,3), 8-12 yıl arası 5 kişi (%33,3), 13-16 yıl arası 5 kişi (%33,3) şeklindedir. Okul öncesi öğretmenlerinin dersine girmiş olduğu sınıfların yaş aralığı ise, 3 yaş grubunda 1 (%6,6) öğretmenin, 4 yaş grubunda 4 (%26,7) öğretmenin, 5-6 yaş grubunda ise 10 (%66,7) öğretmenin bulunduğu görülmektedir.

Yapılan bu araştırmada, bilimsel etik kuralları gereği çalışma grubunun bilgileri araştırmacıda gizli tutulmaktadır.

4.3. VERİ ANALİZ YÖNTEMİ

Verilerin analizi aşamasında ilk olarak MEB okul öncesi eğitim programı incelenmiş ve müfredata uygun olarak belirli gün ve haftalar tespit edilmiştir. İkinci aşamada, müfredata uygun olarak 36 hafta için 55 tane etkinlik hazırlanmış ve hazırlanan etkinlikler için görseller oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada, hazırlanan etkinlikler, okul öncesi öğretmenlerinin müzik çalışmalarını nasıl yürüttükleri ve karşılaştıkları güçlükler ile ilgili bir soru formu oluşturulmuştur. Soru formu uzman (müzik eğitiminde uzman 1 Profesör ve 2 Dr. Öğretim Üyesi, Eğitim Fakültesinde görev yapan 1 Doçent ve okul öncesi öğretmen adaylarının müzik dersini yürüten 1 Okutman. Tüm uzmanlar Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde görev yapmaktadır) görüşlerine sunulmuş ve uzmanların değerlendirmeleri ve düzeltmeleri doğrultusunda da soru formuna son şekli verilmiştir. Soru formunda 11 soru yer almaktadır. Dördüncü aşamada, hazırlanan etkinliklere okul öncesi öğretmenlerinin zaman ayırabilme durumları, etkinliklerin uygulanabilirliği, etkinlikler için gerekli malzemelerin temin edilebilirliği ve bu etkinliklerin müzik eğitime katkıları ile ilgili 15 okul öncesi öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Öğretmenlerle gönüllülük esasına bağlı olarak görüşülmüş, görüşme yapılan öğretmenlere çalışma hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve her öğretmene bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır. Beşinci aşamada

ise, görüşmeden elde edilen veriler yazıya aktarılmış ve katılımcıların cevapları betimsel analiz yöntemiyle işlenmiştir.

Betimsel analizde; elde edilen veriler özetlenir ve yorumlanır. Gözlem ya da mülakat sonucunda düzenlenir. Farklı alıntılar yapılarak çalışmanın güvenilirliği sağlanabilir. Tüm bu yapılan araştırmalar belli bir sıraya konulur. Sıraya konulan araştırmalar yorumlanır ve sonuçlandırılır. Tüm bu yorumlar sonucu yeni fikirlerle ulaşılmak hedeflenir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2004: 234).

Tasarımın sözlük anlamı, zihinde canlandırılan biçimdir. URL 1: <https://sozluk.gov.tr/> Bu çalışmada, okul öncesi dönem için yaratıcı müzik etkinliklerinin tasarımı gerçekleştirilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin, çalışma için hazırlanan etkinlikleri zihinlerinde canlandırarak daha kolay uygulayabilecekleri düşünülmüştür.

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde, okul öncesi dönemde yaratıcı müzik etkinliklerinin nasıl tasarlanacağı konusunda oluşturulan hipotez ve sorulara cevap aranmıştır. Soruların değerlendirilmesinde okul öncesi öğretmenleriyle görüşmeler yapılmış, yapılan görüşmelerde ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

5.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YARATICI MÜZİK ETKİNLİKLERİNİN TASARIMI

“Okul öncesi dönemde yaratıcı müzik etkinlikleri nasıl tasarlanır?” şeklinde belirlenen hipoteze ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

5.1.1. İlk Güne Hoş geldin

Amaç: Okulu, arkadaşlarını ve müzik dersini tanır.

- ❖ Öğretmen tüm çocuklara okulun neden gerekli olduğunu, okula neden gelmemiz gerektiği ile ilgili bilgiler verir ve çocuklara tanışma oyununu anlatır. Çocuklardan daire olmasını ister. Sınıfta bulunan bir nesne dairedeki bir çocuğun eline verilir (top, müzik aletlerinden biri, blok oyuncak vb). Bu nesne müzik eşliğinde elden ele dolaşır. Müzik ile birlikte dönen nesne müzik durduğu anda kimin elinde kaldıysa o

çocuk ayağa kalkarak kendini tanıtır. Her çocuğa gelecek şekilde müzik durdurma işlemi öğretmen tarafından ayarlanır ve tüm çocuklarla tanışılır.

- ❖ Tanışma oyunu sonrasında çocuklarla birlikte müziğin hayatımızdaki yeri ile ilgili sohbet edilir. Sonrasında daire olan çocuklarla ritmik çalışmalar yapılır. Bu ritmik çalışmalar;

2 kere alkışlama

2 kere dizlerine vurma

2 kere ayakları yere vurma

1 kere zıplama

1 adım öne yürüme

1 kere kendi etrafında dönme

1 adım geri yürüme şeklindedir.

Böylece çocuklar vücudundan nasıl sesler çıktığını öğrenir. Aynı zamanda müziğin hayatımızın her yerinde olduğunu keşfeder. Çocukların alışması için ritimler bolca tekrar edilir. Tekrar edildikten sonra öğretmen bu ritim çalışmasını çocuklara karışık olarak söyler fakat söylediğinden farklı olarak hareket yapar. Örneğin öğretmen bir adım geriye git dediğinde, çocukların bir adım geriye gitmesi gerekir (Öğretmen şaşırtmak adına elleri ile alkışlama hareketi yapar). Çocuklar, öğretmenin yaptığını değil söylediğini yapmaya çalışırlar. Böylelikle hem dikkatleri gelişir hem de vücudu ile farklı ritmik çalışmaları keşfeder.

5.1.2. Duygularımı Tanıyorum

Amaç: Duyguları kavrar ve bunu müziğe dönüştürür. Marakas yapar ve marakasla eşlik eder.

- ❖ Öğretmen çocuklara bugün hangi duygu içerisinde olduklarını sorar ve hazırladığı kartlardan bir duyguyu seçmesini ister. Çocuklar mutlu, üzgün, kızgın, heyecanlı, komik, şaşkın, yorgun gibi ifadelerden birini seçer. Öğretmen duyguları ifade eden bir hikâye okur. Hikâye hakkında sohbet edilir. Sırayla tüm çocuklar içinde bulundukları duygunun taklidini yapar. Öğretmen piyano, flüt gibi enstrümanlardan majör-minör tonda küçük parçalar çalar (internet üzerindeki kayıtlardan da açılabilir). Çalınan parçaların çocuklara neler hissettirdiği sorulur ve etkinliğe geçiş

sağlanır. Boş oyun hamuru kutularının içine (taş, fasulye, nohut, pirinç gibi) ses çıkaran nesneler konulur ve kutunun ağzı kapatılır. Öğretmen tarafından kutulara delik açılır ve dondurma çubukları yerleştirilerek marakasın sap kısmı yapılır. Yapılan marakas çocuklar tarafından elişi kâğıdı ile süslenir. Süsleme aşamasından sonra çocuğun içinde bulunduğu duygu ifadesini marakasa çizmesi istenir. Çocuklar marakasa o günkü hissettiği ifadeyi çizer.

Şekil 1. Duyguları İfade Eden Emojiler

Şekil 2. Marakas

Yedi Suratlar Hikâyesi

Saf mavi bir sema, çiçekli ağaçlar, uyur gibi sessiz duran deniz, sisler altında dağlar, korular... Bu mutlu köyde 7 küçük surat yaşarmış. Re en mutlularıymış. Her şeye sevinir ve güler dururmuş. Bunu gören Do, Re'nin durumuna hep şaşırarak bakarmış hatta Sol'e bile şaşırırmış çünkü Sol çok şıpsevdiymiş. Her gördüğünü çok

beğenir ve hemen kendini kaptırır verirmiş. Bu kardeşlerden Fa ise en sinirli ve kızgın olanlarıymış. Mi'nin şımarıklığına dayanamaz sürekli onunla tartışma içine girermiş. Bu iki kardeşin kavgasına en çok üzülen La imiş. Bütün bu kardeşlerinin yanı sıra hiçbir şeyden haberi olmayan biri daha varmış, o da Si imiş, çünkü hep bir kenarlarda uyuyakalmış. Bu 7 kardeşin hepsi çalışarak geçimlerini sağlıyorlarmış. Sabah erken kalkar işe koyulur, akşam geç vakitlere kadar çalışırlarmış. Sabah olmuş, tüm notalar çalışmak için yola koyulmuş. Az gitmiş uz gitmiş, dere tepe düz gitmişler. Do şaşkın şaşkın yürürken kocaman bir kurtla karşılaşmış, kurt bir çırpıda şaşkın suratı bayıltmış. Re ise kahkahalarla ormandan geçerken ayıya rastlamış ve ayda Re'yi bir çırpıda bayıltmış. Aksilik üst üste gelmekteymiş. Talihsiz gün Mi'yi de vurmuş. Mi çalışmaktan o kadar çok acıkmış ki, o sırada güzel mi güzel parlak mı parlak mis kokulu bir elma ağacı görmüş. O elmayı görür görmez, bir ısırmayla oracıkta yığılıp kalmış. Bunu gören; cadıya yardım eden kötü kalpli hayvanlar Mi'yi alıp cadıya götürmüşler. Kurt ve ayı da bayılttıkları Do ve Re'yi alıp cadıya götürmüşler. Geriye kalanlardan Sol, işlerini bitirip eve dönmek için yola koyulmuş. Tam bu sırada karşısına yakışıklı mı yakışıklı bir prens çıkmış. Fakat bu da cadının bir oyunuymuş. Sol'un şıpsevdi olduğunu bildiği için ve ilk görüşte âşık olacağını anladığı için oraya prens kılığında hizmetkârlarını göndermiş. Sol, prensi görür görmez ona âşık olmuş. Dediği her sözü yapmış ve kendi ayaklarıyla cadının evine gitmiş. Bütün bunlardan habersiz işini bitirip dönen La ve Fa yolda baykuşla karşılaşmış. Baykuş La ve Fa'ya kardeşlerinin cadı tarafından kaçırıldığını ancak ve ancak onların kurtarabileceğini söylemiş. Böylece La ile Fa'yı kendi ayaklarıyla cadının şatosuna yollamış. Şatoya yaklaşan bu 2 notalı surat, kötü kalpli hayvanlar tarafından tuzağa düşürülmüş. Cadıya getirilen 6 surat kardeşler, cadının zindanına hapsedilmiş. Cadı Si suratı da zindana attıktan sonra tüm ormana hâkim olabileceğini düşünerek Si notasının bulunmasını emretmiş. Bütün bu olayları gören iyi kalpli tavşan; işe gitmeyi unutup uyuyakalan Si'nin yanına giderek olan biteni anlatmış. Tavşan ve Si plan yaparak ormanda tüm hayvanlarla toplantı yapmış. Orada cadının ne kadar kötü biri olduğunu, köyün başına geçince neler olabileceğini tüm hayvanlara anlatmışlar. Bütün hayvanlar Si ve tavşana hak vererek cadının şatosuna varmışlar. Cadı tüm ormanı karşısında görünce kaybettiğini anlamış ve pes etmiş. Uykucu Si nota surat da zindandan kardeşlerini çıkarmış. Bunu gören cadı yaptığından çok utanmış ve o günden sonra kötülük yapmamaya karar vermiş. Tüm hayvanlardan ve nota suratlardan özür dilemiş. Köy barış içinde huzura kavuşmuş...

- → DO (şaşkın) URL 2: <https://www.mebders.com>
- → RE (gülen-mutlu) URL 3: <https://emoji.com.tr>
- → Mİ (şımarık) URL 4: <https://sosyalmedya.com>
- → FA (kızgın) URL 5: <https://galeri.uludagsozluk.com>
- → SOL (şıpsevdî) URL 6: <https://www.dailyedge.ie>
- → LA (üzgün) URL 7: <https://emoji.com.tr>
- → Sİ (uykucu) URL 8: <https://emoji.com.tr>

Şekil 3. 7 Suratların Yaşadığı Orman

Kaynak URL 9: <https://magenta.com/tr>

Şekil 4. Şaşkın Do ve Kurt

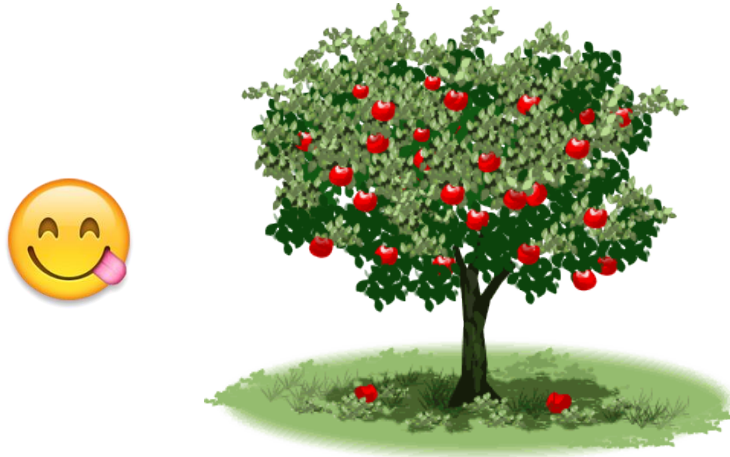
Kaynak URL 10: <http://www.videoizliyorum.com>, URL 2: <https://www.mebders.com>

Şekil 5. Güler Yüzlü Re ile Ayı

Kaynak URL 11: <https://www.nisanforum.com>, URL 3: <https://emoji.com.tr>

Şekil 6. Şımarık Mi ile Elma Ağacı

Kaynak URL 12: <http://biriz.biz>, URL 4: <https://sosyalmedya.com>

Şekil 7. Şıpsevdi Sol ile Prens

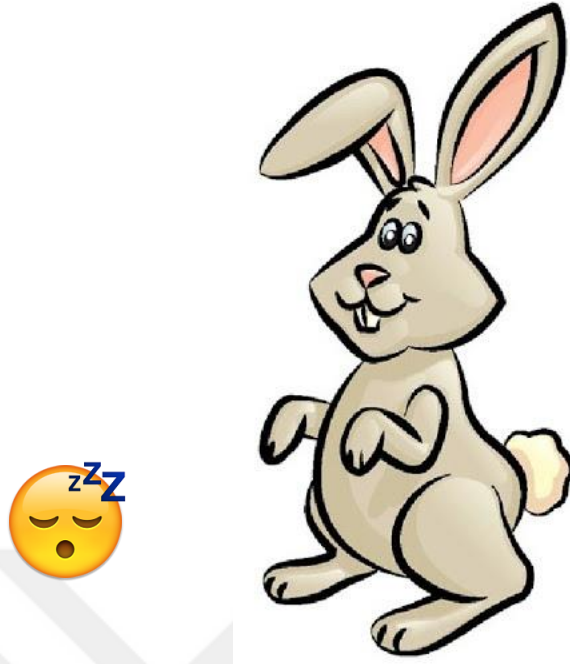
Kaynak URL 13: <https://tr.123rf.com>, URL 6: <https://www.dailyledge.ie>

Şekil 8. Kızgın Fa - Üzgün La ve Baykuş

Kaynak URL 14: <https://tr.clipartlogo.com>, URL 7: <https://emoji.com.tr>, URL 5: <https://galeri.uludagsozluk.com>

Şekil 9. Uykucu Si ile Tavşan

Kaynak URL 15: <http://www.masaloku.com>, URL 8: <https://emoji.com.tr>

Şekil 10. Uykucu Si'nin Ormandaki Hayvanlarla Toplantısı

Kaynak URL 16: <http://www.eokulegitim.com>, URL 8: <https://emoji.com.tr>

Şekil 11. Zindana Atılan Cadı

Kaynak URL 17: <https://www.wattpad.com>, URL 18: <http://www.yenislayt.com>

- ❖ Öğretmen çocukları mutlu ve üzgün olarak iki gruba ayırır ve onlara “Kaz ve Binnaz” adlı şarkıyı dinletir. Duygu ifadelerini (mutlu, üzgün) anlatan parçada şarkının sözlerine uygun olarak hareketlerle eşlik edilir. Daha sonra şarkının ilk bölümünde mutlu olan grup marakasları ile eşlik eder. İkinci bölümünde mutsuz grup marakasları ile şarkıya eşlik ederek etkinlik tamamlanır.

NOT: Yapılan bu marakaslar ilerleyen etkinliklerde de kullanılacaktır.

Kaz ve Binnaz

Söz-Müzik: Onur EROL

Evin çatısında bir kaz
Gülüyor kurnaz kurnaz
Rengi beyaz ağzında bir kiraz
Aylardan temmuz çok sıcak
Mevsimlerden yaz

Evin kapısında Binnaz
Ağlıyor avaz avaz
Yorgun biraz elinde bir kiraz
Aylardan temmuz çok sıcak
Mevsimlerden yaz

5.1.3. Gökkuşağı (Dünya Çocuk Günü)

Amaç: Farklı materyalleri müzik içinde kullanarak yaratıcılık kazandırmak ve bunu dans içerisinde uygulamak.

- ❖ Bu haftanın dünya çocuk haftası olması nedeniyle, öğretmen sınıfa çocukların ne kadar değerli olduğunu, onların gelecek nesilleri ifade ettiğini ve Atatürk'ün çocuklara verdiği önem ile ilgili sohbet eder ve bununla ilgili videolar seçilerek izletilebilir. Sohbet sonrası öğretmen, müzikli dramatizasyon için “paraşüt” isimli kumaşı hazırlar (bu kumaşı daha ekonomik hale getirmek için çöp poşetleri birleştirilebilir ya da öğretmen bir hafta öncesinden çocuklardan evde kullanılmayan örtülerden isteyerek, toplanan örtüleri daire şeklinde birleştirebilir). Tüm çocuklar bu gökkuşağı paraşütünün etrafında daire şeklini alır. Herkes paraşütün bir kenarından tutar ve öğretmen tarafından müzik açılır. Müzik eşliğinde hep birlikte hareketler yapılır. Böylece çocuklar şarkının sözlerini kolay öğrenmekle birlikte müziğin başındaki ezgi ile nakarattaki ezgi arasındaki bağlantıları kolaylıkla ayırt eder. Müziği, beden diline dönüştürür. Bu yapılan çalışma, okulda gösteri olarak sunulabilir.

Şekil 12. Çöp Torbasından Paraşüt Yapımı

Bir Dünya Bırakın

Söz: Adnan ÇAKMAKÇIOĞLU Müzik: Salih AYDOĞAN

Oynaya oynaya gelin çocuklar El ele el ele verin çocuklar	Çocuklar paraşüt ile birlikte dönerler. 2 Kez
Bir vatan bırakın biz çocuklara İslanmış olmasın göz yaşlarıyla Oynaya oynaya gelin çocuklar El ele el ele verin çocuklar	Paraşüt, çocuklar tarafından aşağı yukarı doğru havalandırılır. 2 Kez Çocuklar paraşüt ile birlikte dönerler. 2 Kez
Bir bahçe bırakın biz çocuklara Göklerde yer açın uçurtmalara Oynaya oynaya gelin çocuklar El ele el ele verin çocuklar	Çocuklar yere çömelerek yerde paraşütü havalandırırlar. 2 Kez Çocuklar paraşüt ile birlikte dönerler. 2 Kez
Bir barış bırakın biz çocuklara Ulaşsın şarkımız güneşe ve aya Oynaya oynaya gelin çocuklar El ele el ele verin çocuklar	Çocuklar paraşütü yere bırakır ve ellerini göğsüne koyduktan sonra havaya kaldırırlar. 2 Kez Çocuklar paraşüt ile birlikte dönerler. 2 Kez
Bir dünya bırakın biz çocuklara Üstüne yazalım sevgili dünya Oynaya oynaya gelin çocuklar El ele el ele verin çocuklar	Çocuklar paraşütün içine girerek saklanma hareketi yaparlar. 2 Kez Çocuklar paraşüt ile birlikte dönerler. 2 Kez

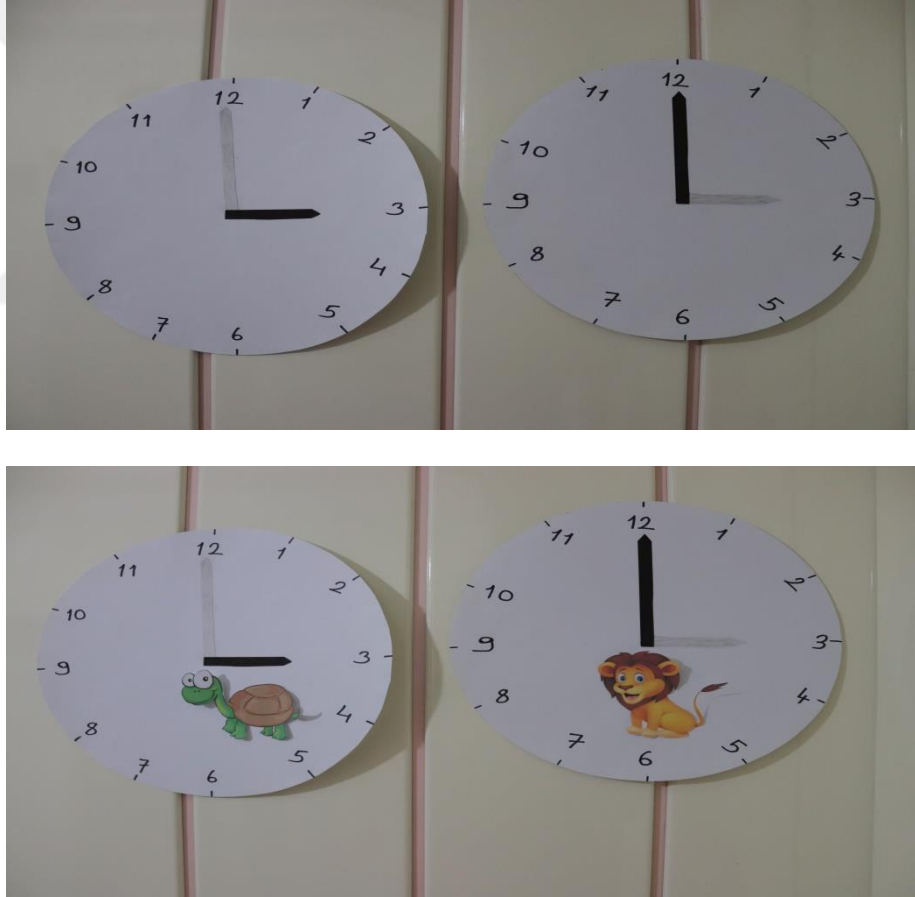
5.1.4. Tik – Tak Saati (Hayvanları Koruma Günü)

Amaç: Hayvanları tanıır, sever ve onları korur. Müzikte hız terimlerini kavrar.

- ❖ Bu haftanın hayvanları koruma haftası olması nedeniyle, hayvanları sevmemiz, onları korumamız gerektiği konusunda çocuklarla birlikte fikir alışverişi yapılır. Öğretmen çocuklara hayvanlar ile ilgili kısa bir belgesel izletir. İzletilen belgesel sonunda hayvanların doğal ortamlarındaki yaşamları hakkında sohbet edilir. Daha sonra öğretmen elinde bulunan saati çocuklara gösterir. Saatin üzerindeki akrep, yelkovan ve saniye ibrelerini çocuklara anlatır. Öğretmen, hangisinin daha hızlı, hangisinin daha yavaş ilerlediğini çocuklara soru olarak yöneltir ve sınıfta sohbet

havasında konuşulur. Öğretmen önceden kartona çizip hazırlamış olduğu 2 tane saat resmini duvara asar. Duvara asılan saatlerin biri akrebi, diğeri ise yelkovanı temsil etmektedir. Öğretmen tarafından farklı hayvan resimleri hazırlanır (aslan, yılan, kaplumbağa, karınca, at, fil, salyangoz, tavşan, köpek, geyik). Sınıf sayısına göre oluşturulan hayvan resimleri, karışık olarak çocuklara dağıtılır. Dağıtılan hayvan resimlerinin, duvarda asılı olan saatlere asılması istenir. Çocuk önünde bulunan hayvanı astıktan sonra hayvanın taklidini yaparak yerine geçer. Öğretmenin sınıfa getirmiş olduğu metronom ya da dijital ortamdan açılan metronom ile hız terimleri pekiştirilir. Buna uygun hızlı ve yavaş parçalar da çalınır, dinletilebilir (Sürenin artması durumunda dışarı çıkılarak hayvanların incelemesi yapılabilir ve gözler kapalı olarak hayvan sesleri dinlenip, taklitleri çıkarılabilir).

Şekil 13. Tik-Tak Saat Görseli

5.1.5. Sonbahar Yankısı

Amaç: Müzikte yankı kavramını öğrenir, buna uygun etkinliklere katılır. Sonbahar mevsiminin özelliklerini öğrenir.

- ❖ Öğretmen sınıfa, sonbahar mevsiminde nasıl değişiklikler görülür diye soru yöneltir. Çocuklarla birlikte sonbahar mevsimi hakkında konuşulduktan sonra bahçede yaprak toplama çalışması yapılır. Yaprak toplama çalışması tamamlandıktan sonra sınıfa dönülür. Çocuklar “Sonbahar” isimli şarkıda serbest bir şekilde dans ederler. Toplanan yapraklar çocukların başından dökülür ve doğaçlama danslarını tamamlarlar. Çocuklar dansın sonunda dinlenmeleri için yerlerine oturur. Hep birlikte çeşitli ses taklitleri (rüzgâr sesi, uçan kuş sesi, gök gürültüsü sesi, neşeli çocuk sesi, yağmur sesi gibi) yapılır. Ses açma çalışması tamamlandıktan sonra her çocuk birer yaprak alır. Öğretmen tarafından dinletilen şarkı eşliğinde, yapraklarla birlikte hareketler yapılır ve şarkı sınıfla birlikte söylenir.

NOT: Ayrıca toplanan yapraklarla sanat etkinliği olarak yaprak baskısı yapılabilir, diğer etkinliklerle ilişkilendirilebilir.

Sonbahar Şarkısı

Söz-Müzik Onur EROL

Havada uçuşan sarı yapraklar (yaprak havada sallanır)

Yerlere düşünce yolları kaplar (yaprağı yere düşürme hareketi yapılır)

Okula giden neşeli çocuklar (kol kola arkadaşları ile döner)

Yol almaya başladı göçmen kuşlar (kollar açılarak uçan kuş hareketi yapılır)

Sert bir rüzgâr esiyor (bir arkadaşının etrafında döner)

Kuru dallar düşüyor (yere eğilme hareketi yapılır)

Gök gürleyip bulutlar yağmur veriyor (gök gürültüsü için eller birleştirilerek alkış şeklini alır, el şıklatma ile rüzgâr sesi oluşturulur)

Sert bir rüzgâr esiyor (bir arkadaşının etrafında döner)

Kuru dallar düşüyor (yere eğilme hareketi yapılır)

Gök gürleyip bulutlar yağmur veriyor (gök gürültüsü için eller birleştirilerek alkış şeklini alır, el şıklatma ile rüzgar sesi oluşturulur)

- ❖ Çocuklardan el ele tutuşarak daire olması istenir. Çocuklara sizce “yankı nedir” diye bir soru yöneltir. Öğretmen yankıyı açıklar ve bedenine vurarak farklı sesler çıkartıp çocukların da yankı şeklinde aynısını tekrar etmesini ister. Çocuklar tarafından yankı kavramının anlaşılması ile etkinliğe geçilir. Öğretmen yankı oyununun kurallarını anlatır. Öncelikle öğretmen eliyle bir kere alkış hareketi yapar. Ardından sağ tarafından ilerleyecek şekilde sırayla tüm çocuklar birer kez alkış

yapar. Sıra öğretmene geldiğinde öğretmen iki kere alkış yapar. İki kere alkışta ise tur tersine dönecektir (öğretmenin solundaki çocuktan başlayarak devam edecektir). Birkaç tur bu alıştırma yapılarak çocukların oyunu anlaması sağlanır (bir alkışta sağ, iki alkışta sola doğru sıra ilerler). Sonrasında oyunu sırayla çocuklar başlatır. Hata yapmayıp sona kalan iki çocuk sınıf tarafından alkışlanır (D. Sökezoğlu Atılğan, Müzik Eğitiminde Pedagojik Uygulamalar Yüksek Lisans dersi notları (21 Mart 2017)).

5.1.6. Cumhuriyet Bayramı (29 Ekim)

Amaç: 29 Ekim gününün anlam ve önemini kavrar.

- ❖ Öğretmen, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın önemini çocuklara anlatır. “Cumhuriyet” şarkısı açılır ve şarkı birkaç defa çocuklara dinletilir. Öğretmenin daha önceden çocuklardan istemiş olduğu yoğurt kapları süslenir (süsleme işlemi için yoğurt kabı iple sarılabilir, elışı kâğıdı ile kaplanabilir ya da sulu boya ile boyanabilir). Çocuklar daire şeklinde yere otururlar. Süsledikleri yoğurt kaplarını önlerine koyarlar ve ritim çubukları (ritim çubukları yoksa kalemler) çocuklara dağıtılır. Ayrıca her çocuğa yetecek kadar bayrak verilerek arkalarına saklanması istenir. Tüm malzemeler hazırlandıktan sonra gösteri yapılır.

Şekil 14. Yoğurt Kabından Davul

Cumhuriyet Şarkısı

Söz-Müzik: Sefai ACAY

- 2 Kez [Cumhuriyet hürriyet demek (çocuklar 8 defa sağındaki arkadaşının yoğurt kabına vurur -bir vuruş olarak-)
- 2 Kez [Cumhuriyet özgürce yaşamak (çocuklar 8 defa solundaki arkadaşının yoğurt kabına vurur -bir vuruş olarak-)
- 2 Kez [Uygurlığa, çağdaşlığa (çocuklar 8 defa yoğurt kabına vururlar)
- 2 Kez [Durmadan yılmadan koşmak demek (çocuklar 8 defa ritim çubuklarını havada birbirine vurur)
- 2 Kez [Cumhuriyet mutluluk demek (çocuklar 8 defa sağındaki arkadaşının yoğurt kabına vurur)
- 2 Kez [Cumhuriyet kol kola yürümek (çocuklar 8 defa solundaki arkadaşının yoğurt kabına vurur)
- 2 Kez [Uygurlığa, çağdaşlığa (çocuklar 8 defa yoğurt kabına vurur)
- 2 Kez [Durmadan yılmadan koşmak demek (çocukların arkalarına saklanmış bayrakları çıkararak havada sallarlar)

5.1.7. İpli Kuklalar

Amaç: Müziği beden ritmine dönüştürür.

- ❖ Öğretmen, pinokyo hikâyesini bilen var mı diye çocuklara soru yöneltir. Çocuklarla birlikte sohbet edildikten sonra pinokyo hikâyesi okunur. Hikâye, çocuklarla birlikte yorumlanır. Pinokyonun kukla olduğunu öğrenen çocuklar kukla köşesinden birer kukla alarak “İpli Kukla” şarkısı ile kuklalarını oynatmaya başlarlar. Kuklaları oynatma işlemi bitince, çocuklardan kendilerinin kukla olması istenir. İkişerli olarak gruplar halinde tüm çocuklar karşılıklı dizilir. Nefes açma çalışması yapıldıktan sonra (uyuma taklidi, uyanma taklidi, kapı sesi, zil sesi, öksürme, hapşırma vb.) bir çocuk kukla diğeri ise kuklayı oynatan kişi olur ve doğaçlama olarak birbirlerini oynatır. Sonrasında çocukların yer değiştirmesi ile çalışma tekrarlanır. Daha sonra da tüm çocuklar ile birlikte şarkı eşliğinde hareketler yapılır.

İpli Kukla

Söz-Müzik: Onur EROL

Ben bir ipli kuklayım (çocuklar kollarını öne doğru uzatır ve robot gibi kollarını hareket ettirir)

Ha ha ha ha haaaa (karın bölgesine vurma)
Kıpır kıpır oynarım (sağ ve sola doğru bel sallama)
Ha ha ha ha haaaa (karın bölgesine vurma)
Kim oynatırsa beni (kolları kaldırıp kukla gibi sallar)
Ha ha ha ha haaaa (karın bölgesine vurma)
Neşe ile zıplarım (zıplama hareketi)
Ha ha ha ha haaaa (karın bölgesine vurma)

Önce kafa sonra kol ellerimi unutma (önce kafa gösterilir sonra kollar havaya kaldırılır, parmaklar gösterilir)

Alt tarafta diz ayak (eğilerek dizler ve ayaklar gösterilir, yavaş yavaş yukarıya kalkma hareketi yapılır)

Ha ha ha ha haaaa (karın bölgesine vurma)

- ❖ Öğretmen eline iki farklı müzik aleti alır. Bunlardan biri tef, diğeri de zildir. Öğretmen tefi çaldığı zaman çocuklardan ipli kukla şarkısını beden hareketleri ile zili çaldığında ise kuklalarla birlikte şarkıyı söylemelerini ister (kuklaların sayı olarak yetmemesi durumunda bir önceki çalışmada sınıf ile birlikte plastik kaşık ya da tahta kaşığı ile kukla yapma etkinliği yapılabilir). Yanan çocuklar, öğretmenin yanında dururlar ve ellerine verilen müzik aleti ile eşlik ederek arkadaşlarını şaşırtmaya çalışırlar.

5.1.8. Atatürk'ü Anma (10 Kasım)

Amaç: 10 Kasım gününün anlam ve önemini kavrar.

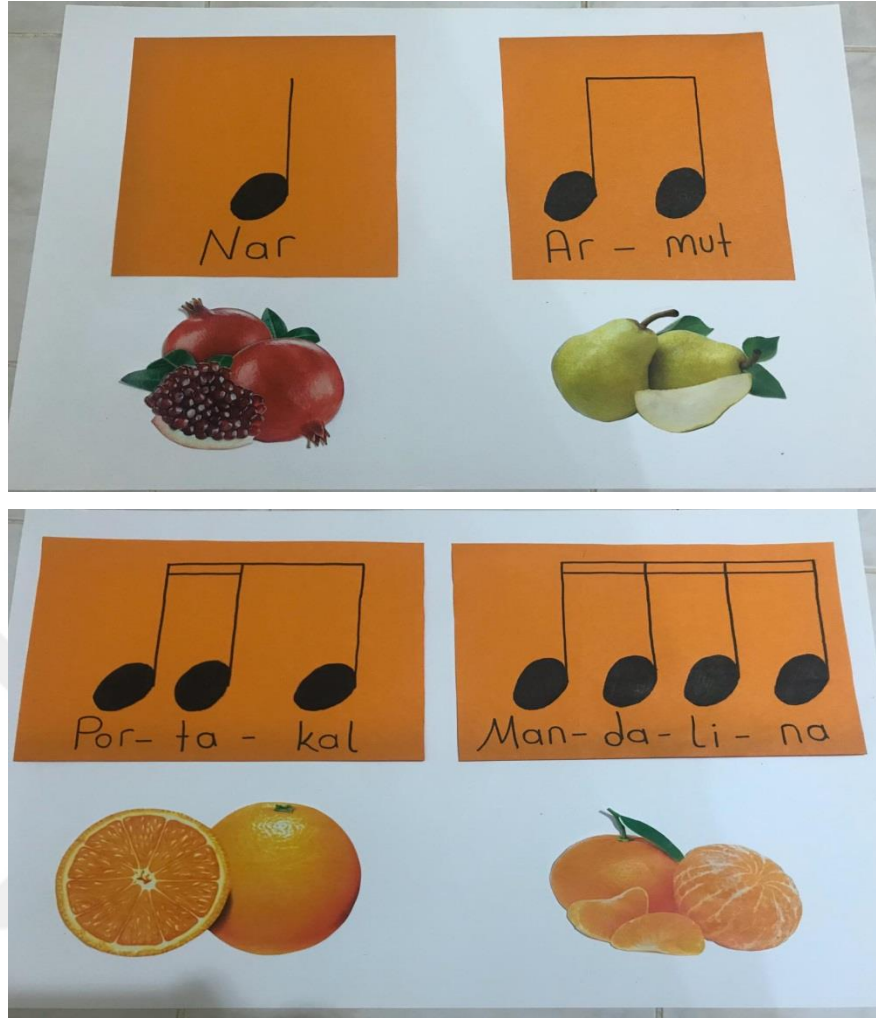
- ❖ Öğretmen Atatürk'ün hayatı hakkında bilgiler verir. Bununla ilgili bir belgesel izletilebilir. Atatürk'ün müziğe verdiği önem hakkında konuşulur. 10 Kasım ile ilgili aile katılımı ya da okuldaki diğer öğretmenlerden müzik aleti çalan kişiler sınıfa getirilerek sınıfta Atatürk'ün sevdiği şarkıları veya günün anlam ve önemine uygun şarkılar çalınabilir (Bülbülüm Altın Kafeste, Çalın Davulları, Bir Fırtına Tuttu Bizi, Yiğidim Aslanım).

5.1.9. Yiyelim Öğrenelim

Amaç: Yerli malı haftasının önemini kavrar. Ritim kalıpları ile meyveleri eşleştirerek ritim duygusu gelişir. Ritim kalıplarını öğrenir.

- ❖ Yerli malı haftası olması sebebiyle öğretmen, çocuklardan sınıfta yenilebilecek meyve, kuruyemiş, kek gibi yiyecekler getirmelerini ister. Getirilen bu yiyeceklerin ne için getirildiği ile ilgili sınıfa sorular yöneltir ve çocukların görüşlerini alır. Daha sonra öğretmen yerli malı haftası ile ilgili bilgiler verir. Öğretmen tarafında önceden hazırlanmış olan ritim kalıplarının meyvelere uyarlanmış şekli çocuklara gösterilir. Kartona hazırlanan ritim kalıpları, hecelerine uygun olarak tartım kalıplarına bölünür. Her tartım kalıbı çocuklara ritim çubukları ile çaldırılır. Tartımlar pekiştirilinceye kadar çalışılır. Sonra sınıf 2 gruba bölünür (her grup bir tartım kalıbı olur). Öğretmenin gösterdiği tartım kalıbı hangi grubun ise o grup seslendirir. Sonra gruplar değişir. Daha sonra sınıf 3 sonra da 4 guruba ayrılır. Ritim kalıplarına verilen meyve isimleri, grupların isimlerini oluşturur. Birinci grup nar, ikinci grup armut, üçüncü grup portakal ve dördüncü grup da mandalina olur. Öğretmen hazırlanan kartondan, karışık olarak meyveler gösterir ve hangi grup hangi meyve ise o gurup ritim kalıbını çalar. Tüm gruplar kendi içinde değişir ve böylece tüm kalıplar çocuklar tarafından çalınır. Etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklardan istenen yiyecekler tüm sınıf ile birlikte yenilerek yerli malı haftası kutlanır (D. Sökezoğlu Atılğan, Müzik Eğitiminde Pedagojik Uygulamalar Yüksek Lisans ders notları (21 Mart 2017).

Şekil 15. Meyve İsimlerinden Ritim Kalıpları

5.1.10. Öğretmenler Günü (24 Kasım)

Amaç: 24 Kasım gününün anlam ve önemini kavrar.

- ❖ Öğretmen, çocuklara bugünün önemi ile ilgili sorular sorar ve sınıfta sohbet edilir. Tüm çocuklar birer cümle ile öğretmenine söylemek istediklerini söyler. Daha sonra tüm sınıfa “Öğretmenim” şarkısı dinletilerek öğretilir.

Öğretmenim

Söz: Rakım ÇALAPALA Müzik: Erdoğan OKTAY

Öğretmenim canım benim canım benim
Seni ben pek çok pek çok severim
Sen bir ana, sen bir baba
Her şey oldun artık bana
Okut, öğret ve nihayet, yurda yararlı bir insan et

2 Kez

- ❖ Çocuklar daire şeklinde yere oturur. Her çocuğun önüne birer müzik aleti koyulur (müzik aleti yetmezse, çocukların kendi yapmış oluğu marakaslar kullanılabilir). “Öğretmenim” şarkısına çocukların eşlik etmesi istenir. Müzik durduğunda her çocuk çalgısını bırakarak sağ tarafa kayar ve yer değiştirirler. Bir tur boyunca bu çalışma yapılır. Böylelikle çocuklar şarkının melodisini ve sözlerini kolaylıkla öğrenirler.

Çalışmayı biraz daha zorlaştırmak için; “Öğretmen” şarkısı çaldığında müzik aleti ile eşlik eden çocuklar müzik durduğunda çalgılarını bırakıp sağa doğru yer değiştirirler. Daha sonra “Öğretmen” şarkısından farklı bir şarkı çalınır ve müzik aleti ile eşlik yapan çocuklar müzik durduğunda sola doğru yer değiştirmeye başlarlar. Böylelikle çocukların hem dikkatleri gelişir hem de duyduğu müziğe göre hareket etmeyi öğrenir (Göncü, 2015: 4).

5.1.11. Sakla – Duy – Bul

Amaç: Yüksek ve alçak ses kavramını ayırt eder. Bunların müzikteki yerini kavrar.

- ❖ Öğretmen elinde tef ile çocukların dikkatini çekmeye çalışır. Yüksek ve alçak sesle tefi çalmaya başlar. Çocuklara tahtadan yüksek seste müzik açar ve ne hissettiklerini sorar. Aynı şekilde alçak ses için de aynı çalışma yapılır. Daha sonra öğretmen tarafından çalınan tef ile çocuklar hareket ederler. Yüksek seste havaya zıplar, alçak seste yere çömelme hareketi yaparlar. Bu etkinlik tamamlandıktan sonra öğretmen sınıf içinde herhangi bir nesneyi saklar ve saklanan nesnenin çocuklar tarafından bulunması istenir. Öğretmen, nesneye yaklaşan çocuğa, nesneye yaklaştığını belirtmek için tefle yüksek ses çıkarır. Nesneden uzaklaştığında tefin sesi alçalır. Böylece sesin yükseldiğini hisseden çocuklar nesneyi bulmakla birlikte yüksek-alçak ses kavramını da ayırt ederler. Nesneyi bulan kişi öğretmenin tefini almaya ve nesneyi saklamaya hak kazanır.

5.1.12. Çalgı Sesleri

Amaç: Kalın ve ince sesleri ayırt eder. Çalgıları seslerine göre ayırır.

- ❖ Öğretmen çocuklara farklı ses kayıtları açar (ince kadın sesi ile kalın erkek sesinden oluşan bir kayıttır). Dinletilen bu farklı ses kayıtları arasında ne gibi farklılıklar

olduğu tartışılır. Öğretmenin tercih ettiği bir müzik aleti tarafından (ksilofon, org, blok flüt) kalın ve ince sesler çalınır. Çocuklar yere oturur, kalın sesi duyduklarında ayaklarını birbirine vurur, ince sesi duyduklarında da ellerini havaya kaldırıp el çırpırlar. Böylece ince-kalın seslerin ayırt edilmesi sağlanır.

- ❖ Çocuklara farklı çalgı resimleri olan fotokopiler dağıtılır. Kalın sese sahip çalgıları maviye, ince sese sahip çalgıları ise kırmızıya boyamaları istenir. Öğretmen tarafından kontrol edilerek etkinlik tamamlanır.

-Kalın sesli çalgılar: Tuba, kontrbas, davul

-İnce sesli çalgılar: Keman, arp, çelik üçgen

Şekil 16. Tuba

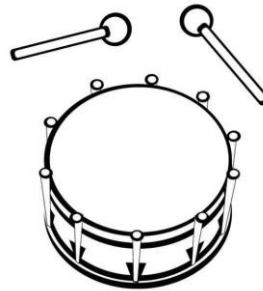
Kaynak URL 19: <http://www.okuloncesihersey.net>

Şekil 17. Kontrbas

Kaynak URL 20: <https://tr.pinterest.com>

Şekil 18. Davul

Kaynak URL 21: <https://www.madamteacher.com>

Şekil 19. Keman

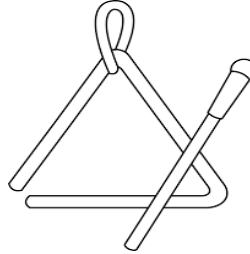
Kaynak URL 22: <https://www.okuloncesitr.net>

Şekil 20. Arp

Kaynak URL 23: <https://www.madamteacher.com>

Şekil 21. Üçgen Zil

Kaynak URL 24: <https://www.madamteacher.com>

5.1.13. 1 Yılda 4 Mevsim

Amaç: Çocuklar müzik eşliğinde mevsimleri tanır ve mevsimlere göre müzikal duyguları anlar.

- ❖ Öğretmen çocuklara “biz şu an hangi aydayız ve hangi mevsimi yaşıyoruz?” sorusunu yöneltir. İçinde bulunulan mevsim ve diğer mevsimlerle ilgili sohbet edilir. Bunun üzerine Vivaldi’nin “4 Mevsim” adlı eseri dinletilir. Dinletilen bölümlerin hangi mevsime ait olabileceği hakkında çocuklara sorular sorulur.

Dinletilen parçadan sonra çocukların önüne her mevsimi ifade eden resimler (kartanesi, güneş, yaprak, çiçek) konulur. Öğretmen tarafından açılan farklı müzikler çocuklara dinletilir ve dinletilen eserlerin hangi mevsimi hissettirdiği nedeni ile birlikte sorulur. Her çocuğun önüne A4 kâğıdı konur ve hissettiği mevsime ait resimleri kâğıda yapıştırması istenerek etkinlik tamamlanır.

- ❖ Öğretmen Vivaldi'nin "4 Mevsim" eserinden bölümler çalar ve çocukların dans etmesini ister. Çocuklar sınıfta doğaçlama dans ederler. Öğretmen müziği durdurduğunda bir sayı söyler. Söylediği sayı kadar çocuk grup oluşturur. Grupların dışında kalan çocuklar kenara ayrılarak şarkıya müzik aleti ile eşlik ederler. Böylece çocuklar hem müziğe uygun dans ederler hem de bunu yaparken eğlenirler (Ö. Kocakavuk, kişisel iletişim, 2 Mart 2020).

5.1.14. Kardan Adam Üşüyor

Amaç: Kış mevsimini tanır. Bu mevsimle ilgili olarak öğrenilen şarkıyı canlandırır.

- ❖ Öğretmen 2 farklı boydan oluşan balonlar ve havlu kâğıtlarını önceden hazırlar. Öğretmen çocuklara, "sizce elimdeki balon ve havlu kâğıt ile ne yapacağız?" sorusunu yöneltir. Çocuklardan tahminde bulunması istenir. Sonra kardan adam şarkısı açılır ve şarkının sözlerine göre kardan adam yapılır (Atık kâğıtlar buruşturularak büyük yuvarlaklarla da yapılabilir). Her çocuğa yetecek kadar balon ve havlu kâğıt temin edilir. Öncelikle balonlar havlu kâğıt ile kaplanır. Farklı boylardan oluşan bu yuvarlaklar birbirine yapıştırılır ve kardan adamın bedeni oluşturulur. Sonra burnuna havuç, gözüne kömür rengine kâğıttan hazırlanmış parçalar ya da düğme takılır (havuç, kömür gibi malzemelerin bulunma durumuna göre bunlar kullanılabilir, bulunamazsa bunlar kartondan hazırlanıp kardan adama yapıştırılır). Şarkının sözlerine göre şapka ve atkısı takılarak kardan adam tamamlanır. Yapılan aşamalar çocuklar tarafından tekrar edilir ve şarkı sınıf ile birlikte söylenir. Şarkı söyleme işlemi bittikten sonra sınıf ikiye bölünür ve herkese müzik aleti verilir (daha önce yapılan marakaslar da tercih edilebilir). Birinci grup şarkının başını söylerken ikinci grup çalgılarıyla eşlik eder, ikinci grup nakarat kısmını söylerken birinci grup çalgılarıyla eşlik eder. Her kıtada bu şekilde çalışılır, böylece hem şarkı sözlerinin öğrenilmesi hem de çocukların ritim çalışmalarından zevk alması sağlanır.

NOT: Bu çalışma dışarıda kar varsa çocuklarla birlikte dışarı çıkılarak da yapılabilir. Ayrıca okul etkinliği olarak da yapılabilir. Çocuklar küçük gazete kâğıtlarını buruşturarak kar tanesi yapar. Öğretmen tarafından hazırlanan kar taneleri yüksek bir yerden çocuklara atılarak yapay kar çalışması yapılabilir.

Şekil 22. Kardan Adam Yapımı

Kardan Adam

Söz – Müzik: Mahir DİNÇER

Kardan adam yapalım

Burnuna havuç takalım

Üşüyor bu havada

Boynuna atkı saralım

} 2 Kez

Atkıyı ver atkıyı al

Süpürge nerde süpürge burada

Atkıyı sar boynuna

Koy süpürgeyi koluna

} Nakarat
} 2 Kez

Kardan adam yapalım

Gözüne kömür takalım

Üşüyor bu havada
Şapkayı giydir başına

} 2 Kez

Atkıyı ver atkıyı al
Süpürge nerde süpürge burada
Atkıyı sar boynuna
Koy süpürgeyi koluna

} 2 Kez

} Nakarat

Kardan adam gülüyor
Öğretmenimiz geliyor
Bitti artık işimiz
Çok güzel oldu bahçemiz

} 2 Kez

Atkıyı ver atkıyı al
Süpürge nerde süpürge burada
Atkıyı sar boynuna
Koy süpürgeyi koluna

} 2 Kez

} Nakarat

5.1.14. Sepetteki Elmalar

Amaç: Duydukları ritmi vurur.

- ❖ Sınıf 3 gruba ayrılır (sınıf mevcudu çoksa 4 gruba da ayrılabilir). Öğretmen tarafından 3 sepet temin edilir. Ayrıca bir gün öncesinden çocuklardan elma getirmelerini ister (sepetlerin bulunamaması durumunda kartondan sepet ve elma yapılabilir). Her gruba birer sepet ve birer ritim çubuğu verilir (ritim çubuklarının yetmemesi durumunda kalem ya da başka çalgı aleti tercih edilebilir). Öğretmen her gruba sırayla farklı ritim kalıpları sorar. Öğretmen ritmi çalar ve 1. gruptan bir çocukta tekrar etmesini ister. Çocuk ritmi doğru verirse 1. grubun sepetine bir elma kazandırır. Yapılan bu çalışma diğer gruplara da uygulanır. Her çocuk ritim vuruncaya kadar çalışmaya devam edilir. Etkinlik sonunda en çok elmayı toplayan grup alkışlanır. Bu çalışma grupça da yapılabilir. Örneğin öğretmen tarafından sorulan ritme grup topluca ritim tutarak cevap verebilir. Etkinlik sonunda tüm sınıf ile birlikte elmalar yenir.

NOT: Gruplar oluşturulurken çocukların heterojen olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca sorulan ritimler, yapabilen-yapamayan çocuğa göre farklılık göstermelidir. Yapabilene biraz zor, yapamayana onun yapabileceği kolaylıkta ritimler sorulabilir.

5.1.15. Tombala (Yeni Yıl)

Amaç: Yeni yıl haftasını öğrenir. Müzik kültürü gelişir.

- ❖ Öğretmen yeni yıl haftası ile ilgili çocuklara bilgiler verir ve sohbet eder. Öğretmen çocuklara yeni yıla nasıl girdikleri hakkında sorular sorar. Bunun üzerine “Yeni Yıl” şarkısı öğretmen tarafından açılır ve çocuklara dinletilir.

Yeni Yıl

Söz-Müzik: Saip EGÜZ

Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl
Bizlere kutlu olsun
Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl
Sizlere mutlu olsun

Eski yıl sona erdi	} 2 Kez
Yepyeni bir yıl geldi	
Bu yıl olsun mutlu bir yıl	} 2 Kez
Bu yıl olsun hey hey	

Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl
Bizlere kutlu olsun
Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl
Sizlere mutlu olsun

Kardeşiz biz hepimiz	} 2 Kez
Bitmesin hiç sevgimiz	
Aramızda dargınlık yok	} 2 Kez
Aramızda hey hey	

Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl
Bizlere kutlu olsun
Yeni yıl yeni yıl yeni yıl yeni yıl

Sizlere mutlu olsun

Mutlu olsun insanlar	} 2 Kez
Mutlu olsun tüm evren	
Yeni yılda hep birlikte	} 2 Kez
Yeni yılda hey hey	

❖ Şarkı dinleme çalışması bittikten sonra öğretmen çocuklara tombala oyunu hakkında bilgi verir. Çocuklar daire şeklinde yere oturur. Öğretmen tarafından bir çocuğun eline top verilir. Eline top verilen çocuk “Yeni Yıl” şarkısı eşliğinde topu yanındakine verir ve top, elden ele müzik durana kadar dolaşır. Müzik durduğunda top kimin elinde kaldıysa tombala torbasından bir soru çeker. Soru, öğretmen yardımı ile okunur ve çocuğun cevaplamaı istenir. Soru doğru cevaplanırsa kâğıt tombalanın içine atılmaz. Eğer soru doğru bilinmezse tombala torbasına tekrar atılır. Müzik tekrar açılır ve top daire içinde dönerek oyun tekrar edilir. Tüm çocuklara soru düşecek şekilde müzik durdurma işlemi yapılır.

NOT: Müzik “Yeni Yıl” şarkısı ile yapılmalıdır. Ayrıca çocuklara sorulan sorular, onların bileceğı düzeyde ve bu zaman kadar öğrendikleri bilgiler içinden olmalıdır.

Soru Örnekleri

1. Zil vurmali bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlıı mı?
2. Marakas üflemeli bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlıı mı?
3. Müzikte sesleri belirtmek için kullanılan yazıya nota denir. Doğru mu? Yanlıı mı?
4. Flüt üflemeli bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlıı mı?
5. Mozart müzikle uğraşmış bir bestecidir. Doğru mu? Yanlıı mı?
6. Şu zamana kadar öğrendiğiniz bir şarkıyı sınıfta söyleyiniz.
7. Bağlama telli bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlıı mı?
8. Yüksek sesle konuşmak sesimize zarar vermez. Doğru mu? Yanlıı mı?
9. İnek sesi mi daha kalındır yoksa kuzu sesi mi?
10. Notaların isimlerini do notasından başlayarak sırasıyla söyleyiniz.
11. Aşık Veysel müzik ile uğraşmıştır. Doğru mu? Yanlıı mı?
12. Keman omuzda çalınır. Doğru mu? Yanlıı mı?
13. Gitar vurmali bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlıı mı?
14. Genelde müziğı nerelerde duyarız? Örnek veriniz.

15. Bildiğiniz bir şarkıcı ismi söyleyiniz.
16. 3 tane müzik aleti ismi söyleyiniz.
17. Vurmalı bir müzik aletine örnek veriniz.
18. Davul sesi mi daha kalın yoksa keman sesi mi?
19. Piyano tuşları olan bir çalgıdır. Doğru mu? Yanlış mı?

NOT: Çocuk sayısına göre bu sorular artırılabilir ya da bu sorulardan aynıları tur içerisinde 2 defa sorulabilir.

5.1.16. İnce Mi? - Kalın Mı?

Amaç: İnce ve kalın sesi ayırt eder.

- ❖ Öğretmen daha önce öğretmiş olduğu ince-kalın sesleri çocuklara hatırlatır. Bunun için eli ile ses çalışmaları yaptırır. Öğretmen çocuklara elini yukarı kaldırdığında ince, aşağı indirdiğinde kalın ortada tuttuğunda ise orta ses çıkartmalarını ister (bu çalışma “aa, oo, ss” sesleri ile yapılabilir). Tüm sınıfla birlikte bu çalışma yapılır. Bu çalışmadan sonra tüm sınıf yere oturur. Öğretmen tarafından ses verilir. İnce sesi duyduklarında ellerini havaya kaldırır ve alkışlarlar, kalın ses duyduklarında ayaklarını birbirine vururlar. Öğretmen tarafından şaşırtmaca yapılabilir.
- ❖ Çocuklar ince ve kalın sesleri kavradıktan sonra etkinliğe geçilir. Öğretmen tarafından önceden hazırlanmış çalışmalar tahtaya asılır. Bu çalışmada bir kâğıdın üstünde 2 tane daire çizilir. Bu daireler kâğıdın üstünde, ortasında ve altında olmak üzere karışık olarak çizilir. Kâğıtlardan farklı örüntüler oluşturulacak şekilde 4 tane yapılır ve tahtaya yapıştırılır. Öğretmen astığı kâğıtları sırayla çalar (org, piyano, blok flüt tercih edilebilir) ve böylece çocuklar resimlerin nasıl duyulduğunu kavrar. Sonrasında resimlerden birini karışık olarak çalar ve çocuklardan da hangi resmi çaldığını bulmasını ister. Yapılan bu etkinlik sonucu, çocukların duydukları sesleri ince-orta ve kalın ses olarak sınıflandırmaları sağlanır (D. Sökezoğlu Atılğan, Müzik Eğitiminde Pedagojik Uygulamalar Yüksek Lisans ders notları, 2017).

5.1.17. Orkestra Şefi

Amaç: Orkestrada bulunan müzik aletlerini tanır ve yönetme duygusu gelişir.

- ❖ Öğretmen çocuklara; “orkestra nedir?, orkestrayı kimler yönetir?, orkestrada hangi müzik aletleri bulunur?” diye sorular yöneltir. Çocuklara orkestra ile ilgili

fotoğraflar gösterilir ve videolar izletilir. Gösterilen orkestra görsellerindeki müzik aletlerine dikkatlice bakmaları istenir. Önceden hazırlanan çalgı boyama resimleri sınıfa dağıtılır. İzletilen videoda hangi çalgı aletlerinin olduğu sorularak ellerindeki boyama kağıtlarındaki çalgı aleti resimleri ile ilişkilendirip boyamaları istenir. Boyamalarını tamamlayanlar kontrol edilir. Tamamlayanlar sırayla tahtaya çıkarak orkestra şefi olur. Tahtada açılan videodaki orkestrayı yönetir.

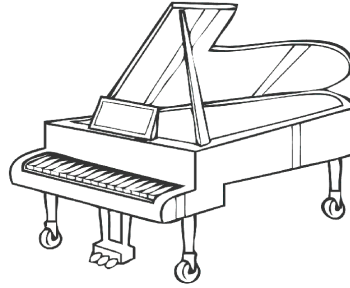
Video linki URL 25: <https://www.youtube.com>

Şekil 23. Elektro Gitar

Kaynak URL 26: <https://www.okuloncesitr.net>

Şekil 24. Piyano

Kaynak URL 27: <https://www.okuloncesitr.net>

Şekil 25. Arp

Kaynak URL 23: <https://www.madamteacher.com>

Şekil 26. Keman

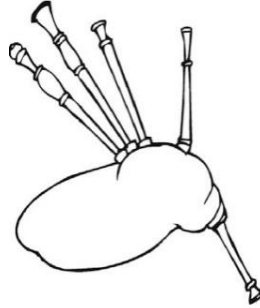
Kaynak URL 22: <https://www.okuloncesitr.net>

Şekil 27. Kontrbas

Kaynak URL 20: <https://tr.pinterest.com>

Şekil 28. Gayda

Kaynak URL 28: <http://www.okuloncesihersey.net>

Şekil 29. Bateri

Kaynak URL 29: <https://www.madamteacher.com>

5.1.18. Sesinden Tanı

Amaç: Enstrümanların seslerini tanıır.

- ❖ Öğretmen hazırlamış olduğu renkli çalgı resimlerini (marakas, zil, tef, davul, metalofon, tırtır, ritim çubukları, kastanyet, ksilofon, tahta kaşık, çelik üçgen vb.) karışık olarak yere koyar. Getirilen resimlerin her biri sınıf sayısı kadar olmalıdır. Hepsinin isimleri söylenir ve sesleri sırayla dinletilir. Dinleme işlemi bittikten sonra oyuna başlanır. Öğretmenin ses kaydından açtığı sesleri, çocuklar resimlerle eşleştirmeye çalışır. Çocuklar duydukları çalgıyı, yerdeki resimlerden bularak eline alır. Aldığı resmi öğretmene gösterir. Dinletilen sesi bilen çocuk, resmi alır. Oyunun sonunda en çok resim toplayan kişi alkışlanır.

NOT: Bu etkinlik tekrar tekrar yapıldığında çocukların çalgıları tanıması ve eşleştirmesi daha hızlı olacaktır. O yüzden etkinliğin birkaç defa tekrarlanmasında fayda vardır.

5.1.19. Hızlı ve Yavaş

Amaç: Müzikteki hız terimlerini canlılarla veya nesnelerle ilişkilendirerek kavrar.

- ❖ Çocuklara müzikteki hız terimleri anlatılır ve hayvan isimleri ile örneklendirilir (allegro-hızlı-çita; moderato-orta hızda-köpek; andante-ağıra yakın-kaplumbağa; largo-çok ağır-salyangoz). Bu hız terimlerini anlatmak adına bir oyun oynatılır. Öğretmen tarafından hedef çizgisi belirlenir ve sınıf ikiye ayrılır. Birinci ve ikinci gruptan yarışacak birer kişi seçilir. Öğretmenin önceden hazırladığı hayvan

kartlarından bir tanesi seçilir. Çıkan hayvanın taklidi ile birlikte yürüyüş hızında iki grupta yürümeye başlar. Çizgiye önce ulaşan kişi grubuna puan kazandırır.

NOT: Öğretmen metronom hızlarını alkış olarak tutabilir (nesne isimleri de kullanılabilir).

Şekil 30. Hayvan Resimleriyle Hız Terimleri

5.1.20. Farklı Dokunuşlar

Amaç: Müziğin hızına göre ritmik yürüyüşler yapar.

- ❖ Öğretmen tarafından farklı hızlarda, farklı şarkılar seçilir. Çocuklar öğretmenlerinin yaptığı gibi ritme uygun yürüme, koşma, zıplama, etrafında dönme gibi hareketler yaparlar. Müzik durunca herkes sınıfında olan bir eşyaya dokunur. Sonra tekrar müzik eşliğinde yürüme, koşma, zıplama, etrafında dönme hareketleri yapılır. Müzik durduğu anda az önce dokunduklarından farklı eşyalara dokunmaları gerekmektedir. Aynı eşyaya dokunan çocuklar yanar. Yanan çocuklar eşyaya dokunmak dışında, ritme uygun yürüyüşe devam ederler. Oyunun sonuna kadar yanmayan kişi alkışlanır.
- ❖ Çocuklar sınıf içerisinde gözleri kapalı ve ritme uygun şekilde yürürler. Müzik durduğu anda herkes kendinden başka bir arkadaşına gözü kapalı bir şekilde dokunur. Dokunduğu arkadaşını bilmeye çalışır. Bilemeyenler yanar. Yanan çocuklar müzik eşliğinde yürümeye devam edip yanmayanları şaşırtmaya çalışırlar.

En sona kalan çocuk alkışlanır (E. F. Türkmen, Müzik Pedagojisi Lisans ders notları, 2016).

5.1.21. Bestecileri Tanıyalım

Amaç: Bestecileri tanıır.

- ❖ Öğretmen tarafından bazı bestecilerin küçük resimleri hazırlanır ve çıktıları alınır. Örneğin; Mozart, Aşık Veysel, Beethoven, Fazıl Say, Barış Manço, Türk Beşleri (besteciler öğretmenler tarafından değiştirilebilir). Öğretmen seçtiği besteciler hakkında küçük bilgiler vererek videolar izletir ve bestecilere ait parçalar dinletir. Sonra çocuklardan daire olunması istenir. Öğretmen tarafından hazırlanan besteci kartlarından biri çocuğun eline verilir. Müzik eşliğinde bestecinin resmi elden ele dolaşır (çalan müzik besteciye ait bir müzik olmalıdır). Müzik durduğunda bestecinin resmi hangi çocuğun elinde kaldıysa, o çocuk resimdeki bestecinin adını ve besteci hakkında hatırladıklarını söyler. Çocuk kartta bulunan bestecinin ismini bilirse yeni besteci kartı verilir. Eğer bilemezse aynı kart müzik eşliğinde tekrar daire etrafında döner (Bu etkinlik çalgı isimleri ile de yapılabilir).

Şekil 31. Wolfgang Amadeus Mozart

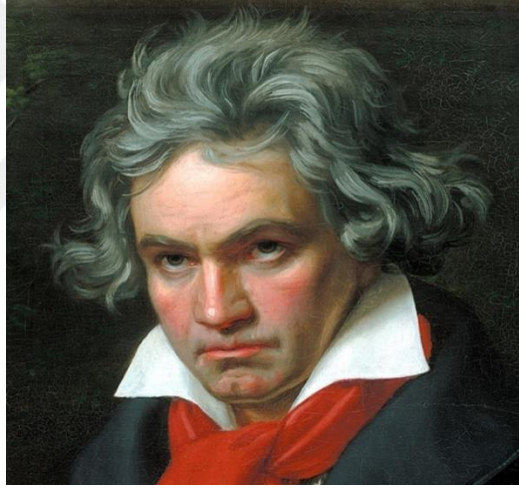
Kaynak URL 30: <https://www.deezer.com>, URL 31: Wolfgang Amadeus Mozart-Turkish March <https://www.youtube.com>

Şekil 32. Fazıl Say

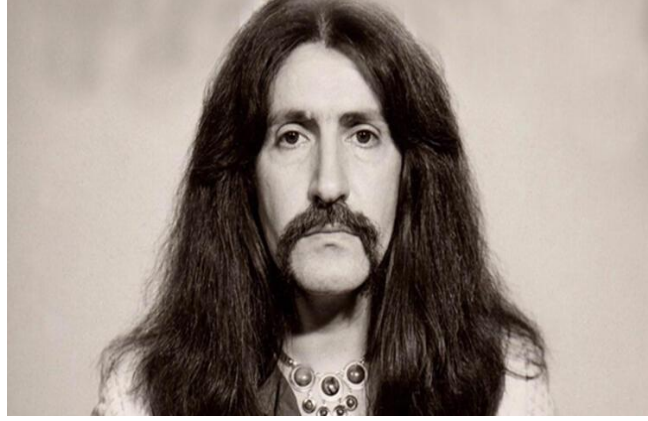
Kaynak URL 32: <https://www.sabah.com.tr>,
Fazıl Say-Kumru Ballad URL 33: <https://www.youtube.com>

Şekil 33. Ludwig Van Beethoven

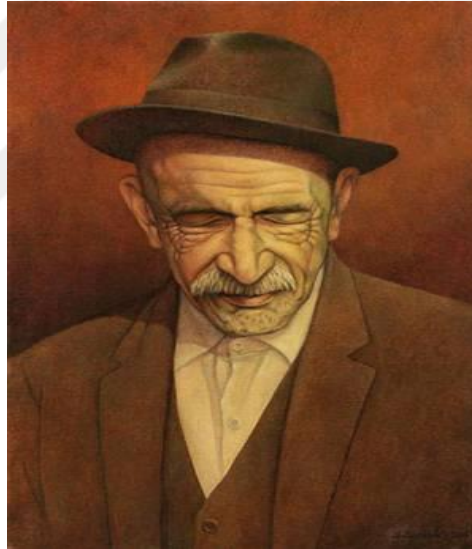
Kaynak URL 34: <https://www.biography.com>,
Ludwig Van Beethoven-Für Elise URL 35: <https://www.youtube.com>

Şekil 34. Barış Manço

Kaynak URL 36: <https://www.hurriyet.com.tr>,
Barış Manço-Arkadaşım Eşek URL 37: <https://www.youtube.com>

Şekil 35. Aşık Veysel

Kaynak URL 38: <https://www.beyaztarih.com>,
Aşık Veysel-Uzun İnce Bir Yoldayım URL 39: <https://www.youtube.com>

5.1.22. Renkleri Tanıyorum

Amaç: Renkler ile mevsimleri ilişkilendirir ve müziğe dönüştürür.

- ❖ Öğretmen tarafından “Elbiselerim” şarkısının içinde geçen renkler ile bazı hareketler eşleştirilir. Öncelikle çocuklar yere oturur. Öğretmen yeşil dediğinde eller birbirine vurulur. Kırmızı dediğinde eller hafifçe göğse vurulur. Sarı dediğinde eller dizlere vurulur. Beyaz dediği zaman da ayaklar ile ses çıkartılır. Öğretmen bu kelimeleri söylerken yanlış hareket yapar ve çocukları şaşırtmaya çalışır. Bu

etkinlikten sonra renkler mevsimler ile ilişkilendirilir. Şarkının sözlerine göre yeşil-sonbahar, kırmızı-yaz, sarı-sonbahar, beyaz-kış olarak ilişkilendirildikten sonra şarkı öğretmen tarafından söylenir. Yapılan hareketler şarkının sözlerine uyarlanır ve şarkıya eşlik edilir.

Renkler

Söz-Müzik: Anonim

Hep yeşildir elbiselerim
Bu rengi ben pek çok severim.
İlkbaharı cicim
Çok sevdiğim için
Hep yeşildir elbiselerim

Hep kırmızıdır elbiselerim
Bu rengi ben pek çok severim.
Yaz babayı cicim
Çok sevdiğim için
Hep kırmızıdır elbiselerim

Hep sarıdır elbiselerim
Bu rengi ben pek çok severim.
Sonbaharı cicim
Çok sevdiğim için
Hep sarıdır elbiselerim

Hep beyazdır elbiselerim
Bu rengi ben pek çok severim.
Kış babayı cicim
Çok sevdiğim için
Bu rengi ben pek çok severim.

5.1.23. Şişeler

Amaç: Nesnelerden çıkan seslerin farklılığını kavrar.

- ❖ Öğretmen çocuklara, elinde bulunan aynı büyüklükte 7 maden suyu şişesi ile ne yapılacağı konusunda sorular yöneltir. Her şişeye farklı miktarlarda su doldurur ve bir çubuk yardımı ile şişelere vurulur. Çıkan seslerin birbiriyle aynı mı yoksa farklı mı olduğu sorulur. Oluşturulan seslerden tüm çocuklar sırayla doğaçlama olarak ezgiler çalar. Doğaçlama çalışmaları “Beş Küçük Şişe” şarkısı ile yapılabilir.

Beş Küçük Şişe

Söz-müzik: Anonim

Beş küçük şişe sallanıyor
İçlerinde biri pat düştü yere
Dört küçük şişe sallanıyor
İçlerinden biri pat düştü yere
Üç küçük şişe sallanıyor

İçlerinden pat düştü yere
İki küçük şişe sallanıyor
İçlerinden biri pat düştü yere
Bir küçük şişe sallanıyor
Pat düştü yere
Kalmadı şişe düşe düşe

- ❖ Öğretmen şişelerin birine çok su, diğerine orta derecede, bir diğerine ise az su doldurur. Öğretmen şişelere vurarak hangisinin kalın, hangisinin orta, hangisinin ince ses çıkardığını sorar. Hep birlikte ince-orta-kalın sesler bulunduktan sonra tüm sınıf ile birlikte sesi tanıyarak hareket etme oyunu oynanır. Öğretmen ince ses çıkartan şişeye vurduğunda çocuklardan elleriyle başlarını tutmalarını, orta ses çıkartan şişeye vurduğunda elleriyle göbeklerine vuruyormuş gibi yapmalarını, kalın ses çıkaran şişeye vurduğunda ise ayaklarına dokunmalarını ister. Bu çalışmadan sonra, etkinlikle ilişkili olarak notaların yukarıya çıktıkça incelendiği, aşağıya indikçe kalınlaştığı ifade edilebilir.

5.1.24. Nerede?

Amaç: Müzik ile dikkatini geliştirir.

- ❖ Öğretmen eşliğinde her çocuğa birer çalgı ismi verilir (piyano, keman, davul, gitar, bateri, bağlama, tef, flüt, marakas, zil, melodika vb.). Daire şeklinde oturan çocuklar, çalgı adlarını söyleyerek oyuna başlar. Çocuk önce kendi adını söyler sonra da başka bir arkadaşının adını. Örneğin; piyano burada keman nerede? İsmi söylenen çocuk oyuna devam eder. Bu oyun oynanırken çalgıları çalıyormuş gibi taklitleri yapılabilir.
- ❖ Öğretmen sınıf mevcudunun bir eksiği kadar daire çizer. Müzikle birlikte çocuklar dans etmeye başlar, müzik durduğunda anda daire içine otururlar. Açıkta kalan çocuk oyundan ayrılır ve çalgı ile eşlik eder.
- ❖ Öğretmen tarafından birçok çalgı resminin çıktısı alınır ve resimler kesildikten sonra yere serpilir (çalgı aleti sayısı 20 ve daha fazla olarak tercih edilmelidir). Çocuklar yere dağıtılan resimlerin etrafında müzik eşliğinden dönerler. Öğretmen müziği durdurduğunda tüm sınıf halının üstüne oturarak gözlerini kapatır. Öğretmen yerden bir çalgı resmini alır ve arkasına saklar. Resmi sakladıktan sonra çocukların gözlerini açmasını ve yerde hangi çalgının eksik olduğunu bulmasını ister.

“Çocuklar yerde hangi çalgının resmi eksik?” sorusunu sorduktan sonra çocuklar tarafından resimler incelenir. Öğretmen tüm çocukların fikirlerini aldıktan sonra bilen çocuğa puan verir. En çok puanı kazanan alkışlanır.

5.1.25. Ormandaki Ayı

Amaç: Müzikli dramatizasyon ile yaratıcılığı gelişir.

- ❖ Öğretmen eline oyuncak bir ayıcık alır. Çocuklara ayıların nerede yaşayıp, neler yedikleri ve onların nasıl ses çıkarttığı ile ilgili sorular yöneltir. Ayı ile ilişkili bilmeceler sorulur. Daha sonra öğretmen yanına 3 farklı çalgı alır (davul, tırtır ve ksilafon). Çocuklara farklı yönergeler verir. Öğretmen tüm çocuklara “şimdi herkes ayı olsun” der ve tüm çocuklar öğretmenin komutlarına odaklanır. Öğretmen davulu yavaş çaldığında ayılar sınıfta gezinecek, tırtırı çaldığında sınıfta buldukları bir yere sırtlarını yaslayıp kaşınacaklar, ksilafonu çaldığında ağaçlardan, kalın ses çaldığında da yerden meyve toplama hareketi yapacaklardır. Çocuklar tüm hareketleri öğrendikten sonra, hareketler karışık olarak sorulur ve pekiştirilir. Daha sonra çocuklar ikişerli olarak eşleşir. Eşleşen çocuklardan biri ayı diğeri ise ağaç olur. Hareketlerine uygun şarkıyı canlandırırlar (Erol, 2011: 21).

NOT: Bu konuyla ilgili serbest zaman etkinliğinde ayı maskesi yapımı tercih edilebilir (Erol, 2011: 25).

Ayı

Söz-Müzik: Onur EROL

Bum bum (ayaklar iki kere yere vurur)

Çika çika (eller iki kere dizlere vurur)

Eşkali benga (eller sağa ve sola açılır, her iki tarafındaki arkadaşına eliyle dört kere vurur)

Bum bum (ayaklar iki kere yere vurur)

Çika çika (eller iki kere dizlere vurur)

Eşkali benga (eller sağa ve sola açılır, her iki tarafındaki arkadaşına eliyle dört kere vurur)

Baleluşi baleluşi (iki el birbirine sürtülür)

Eşgali benga (eller sağa ve sola açılır, her iki tarafındaki arkadaşına eliyle dört kere vurur)

Baleluşi baleluşi (iki el birbirine sürtülür)

Bum (bir kere alkış yapılır).

Ormanda bir ayı varmış, bir gün sırtı kaşınmış
Gitmiş ağaca yaslanmış, bir o yana bir bu yana sallanmış.
Ağaç bundan gıdıklanmış, koşmuş uzağa kaçmış,
Ayı onu yakalamış, yukarıya yukarıya tırmanmış.
Ağaç bundan çok huylanmış, birden bire hapşurmuş
Ayının ayağı kaymış, tepetaklak yuvarlanmış.

Bilmeceler

Uzun uzun uzanır

Elek gibi gözü var

Senede bir bezenir

Bey sofrasında gözü var

Cevap: Ağaç

Cevap: Bal

Sever dağı ormanı

Şişmana çıkmış adı

Kışın uyuştur kanı

Yazın armut düşmanı

Cevap: Ayı (Perrin, 2002: 13-60-114).

5.1.26. Gezegenler

Amaç: Uzayı ve gezegenleri tanıır.

- ❖ Öğretmen çocuklara “bugün hep birlikte uzaya yolculuk yapacağız. Sanki bir uzay aracındaymışız gibi hayal edin” der. Tüm çocuklar ile birlikte uzay aracının kalkış sesi çıkartılır (vuuuu uuuuuu uuuuu). Öğretmen “uzaya vardınız inmek için hazırlanın” der ve eline bir tef alır. Öğretmen elindeki tefi çalmaya başladığında çocuklardan tefin sesine uygun yavaş yavaş yürümelerini ister. Öğretmenin, “uzay gemisine dönme vakti geldi” komutu ile tefi hızlanır ve hızlı ritimlerle çocuklar uzay gemisine varırlar. Dünyaya döndüklerinde, uzayda neler gördüklerini, uzayın nasıl bir yer olduğunu belirten sorular sorularak sohbet edilir (Turgut, 2012: 35).
- ❖ Sınıf 4 kişilik gruplara ayrılır. Her gruba birer gezegen ismi verilir. Birinci grup Merkür, ikinci grup Venüs, üçüncü grup Dünya, dördüncü grup ise Mars olur. Her çocuğa birer tane düşecek şekilde balonlar verilir. Bu balonlar her çocuğun ayağına bağlanır. Bağlanan balonlar gezegenlerin renklerine uygun olmalıdır. Öğretmenin şarkıyı açması ile Merkür gezegeni olan grup ayağa kalkar ve Venüs gezegeninin sözleri gelene kadar grubundaki balonları ayakları ile patlatmaya çalışırlar.

Merkür'ün sözleri bitip Venüs gezegeni gelince ilk grup yerine oturur ve Venüs gezegenindeki çocuklar aynı çalışmayı yaparlar. Şarkı bittikten sonra en çok balon patlatan grup alkışlanır. Oyun, grup isimleri değiştirilerek tekrarlanabilir. Tekrarlanan bu çalışma sonucunda çocuklar şarkıyı daha kolay öğrenirler. Aynı zamanda gezegenlerin özelliklerini de daha hızlı kavrarlar.

Gezegenler

Söz-Müzik: Binnaz SÖNMEZ DURSUN

Adımı sorsan Merkür derim

Güneşe en yakın benim

Ben sıcak bir gezegenim

Yavaş yavaş dönerim

Adımı sorsan Venüs derim

Bulutlarım var benim

Dünyaya çok benzerim

Ama tersine tersine dönerim

Adımı sorsan Dünya derim

Kayalarım var benim

Mavi gezegenim derler bana

Canlıların tek eviyim

Adımı sorsan Mars derim

Çok soğuk bir gezegenim

Kızıl gezegen derler bana

Fırtınalarım var benim

5.1.27. Doğduğum Ay

Amaç: Ayları ritim ve müzik eşliğinde öğrenir.

- ❖ Öğretmen çocuklara 1 yılda kaç ay vardır ve bunlar nelerdir diyerek sorular yöneltir. Çocuklarla birlikte sorular cevaplandıktan sonra etkinliğe geçilir. Çocuklar daire şeklinde yere otururlar. Herkes sırayla bir ay ismi söyler (ayların sırasıyla söylenmesi önemlidir). Çocukların rahatlıkla yapabildiği düzeye gelindiğinde öğretmen ritmi hızlandırır. Çocuklar sırasını rahat bir şekilde yaptıktan sonra ay isimleri söylenmeden sadece heceleri ile alkış hareketi yapılır (bu sıra önce yavaştan başlanmalı çocuklar yapabildikçe hızlıya doğru ilerlemelidir). Yanmadan sona kalan kişiler alkışlanır (Erol, 2011: 86).
- ❖ Çocuklar daire olarak otururlar. “Doğduğum Ay” isimli şarkı açılır, çocuklar kendi doğdukları ayda dairenin ortasına geçerek doğaçlama dans ederler. Bu doğaçlama sırasında öğretmen çocuklara arkadaşlarını dikkatle izlemelerini ve şarkı bitiminde sorular soracağını belirtir. Müzik bittiğinde öğretmen sınıftan birini seçer ve seçtiği çocuk hangi ayda doğduğunu sınıfa sorar. Böylece çocukların dikkat becerilerinin gelişimi sağlanır.

Doğduğum Ay

Söz-Müzik: Onur EROL

Eğer Ocak'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Şubat'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

Eğer Mart'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Nisan'da doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

Eğer Mayıs'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Haziran'da doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

Eğer Temmuz'da doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Ağustos'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

Eğer Eylül'de doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Ekim'de doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

Eğer Kasım'da doğduysan şarkı söyle
dans et

Eğer Aralık'ta doğduysan şarkı söyle
dans et

Lay la lay la lay

5.1.28. Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (23 Nisan)

Amaç: 23 Nisan gününün anlam ve önemini kavrar.

- ❖ Öğretmen geçen haftadan çocuklardan mika türünde bir bardak getirmelerini ister (öğretmen bunu kendi de temin edebilir). Öğretmen sınıfa, bu haftanın neden önemli olduğu ile ilgili sorular yöneltir. Konuşmalardan sonra bu haftanın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı haftası olduğu, Atatürk'ün bu önemli günü çocuklara armağan ettiği anlatır. Bununla ilgili kısa bir belgesel izletilebilir. Bu çalışma bittikten sonra öğretmen geçen hafta istediği bardakları sulu boya ile boyamalarını ister (boyama için farklı boya çeşitleri tercih edilebilir). Bu çalışma serbest zaman etkinliğinde de yapılabilir. Boyanan bardaklar daire şeklinde yere oturan çocukların önüne konur. Öğretmen bu bardaklar ile neler yapılabilir diye sorular yöneltir ve bardak ile ritim çalışması yapacaklarını açıklar. Herkes bardağıyla öğretmenin yaptığı ritmik çalışmayı tekrarlar.

Eller iki defa yere vurur (sekizlik nota ritminde)

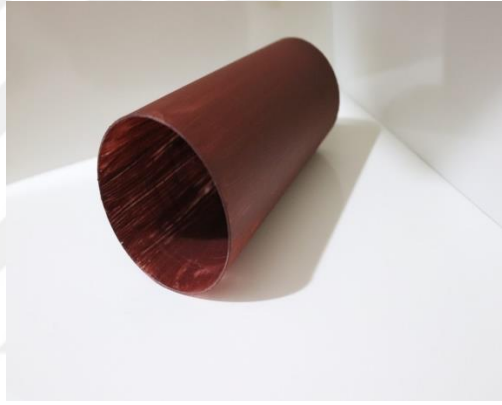
İki defa alkış yapılır (sekizlik nota ritminde)

Bardak elle alınır (dörtlük nota ritminde)

Bardak yere koyulur (dörtlük nota ritminde)

Tüm bu ritim çalışması tamamlandıktan sonra “23 Nisan” adlı şarkı açılarak bardakla şarkıya eşlik edilir. Ritim konusunda zorlanan çocuklara şarkı söyletilebilir, bir grup söylerken diğer grup ritim eşliği yapabilir. Tüm bu çalışma okulda gösteri olarak sunulabilir. Ayrıca “23 Nisan” şarkısı eksik ölçüde başladığı için sanki sözünün “ki” kısmında ritim vurmaya başlanmalıdır.

Şekil 36. Ritim Çalışması İçin Bardak Görseli

23 Nisan

Söz ve Müzik: Saip EGÜZ

Sanki her tarafta var bir düğün.

Çünkü en şerefli en mutlu gün.

Bugün 23 Nisan,

Hep neşeyle doluyor insan.

İşte, bugün bir meclis kuruldu,

Sonra hemen padişah kovuldu.

Bugün 23 Nisan,

Hep neşeyle doluyor insan.

Bugün, Atatürk'ten bir armağan,

Yoksa, tutsak olurduk sen inan.

Bugün 23 Nisan,

Hep neşeyle doluyor insan.

5.1.29. Ritim Çalışması

Amaç: Ritim kalıpları öğrenir ve bu kalıplara göre çalar.

Öğretmen eline 3 tane renkli kâğıt alır. Kâğıtların birinde bir vuruşluk dördlük nota, diğerinde yarım vuruşluk sekizlik iki nota ve sonuncusunda bir vuruşluk dördlük sus değeri bulunmaktadır. Bu resimlerin neler olduğu hakkında çocuklara sorular yöneltilir. Öğretmen tarafından önce dördlük nota sonra da sekizlik nota alkış şeklinde çalınarak gösterilir. En sonunda sus işaretinin ne anlama geldiği çocuklara anlatılır. Bu üç kâğıt anlatıldıktan sonra tahtaya karışık olarak notalar ve sus değeri yazılır. Çocuklar öğretmenleriyle birlikte tahtada yazılı ritimleri alkış şeklinde çalarlar ve sus değerini gördüklerinde eller dizlere vurulur. Tüm çocuklar tarafından çalma işlemi tamamlandıktan sonra sınıf 2 gruba ayrılır. Birinci grubun adı dördlük nota, ikinci grubun adı sekizlik nota olur. Tüm sınıfa müzik aleti dağıtımı yapılır. Dördlük notaları birinci grup, sekizlik notaları ikinci grup çalacaktır. Sus işaretini gördüklerinde her iki grup da “sus” diyecektir. Öğretmenin tahtaya yazmış olduğu ritim kalıbında sırası gelen grup çalma işlemi yapar. Gruplar değiştirilerek çalışma tekrar edilir.

5.1.30. Cevizden Kastanyet

Amaç: Kendi müzik aletini yapar ve çalar.

Öğretmen tarafından geçtiğimiz hafta istenilen tam ikiye bölünmüş ceviz kabukları her çocuğa dağıtılır. (Ceviz kabuğu yerine plastik kaşık da kullanılabilir. Plastik kaşığın sapı koparılır ve kaşık kısmı kullanılabilir) Bir mukavvadan çocukların avucuna sığacak büyüklükte dikdörtgenler çizilir ve kesilir (mukavva yerine beyaz sert karton da tercih edilebilir). Kesilen mukavvalardan her çocuğa iki tane verilir. Mukavvalar ortadan ikiye katlanır ve her iki tarafına birbirine denk gelecek şekilde ceviz kabukları yapıştırılır. Çocukların kendi yaptıkları kastanyetleri hazırır. İsteğe bağlı olarak kastanyetlerin dış yüzeyleri elışı kâğıdı veya farklı malzemelerle süslenebilir, iç kısmı çocuklar tarafından boyanabilir (D. Sökezoğlu Atılğan, Müzik Eğitiminde Pedagojik Uygulamalar Yüksek Lisans ders notları, 2017). Müzik aleti yapımı bittikten sonra yapılan müzik aletinin isminin ne olabileceği hakkında çocuklara sorular yöneltilir ve sohbet edilir. Yapılan müzik aleti “kastanyet”tir. Her çocuk kastanyetini tamamladıktan sonra öğretmen tarafından “Ceviz Adam” şarkısı açılır. Önce şarkının hareketleri yapılır daha sonra da kastanyet ile şarkıya eşlik edilir.

Şekil 37. Cevizden Kastanyet

Ceviz Adam

Söz-Müzik: Anonim

Ceviz adam şip şap şup (iki el dizlere vurur.)

Burnu uzun lü lü lü (iki el birleştirilerek buruna eklenir.)

Saçları rüzgâr vu vu vu (eller havaya kaldırılarak rüzgâr hareketi ile sağa sola savrulur.)

Kaşları keman gıy gıy gıy (keman çalma hareketi yapılır.)

Karnı davul güm güm güm (karına vurma hareketi yapılır.)

Bize de güler ha ha ha (iki el ağza götürülerek gülme hareketi yapılır.)

Ceviz adam gitti vah vah vah (iki el birleştirilerek birbirine vurulur.)

5.1.31. Sessiz Sinema

Amaç: Müzik aletlerini görmeden tanır.

- ❖ Farklı çalgı resimleri öğretmen tarafından sınıfa getirilir (piyano, trompet, marakas, zil, tef, gitar, bağlama, keman, arp, davul, ney, flüt, kanun, mızık, kemençe, bateri, tırtır, ritim çubukları, kastanyet, ksilofon). Öğretmen tarafından bu çalgıların nasıl çalındığı, seslerinin nasıl çıktığı (tellere dokunarak, üflenerek, tuşlarına basılarak) hakkında bilgiler verilir. Bu bilgilerden sonra iki çocuk seçilir. Seçilen çocuklar yüzleri birbirine bakacak şekilde karşılıklı dururlar. Öğretmen çocuklardan birine bir kart verir, çocuk karta bakmadan kartı başının üzerinde tutar (başının üstünde kartı tutan çocuk resmi görmemektedir). Diğer çocuk kartta gördüğü çalgıyı arkadaşına anlatmaya çalışır. Kartı tutan da, arkadaşının anlattığı çalgının ne olduğunu tahmin etmeye çalışır. Bu çalışma sırayla tüm sınıfa uygulanır (çocukların zorlandığı noktalarda öğretmen çalgı aleti seslerini çocuklara dinleterek ipucu verebilir).

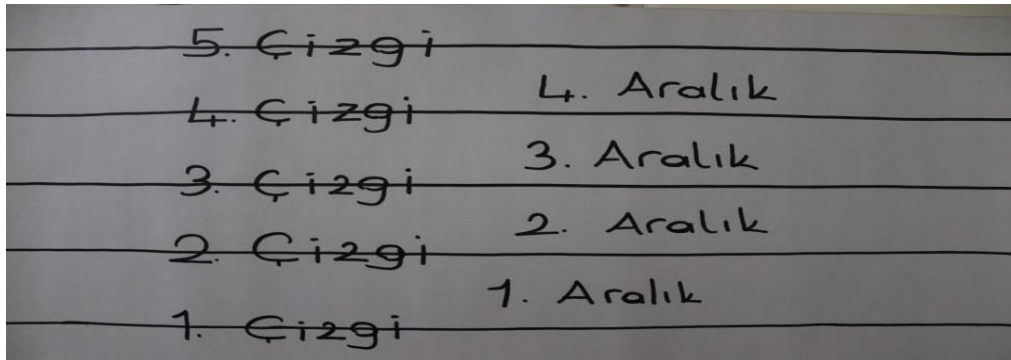
5.1.32. Üç Komşu

Amaç: La-sol-fa notalarının yerlerini öğrenir.

- ❖ Öğretmen çocuklara “dizek” nedir? şeklinde soru yöneltir. Çocuklar fikirlerini söyler ve sohbet edilir. Öğretmen tarafından dizeğin ne olduğu anlatılır ve “bugün sizlerle 3 tane nota öğreneceğiz, bunlar la-sol-fa notaları” diyerek sınıfa notaların isimlerini söyler. Notaların isimleri belirtildikten sonra etkinliğe geçilir.

Öğretmen çocuklara “kahvaltıda neler yenir?” sorusunu yöneltir. Yumurta cevabı geldikten sonra yumurtanın yararları anlatılır. Öğretmen bir gün öncesinden hazırlamış olduğu 3 kartona yumurta resimleri çizer. Bu yumurta resimlerinin üzerine de dizek çizer. Her kartondaki dizekte bir nota gösterilir (böylece la-sol-fa notaları ayrı ayrı kartonlarda gösterilmiş olur). Sınıfa bu resimler gösterilir ve ardından “üç komşu” şarkısı söylenir. Öğretmen üç yumurtanın, üç komşu nota olduğunu anlatır. Bu yumurtaları temsil edecek 3 çocuk seçer. Üç kartonu sırayla çocukların kıyafetlerine tutturur. Öğretmen seçtiği üç çocuğun arkasında durarak parçayı söyler ve söylerken sözlerine uygun olarak öğrencilerin omuzlarına dokunur. Tüm sınıf ile birlikte şarkı söylenir. Tüm çocuklar üçerli gruplar halinde etkinliğe katılır (Göncü, 2015: 13). Böylelikle çocuklar hem notaların yerlerini, hem notaların isimlerini, hem de şarkıyı kolayca kavramış olurlar. Bu çalışma tamamlandıktan sonra öğretmen sınıfı üçe böler. Birinci grup la, ikinci grup sol, üçüncü grup ise fa notası olur. Şarkıda adı geçen nota marakası ile eşlik eder ve etkinlik tamamlanır.

Şekil 38. Dizek Üzerinde Çizgi ve Aralıklar

Şekil 39. Yumurta Görselinde Notalar (La-Sol-Fa)

Üç Komşu

Söz ve Müzik: Erdoğan OKTAY

Yan yana durmuş üç yumurta
Üsteki la'dır alttaki fa
Ortada sol var fa-sol-la
Üç yumurta üç nota
La – sol – fa

5.1.33. Sese Kulak Ver

Amaç: Duyduğu sesi ritme dönüştürür.

- ❖ Öğretmen çocuklardan gözlerini kapatmasını ister. Çocukların çevresindeki sesleri dinlemelerini ve duydukları sesleri sınıfla paylaşmalarını ister. Sesin hayatımızın her yerinde olduğu anlatılır. Tüm sınıf duydukları seslerin taklidini yapar. Daha sonra bir çocuk seçilir, seçilen çocuk duyduğu sesin hecesi kadar alkış yapar (örneğin -kuş bir alkış, a-ra-ba üç alkış gibi). Diğer çocuklar da arkadaşının duyduğu sesi tahmin etmeye çalışır. Bilen çocuk, kendi duyduğu sesi sınıfa anlatmaya devam eder.
- ❖ Bu etkinlik tamamlandıktan sonra çocuklar birbirlerinin sırtlarına bakacak şekilde sıraya geçerler. En öndeki çocuğun arkasındaki çocuk en önündeki çocuğun sırtına bir ritim vurur. Öndeki çocuk da ritmi alkış şeklinde vermeye çalışır. Ritmi doğru

verirse yerinde kalır. Yanlış verirse en arka sıraya geçer. Tüm sınıf sıra ile arkadaşlarına ritim verirler. En az sıranın arkasına geçen çocuk ya da çocuklar alkışlanır.

5.1.34. Müzik Türlerini Tanıyoruz

Amaç: Farklı alanlardaki müzik türlerini duyarak ayırt eder.

- ❖ Öğretmen çocuklara “Siz en çok hangi şarkıları dinliyorsunuz?” sorusunu sorar. Çocuklarla birlikte sohbet edildikten sonra öğretmen çocuklara çeşitli müzik türlerini sayar (Pop Müzik, Türk Halk Müziği, Klasik Müzik, Caz Müzik, Rock-Metal Müziği). Tüm bu müzik türlerinden birer tane parça dinleterek çocuklara müzikler arasındaki farklılıkları anlatır (Bu müzik türleri içinde çocukların en çok bildiği tür pop müzik olacaktır. Birkaç çocuk bildiği şarkıları sınıf önünde söyleyebilir). Müzik türlerinde belirgin olarak kullanılan başlıca müzik aletleri de söylenir. Örneğin; pop müzik için gitar, Türk halk müziği için bağlama, klasik müzik için keman-piyano, caz müzik için trompet, rock-metal müzik için ise elektrogitar-bateri örnekleri verilebilir.
- ❖ Öğrenilen müzik türlerinin kavranması için çeşitli alıştırma yapılabılır. Örneğin; öğretmen 5 kartona büyük daireler çizer. Her daireye müzik türleri ile ilişkilendirilen müzik aleti resimleri yapıştırılır. Her karton farklı bir müzik türünü ifade eder. Kartonlar yere serilir. Öğretmen sınıfta farklı türlerden müzik açar. Çocuklar o müzik türünü ifade eden dairenin içine girer.

NOT 1: Bu çalışmalarda piyanonun sadece klasik müzikte değil başka müzik türlerinde de kullanılabildiği ya da baterinin metal müziğin yanında pop müziklerde de kullanıldığı anlatılmalıdır. Bunlarla ilgili de çeşitli örnekler videodan izletilebilir ya da dinletilebilir.

NOT 2: Çocukların zorlanması durumunda müzik türleri azaltılabilir. Ayrıca “Çocuk Şarkıları” adında müzik türü de kullanılabilir. Çocuk şarkılarını her çocuk bileceği için sınıf daha çok motive edilebilir.

5.1.35. Rainstick Yapımı

Amaç: Yapılan müzik aleti ile yıl boyunca öğrenilen çalışmaları tekrar eder.

- ❖ Öğretmen çocuklara “etrafımızda hangi nesneler ses çıkartıyor hangileri ses çıkartmıyor” diyerek sorular yöneltir. Öğretmenin daha önceden hazırladığı kâğıtlar sınıfa dağıtılır. Kâğıtta ses çıkartan ve çıkartmayan nesneler bulunmaktadır (ev, sandalye, motosiklet, yüzük, at, havuç, teyp, mikrofon, uçak, bulut gibi). Çocuklardan ses çıkartan nesneleri maviye, ses çıkartmayan nesneleri kırmızıya boyamaları istenir.
- ❖ Çocuklarla birlikte “rainstick” müzik aleti yapılır. Bunun için alüminyum folyonun rulo kısmı veya içine karton koymaya yarayan silindir rulo kutu (postüp) ile içlerine koymak için çeşitli malzemeler (pirinç, nohut, fasulye, kum, çakıl taşı, mısır taneleri, bulgur gibi) sınıfa getirilir veya çocuklardan istenebilir. Öncelikle yapacakları müzik aletinin sesini duymaları için video izletilebilir. Daha sonra çocuklarla birlikte ruloların bir deliği karton ile kapatılıp yapıştırılır, kısa bir süre kuruması beklenir. Sonra açık kısımdan içine farklı malzemeler konur. Malzemelerin çeşitli olması farklı tınlar yaratacaktır. İçine malzemeler konulduktan sonra diğer delik kısım da kapatılarak yapıştırılır. Ruloların dış kısımları elışı kâğıdı ya da farklı kâğıtlarla süslenebilir. Süslemesi yapılan müzik aletleri (küçük ve büyük rainstick) sınıf tarafından çalınır (D. Sökezoğlu Atılgan, Müzik Eğitiminde Pedagojik Uygulamalar Yüksek Lisans ders notları, 2017). Yıl içinde öğrenilen şarkılar tekrar edilir ve yapılan müzik aletleri ile eşlik edilebilir.

NOT: Birden fazla havlu kâğıt ruloları birleştirilerek daha büyük rainstick yapılabilir.

Şekil 40. Havlu Kâğıt Rulolarından Rainstick Yapımı

Şekil 41. Postüp'ten Rainstick Yapımı

5.2. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE MÜZİKSEL ETKİNLİKLERDEN NE ŞEKİLDE YARARLANDIĞINA İLİŞKİN BULGULAR

“Okul öncesi öğretmenleri derslerinde müziksel etkinliklerden ne şekilde yararlanmaktadır?” Şeklinde belirlenen birinci soruya ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

“Derslerinizde müziksel etkinliklere yer veriyor musunuz? Eğer veriyorsanız ne kadar süre ayırmaktasınız?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul öncesi öğretmeni 1: “Dersimde müziksel etkinliklere 15 dakika yer veriyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 2: “Evet veriyorum. Maksimum 30 dakika ayırmaktayım.”

Okul öncesi öğretmeni 3: “Evet yer vermekteyim. 45 dakika ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 4: “Müzik derslerine yer veriyorum. 10 dakika ile yarım saat arasında değişmekte.”

Okul öncesi öğretmeni 5: “Yer veriyorum. Etkinlik arası geçişlerde müziği kullanıyorum. Her gün müzik etkinliği uygulamaya çalışıyorum. 20 dakika ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 6: “Evet. 15-20 dakika. Planlamalara göre değişiklik gösterebiliyor.”

Okul öncesi öğretmeni 7: “Evet. Ortalama 15-20 dakika zaman ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 8: “Evet yer veriyorum. Plandaki duruma göre 15-20 dakika arasında ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 9: “Evet. 20-30 dakika ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmeni 10: “Evet zaman ayırıyorum. 20-30 dakika.”

Okul öncesi öğretmeni 11: “15 dakika zaman ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 12: “Evet yer veriyorum. Genel olarak 15 dakika ayırıyorum. Fakat 30 dakikayı geçtiği zamanlar da olmaktadır.”

Okul öncesi öğretmen 13: “Tabii ki veriyorum. 20 dakika ayırıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 14: “Evet yer veriyorum. Gün içerisinde ve etkinlikten etkinliğe bu süre değişiyor. Genel olarak 15-20 dakika yer vermekteyim.”

Okul öncesi öğretmen 15: “Evet yer veriyorum. Her gün 30-40 dakika ayırıyorum.”

Yapılan görüşmelere göre, tüm okul öncesi öğretmenleri müzik etkinliklerine zaman ayırmaktadır. Bu zaman aralıkları her okul öncesi öğretmen için farklılık göstermektedir. Beşinci okul öncesi öğretmen, etkinlik arası geçişlerde müziği kullandığını ve her gün müzik etkinliği yaptığını ifade ederken; altıncı ve sekizinci okul öncesi öğretmenleri, müzik etkinliklerini o günkü plana göre ayarladıklarını belirtmektedirler. Görüşmelere göre okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerine her gün minimum 15 dakika maksimum 45 dakika ayırdıkları görülmektedir. Her okul öncesi öğretmenin derslerinde müziksel etkinliklere yer verdiği göz önüne alındığında, bu çalışmada sunulan etkinliklerin okul öncesi öğretmenleri için oldukça faydalı olacağı düşünülmektedir.

“Müzik eğitimi için farklı kaynaklar kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız bunlar nelerdir?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul öncesi öğretmen 1: “İnternet, ses kaydı, Orff eğitiminde edinmiş olduğum bilgilerden faydalaniyorum.”

Okul öncesi öğretmen 2: “Çok farklı kaynaklar kullanmıyorum. İnternette, videolardan yararlanıyorum. Ayrıca üniversiteden kalan çocuk şarkıları kitabımdan yararlanıyorum. Hatırlayamadığım şarkılara da internette bakıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 3: “Genellikle internet üzerinden farklı şeyler yakaladığımız için onu tercih ediyoruz. Bunun yanı sıra akıllı tahta kullanıyoruz. Müzik aletlerini de kullanmaktayız.”

Okul öncesi öğretmen 4: “İnternette araştırmalar yapıyorum. Orff seminerlerine gittiğimdeki çalışmaları uyguluyorum.”

Okul öncesi öğretmen 5: “İnternet üzerinden erişim sağlıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 6: “İnternette görsel videolar tercih ediyorum.”

Okul öncesi öğretmen 7: “Morpa, Kampüs, Tudem (Uçan Balık) gibi yayınları kullanıyorum. Ayrıca internet üzerinden kaynaklar da kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 8: “İnternette faydalaniyorum. Ayrıca Bomed (bedenden oyuna müzik eğitimi-Tuncer Ediz Aksoy) ve Orffestra (Orff Schulwerk Semineri-Melis Milli, Senem Özyoğurtçu) adlı seminerlerden edindiğim bilgileri kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 9: “İnternet, Bomed ve Orffestra kaynaklarını kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 10: “İnternet sitelerinden ve CD’lerden faydalaniyorum. Daha önce katıldığım seminerlerde öğrendiğim teknikleri uyguluyorum.”

Okul öncesi öğretmen 11: “Melis Milli, Senem Özyoğurtçu, Onur Erol, Tuncer Ediz Aksoy, Ayşegül Dede gibi hocaları takip ediyorum.”

Okul öncesi öğretmen 12: “İnternette faydalaniyorum. Zümrelerim ile istişare ediyorum. Orff eğitimi ile ilgili kaynaklar kullanıyorum. Müzik etkinlikleri ile ilgili kitapları da kaynak olarak kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 13: “İnternet ve lisede derlediğim şarkılardan oluşan bir kitabı kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 14: “İnternette faydalaniyorum. Stajyer öğrencilerin fikirleri ve kendi bilgilerimi kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 15: “Kendi bilgilerimi kullanıyorum. Sosyal medya ve internetteki videolardan faydalaniyorum.”

Tüm öğretmenlerin kendi bilgileri yanında müzikle ilgili etkinlikler için internette faydalandığı görülmektedir. Öğretmenlerin yorumları incelendiğinde, müzik etkinlikleri konusunda sosyal medya üzerindeki paylaşımlardan faydalandıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca internetteki videoların öğretmenlere büyük kolaylıklar sağladığı düşünülmektedir. İkinci okul öncesi öğretmeni, üniversite zamanında temin ettiği çocuk şarkıları kitabını kullandığını ifade ederken; on üçüncü okul öncesi öğretmeni, lisede derlediği bir müzik kitabını kullandığını belirtmiştir.

Müzik alanında farklı illerde özel olarak eğitim ve seminerlerin düzenlendiği, MEB’in de bu konuda hizmet içi eğitimleri olduğu bilinmektedir. Bazı öğretmenlerin buralara başvurarak yararlandığı görülmektedir. Sekizinci, dokuzuncu ve on birinci okul öncesi öğretmenlerinin bu eğitimlere katıldığı ve derslerinde katıldıkları eğitimler doğrultusunda etkinlikler yaptıkları görülmektedir. On ikinci okul öncesi öğretmeni, zümre öğretmenlerinin görüşlerini alarak fikir alışverişinde bulunduğunu belirtmiştir. Zümreler arası yapılan fikir alışverişlerinin, okulda düzenlenen programlarda kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. On dördüncü okul öncesi öğretmeni ise hem internette hem de kendisine gelen stajyer öğrencilerin fikirlerini alarak müzik etkinliklerini uyguladığını belirtmiştir.

“Müzik etkinliklerinde okul şarkılarından yararlanıyor musunuz? Eğer yararlanıyorsanız nasıl öğretiyorsunuz ve okul şarkılarına örnek verebilir misiniz?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul öncesi öğretmen 1: “Yararlanıyorum. Kırmızı Balık, Ceviz Adam, Mutluluk (Uçan Balık), İyi Şarkı gibi şarkılara yer veriyorum. Şarkıları hareketlerle öğretiyorum.”

Okul öncesi öğretmen 2: “Evet yararlanıyorum. Kırmızı Balık şarkısını öğretiyorum. Şarkıları hareketleri ile öğretiyorum.”

Okul öncesi öğretmen 3: “Yararlanıyorum. Kırmızı Balık, Patates Adam, Kış Baba, Ceviz Adam şarkılarını kullanıyorum. Öncelikle çocuklara şarkıları dinletiyorum. Sonra ben söylüyorum. Sonra birlikte şarkıları söylüyoruz. Öğrendiklerinde dramatize ediyoruz. 2 gün boyunca öğrendiğimiz şarkıyı tekrar ediyoruz.”

Okul öncesi öğretmen 4: “Meyveler ve Sebzeler şarkısı, yüz ifadeleri ile ilgili şarkılar öğretiyorum. Dans ve hareketler yoluyla öğretiyorum.”

Okul öncesi öğretmen 5: “Yer veriyorum. Çalgı şarkısını öğrettim. Çalgı kullanıyorum. Hareketlerle drama çalışması yaparak vücut diline dönüştürüyoruz.”

Okul öncesi öğretmen 6: “Kavramlara göre şarkı seçimlerimiz değişiyor. Mesela 8 rakamını öğretirken Ahtapot Şarkısını öğretiyorum. Ayrıca bedensel ritim çalışmaları, sözlere göre hareketli canlandırma, video görselleri ile öğretim yapıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 7: “Genelde Orffestra, Bomed, masal şarkılarından yararlanıyorum. Yine oradaki etkinlikleri uyguluyorum.”

Okul öncesi öğretmen 8: “Evet yararlanıyorum. Genelde çocukların sevdiği şarkılar tercih ediyorum. Onur Erol, Ercan Mertoğlu gibi kaynaklardan kullanıyorum. Hareketlerle müziği öğretiyorum.”

Okul öncesi öğretmen 9: “Onur Erol’un şarkılarını kullanıyorum. Kırmızı Balık, Kardan Adam gibi klasik okul şarkılarını tercih ediyorum.”

Okul öncesi öğretmen 10: “Onur Erol şarkılarını (Balta Şarkısı, Dinozor Şarkısı), klasik okul şarkılarını (Kırmızı Balık) kullanıyorum.”

Okul öncesi öğretmen 11: “Kırmızı Balık, Beş Küçük Şişe şarkılarını örnek olarak verebilirim. Hareketleri ile öğretiyorum. Önce hareketlerini ben yapıyorum. Sonra da çocuklarla birlikte yapıyor ve söylüyoruz.”

Okul öncesi öğretmen 12: “Kullanıyorum. Kelebek, Arı gibi rondları uyguluyorum. Kavramlara göre, renklerine göre şarkı seçimi yapıyorum. Eller Aşağı Eller Yukarı şarkısını örnek verebilirim.”

Okul öncesi öğretmen 13: “Tabii ki. Bilin Bakalım Ben Hangi Hayvanım, 1-2-3 Sayalım şarkılarını örnek verebilirim. Genellikle hareketleştirerek yapıyorum. Her sözü harekete dönüştürüyorum.”

Okul öncesi öğretmen 14: “İlkokula başladığımızda Okula Başladım şarkısını kullanmıştım. Onun dışında Baltalar Elimizde, Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar gibi bilindik şarkılar kullanıyorum. Hareketleri ile öğretiyorum. Ayrıca ritim çubukları da kullanıyoruz.”

Okul öncesi öğretmen 15: “Yararlanıyorum. Evvel Zaman İçinde, Kelebekler, Neşe Palamudu, Bir Gün Okula Giderken, Meyve-Sebze gibi şarkılarını öğretiyorum. Ben söylüyorum daha sonra çocuklar tekrar ediyorlar. En sonunda hareketleri ile yapıyoruz.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, müzik çalışmalarında çocukların zevk aldığı ve o hafta öğretilmesi beklenen kazanımlar düşünülerek şarkıları

seçtikleri belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin şarkı seçimleri genel olarak sosyal medyada en çok tercih edilen şarkılardan oluşmaktadır. Altıncı okul öncesi öğretmeni, 8 rakamının öğretimi konusunda “Ahtapot” şarkısı ile ilişkilendirerek hem şarkıyı hem de 8 rakamını öğrettiğini belirtmiştir. On dördüncü okul öncesi öğretmeni, okulların açıldığı haftayı “Okula Başladım” şarkısı ile ilişkilendirerek öğrettiğini ifade etmiştir. Genel olarak öğretmenler, seçtikleri parçaları o hafta öğreteceği konu ile ilişkilendirerek, çocuğun hem müziği hem de öğretmek istenilen kavramı kolay öğreneceğini belirtmişlerdir. Müzik çalışmaları çalarak, söyleyerek, vücut hareketlerine dönüştürerek pek çok farklı şekilde öğretilbilmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin şarkı öğretiminde, şarkıyı sözlerine uygun hareketlere dönüştürerek öğrettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra üçüncü okul öncesi öğretmenin, şarkı öğretiminde önce şarkıyı öğrencilerine dinlettiği, sonrasında kendisi söyledikten sonra hep birlikte hareketleri ile şarkıyı söylediklerini belirtmiştir. Beşinci ve on dördüncü okul öncesi öğretmenleri, hareketlerin dışında müzik aletlerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Müzik çalışmalarında müziği farklı etkinliklerle sunmak, yapılan çalışmayı monotonluktan kurtararak zevkli hale getirebilmektedir.

“Müziksel etkinliklere ders dışında ne şekilde yer veriyorsunuz? Örnek verebilir misiniz?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Belirli gün ve haftalarda yer veriyorum. Müziği dans, yarışma gibi yerlerde kullanıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Özel günlerde yer veriyorum. Koro şeklinde yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Belirli gün ve haftalara yer veriyoruz. Koro, ritim çalışmaları, işaret dili şeklinde yer veriyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Resmi etkinliklerde ve sosyal faaliyetlerde müzik çalışmalarına yer veriyoruz. Örneğin dans, oratoryo gibi çalışmalar yapıyoruz. Ayrıca birinci dönem kurum dışından bir öğretmen koro çalışması yaparak yılsonu mezuniyet töreni olarak sunduk.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “23 Nisan, yılsonu gösterileri, bahar şenliklerinde yer veriyoruz. Müzikli dans, koro şeklinde yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Aile katımlı çalışmalarda müzik aleti çalan veliler canlı müzik yapıyorlar. Ayrıca yılsonu, 23 Nisan gibi belirli gün ve haftalarda koro, dans gibi müziksel etkinlikler yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Aile katılımı ile canlı müzik etkinliklerine yer veriyoruz. Belirli gün ve haftalarda müzik aletleri kullanarak çalışmalar yapıyoruz. Eko Okul kapsamında müzik aletleri geliyor ve orkestra gibi yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Aile katılımına yer veriyoruz. Belirli gün ve haftalarda etkinlikler düzenliyoruz. Koro, ritim çalışması gibi çalışmalar yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Belirli gün ve haftalara yer veriyoruz. Genellikle koro olarak çalışmalar yapıyoruz. Bunun yanında dans gösterileri yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Okul programlarına yer veriyorum. Rond, koro, dans gibi çalışmalar yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Okulda düzenlenen programlara yer veriyoruz. Koro oluşturmuyorum. Müzikli dans çalışması, ritim çalışması gibi etkinlikler de yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Belirli gün ve haftalara yer veriyoruz. Genellikle rond şeklinde çalışmalar yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Okulda düzenlenen programlarda müzikli dans gösterileri yapıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Programlara katılıyoruz. Kalıplaşmış müzikleri uyguluyoruz. Günün anlam ve önemine göre müzikler söylüyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Kendi okulumuz altında etkinliklere yer veriyoruz. Bahar şenliği, belirli gün ve haftalar gibi. Hareketli müzik gösterileri yapıyoruz.”

Elde edilen verilere göre; okul öncesi öğretmenlerinin hepsi okul programları, bahar şenlikleri, belirli gün ve haftalar gibi faaliyetlerden en az birine katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu gibi faaliyetlerde müzik etkinliklerine koro, dans, rond, ritim çalışması şeklinde yer vermektedirler. Birinci okul öncesi öğretmeni, müziği dans, yarışma gibi alanlarda kullandığını; on dördüncü okul öncesi öğretmeni, ders dışı etkinliklerinde, kalıplaşmış müzik etkinliklerine yer verdiğini belirtmiştir. Altıncı, yedinci ve sekizinci okul öncesi öğretmenleri, aile katılımlı müziksel etkinliklere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Müzik aleti çalan velilerin sınıfa davet edilerek canlı performans sergilemesi, çocukları bir müzik aleti çalmaya teşvik etmesi açısından önemli görülmektedir.

“Müzik etkinlikleri için genel donanım ve uygulamalara ek olarak gerçekleştirdiğiniz uygulamalar var mı? Örnek verebilir misiniz?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Bunun gibi çalışmalarda daha çok aileleri kullanmaya çalışıyoruz. Müzik aleti çalabilen bir velimiz varsa sınıfa davet ediyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Dışarıdan uzman desteği için başvuru yaptım. Ayrıca ortaokul kademesi müzik öğretmeninden rica ettim. Okulumuza geldi ve kanun dinletisi yaptı. Onun dışında aday öğretmenlerimizden bağlama çalan bir öğretmenimiz dinleti sundu. Çocuklarla birlikte bu tarz çalışmaları dinlemekten zevk alıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Kendim ek olarak çalgı temini sağladım. Kurs, seminer etkinliklerine başvurduğum fakat geri dönüş sağlanmadı. Müzik ile ilgili etkinlikler olursa katılım gösteririm.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Herhangi bir çalgı temini ya da uzman desteği almıyorum. Kurs, hizmet içi eğitim, seminer gibi çalışmalara katılmadım ama katılmak isterim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Yoktur. Herhangi bir eğitime katılmadım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Hizmet içi eğitime katılıyorum. Kurs, seminer olursa da katılırım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Orff eğitimi için başvuru yaptım fakat gitmedim. Hizmet içi eğitim alıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Bomed, Orffestra gibi eğitimlere katıldım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Bomed, Orffestra eğitimlerine katıldım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Orffestra eğitimine katıldım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Hizmet içi eğitimlere katılıyoruz. Öğrencilerimiz sadece dans dersi alıyor.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Uzman desteği aldık. Kurslara başvuru yaptık. Bomed etkinliğine katıldım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Stajyer öğrencim sınıfta bağlama çalmıştı. Ayrıca org etkinliğimiz oldu.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Sınıfımızda sadece veli katılımı oldu. Velimiz gitar çaldı. Onun dışında herhangi bir kurs, seminer, hizmet içi eğitime katılmadım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Dışarıdan uzman desteği almıyoruz. Aile katılımlarına yer veriyoruz. Ailelerden çalgı çalan velilerimiz gelip dinleti sunuyorlar. Müzik ile ilgili kurs, seminer ve hizmet içi eğitime katılmadım.”

Yukarıda elde edilen verilere göre; yedi okul öncesi öğretmenin hizmet içi eğitim, kurs, seminer gibi çalışmalara katıldığı belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin katılım gösterdiği bu eğitimler, Bomed, Orffestra ve MEB’in düzenlemiş olduğu eğitimlerdir. Üç okul öncesi öğretmenin bu alanlarla ilgili kurs, hizmet içi eğitim ve seminer konusunda eğitimlere katılmak istediği, aynı zamanda farklı çalışmalarda bulundukları; beş okul öncesi öğretmenin de hizmet içi eğitim, kurs ve seminer gibi çalışmalara katılmadığı belirlenmiştir. Tüm bu eğitimlerin, öğretmenlere müziksel etkinlikler konusunda farklı fikirler vereceği ve müzik konusunda kendilerini belirli bir düzeye getirmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bazı okul öncesi öğretmenleri çalışmalarında aile katılımına yer verdiklerini belirtmişlerdir. Birinci, on dördüncü ve on beşinci okul öncesi öğretmenleri, çalışmalarında aile katılımına yer veren öğretmenler olarak tespit edilmiştir. On ikinci okul öncesi öğretmeni, dışarıdan uzman desteği aldığını; ikinci okul öncesi öğretmeni, müzik eğitimi için okulunun müzik öğretmeninden rica ederek sınıfına dinleti sunma fırsatı sağladığını; on üçüncü okul öncesi öğretmeni ise, stajyer öğrencisinin sınıfta

bağlama dinletisi sunduğunu belirtmiştir. Yapılan aile katılımları ve dışardan destek alınmasının, öğretmenlerin yetersiz kaldığı durumlarda onlara yardımcı olacağı ve okul öncesi çocuklarına farklı çalışmalar sunarak daha etkili çalışma fırsatı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.3. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİKSEL ETKİNLİKLER UYGULARKEN KARŞILAŞTIKLARI GENEL PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR

“Okul öncesi öğretmenlerinin müziksel etkinlikler uygularken karşılaştıkları genel problemler nelerdir?” Şeklinde belirlenen ikinci soruya ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

“Müzik disiplini ile ilgili kendinizi hangi düzeyde yeterli görüyorsunuz? Açıklar mısınız?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Çok iyi görmüyorum. Orta düzeyde olarak görüyorum. Müzik ve drama konusunda eksik olduğumu düşünüyorum. Bununla ilgili seminer ya da kurslara katılmak isterim. Daha önce hiç katılmadım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Orta düzey olarak görmekteyim. Bir çalgı çalıp çocukların dikkatini çekmek isterim. Daha etkili olacağını düşünüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Yeterli görmüyorum. Şarkıların ritim yapılarını hatırlarken zorluk çekiyorum. Farklı çalgılar çalmak isterdim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Yeterli görmüyorum. Bu alanla ilgili eğitim olsa katılmak isterim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Kendimi yetersiz görüyorum. Okul öncesi öğretmenlerine yeterli düzeyde eğitim verilmediğini düşünüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Yeterli görüyorum. Çocukların müziği iyi öğrendiğine inanıyorum. Kalıcı olduğunu düşünüyorum fakat herhangi bir çalgı çalmıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Çok yeterli görmüyorum. Orta düzeydeyim. Profesyonel bir bilgim yok. Nota okumayı biliyorum. çalgı çalmıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Yeterli görüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Yeterli görüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Yeterli görüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Yeterli görüyorum. Devamlı olarak eğitimleri takip ediyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Orta düzeyde görüyorum. Gelişime açıgım.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Yeterli görüyorum. Yeni şeyler gördüğüm zaman sınıfımda uyguluyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Yeterli görmüyorum. Hep bir araca bağımlı olarak öğretmek zorunda kalıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Yeterli buluyorum. Yeni olan etkinlik ve çalışmaları takip ediyorum ve sınıfımda uyguluyorum. Kızımdan da yola çıkarak farklı çalışmalarda bulunduğumu düşünüyorum.”

Yapılan görüşme verilerine göre, dört okul öncesi öğretmenin kendisini yeterli görmediği, dördünün orta düzeyde gördüğü, yedi okul öncesi öğretmenin ise kendisini yeterli düzeyde gördüğü belirlenmiştir.

Kendisini yeterli gören okul öncesi öğretmenleri, sınıfının müziği iyi öğrendiklerini, yeni ve farklı çalışmaları takip ettiklerini ve farklı gördükleri etkinlikleri sınıflarında uyguladıklarını belirtmişlerdir. Kendisini müzik konusunda orta düzeyde gören okul öncesi öğretmenleri, müzik çalışmaları konusunda gelişime açık olduklarını belirtmişler ve çalgı çalma konusunda kendilerini yeterli olarak görmediklerini, müzik aleti çalarak çocukların dikkatini çekebileceklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenin en az bir müzik aleti çalabiliyor olması, dersin müzikal anlamda daha verimli geçmesini sağlayacaktır. Ayrıca melodisini bilmediği ezgileri kulaktan çıkararak farklı şarkıların öğretimini de sağlayacağı düşünülmektedir.

Kendisini yeterli görmeyen okul öncesi öğretmenlerinden, üçüncü okul öncesi öğretmeni, şarkıların ritmik yapılarını hatırlamakta zorluk çektiğini; beşinci okul öncesi öğretmeni de müzik konusunda eğitimin yeterli düzeyde desteklenmediğini belirtmiştir. On dördüncü okul öncesi öğretmeni ise, hep bir araca bağlı kaldığı için kendisini yetersiz gördüğünü ifade etmiştir.

“Müzik etkinliklerinde problemler yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız örnekler verebilir misiniz?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Yaşıyorum. Planda bulunup benim bilmediğim şarkıları internette de bulamadığım zaman problem yaşıyorum. Buna da çözüm olarak sözlerini kullanıp bestesini kendim yapıyorum. Ayrıca müzik aleti çalamamayı da problem olarak görüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Problem yaşıyorum. Şarkıyı öğretirken çocukların bazen dikkatsiz ve ilgisiz olduğu durumlarda zorluk çekiyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Bazen yaşıyorum. Öğrenciler bazı zamanlar istekli olmuyor.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Yaşıyorum. Herhangi bir müzik aletini profesyonel olarak çalsam çocukların daha çok dikkatini çekebilirdim. Ayrıca materyal yetersizliği problem olarak karşıma çıkabiliyor.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Çok fazla yaşamıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Yaşıyorum. Çocukların şarkıyı aynı anda söylemeleri konusunda sorun yaşıyorum. Ayrıca çocukların ritim çalışmalarında sabırsız davranıp sıralarını beklememeleri de sorun olarak karşıma çıkıyor.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Yaşıyorum. Küçük yaş grubu olduğu için şarkı söylemede aynı anda söyleme problemi yaşıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Yaşıyorum. Çocuklar şarkıları koro şeklinde söylerken problem yaşıyorum. Onun dışında herhangi bir problem yaşamıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Tek problem çocukların hemen sıkılması ya da dikkatlerinin dağılması oluyor. Bu durumda başka bir şarkıya geçiyorum ya da başka bir etkinliğe geçiş yapıyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Problem yaşamıyorum. Çocuklar severek katılırlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Yaşıyorum. Her çocuk katılmak istemiyor. İlgisi, adapte sorunu yaşıyorum. Öz güven eksikliği olan çocuklarda katılım sağlamakta zorluk çekiyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Yaşıyorum. Şarkının sözlerini müziğe çevirme konusunda sorun yaşıyorum. Hiç bilmediğim bir şarkının müziğini oluşturamıyorum. İnternette faydalaniyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Yaşıyorum. Çocuklar ritim duygusunu tam olarak kavrayamadıkları için müzik aletlerini verimli bir şekilde kullanamıyorlar. Ayrıca yeterli düzeyde müzik aletimiz bulunmamaktadır.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Yaşıyorum. Bazı müziklerin uygulanışı ve ritminde problem yaşıyorum ve internette bakıyorum. Nota okumakta sorun çekiyorum. Bu alanda eğitimler olursa katılmak isterim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Yaşıyorum. Şarkının ritimlerini tutturmakta sorun yaşıyorum. Bu nedenle internette bakıyorum. Bazı çalışmalar çocuklara eğlenceli gelmeyebiliyor ve dikkatleri dağılıp başka şeylerle uğraşabiliyorlar. Flüt çalmasını bildiğim için dikkatlerini toplayabiliyorum.”

Elde edilen verilere göre, okul öncesi öğretmenlerinden biri hariç hepsinin müzik çalışmaları içerisinde en az bir sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Bu sorunlardan bazıları, çocukların dikkatlerinin hemen dağılması, yapılan etkinliklerin eğlenceli gelmemesi, ilgi, adapte ve özgüven konusunda eksiklik yaşanmasıdır. Tüm bu problemlerin, çocuğa sunulan dikkat çekici, eğlenceli, çocukların hepsinin katılım gösterebileceği etkinliklerin tercih edilmesiyle çözüleceği düşünülmektedir.

Diğer sorunlar arasında; birinci, on ikinci, on dördüncü ve on beşinci okul öncesi öğretmenleri, şarkı öğretimi sırasında şarkıların melodisini ve ritmini bulma konusunda zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri, sözleri müziğe çevirmede sorunlar yaşadıklarını, ilk defa duydukları parçaların ya da daha önceden bildikleri fakat söylerken ritmik ve melodik yapısını oluşturmada zorluklar çektiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, internette faydalanarak yardım aldıklarını da ifade etmişlerdir.

Altıncı, yedinci ve sekizinci okul öncesi öğretmenlerinin sorun olarak gördüğü diğer bir konu, çocukların koro esnasında şarkıyı aynı anda söyleme ile ilgili problem yaşamalarıdır.

Tüm bu problemlerden yola çıkarak “Müzik disiplini ile ilgili kendinizi hangi düzeyde yeterli görüyorsunuz?” sorusunda kendisini yeterli düzeyde gören okul öncesi öğretmenlerinin de müzik çalışmalarında sorunlar yaşadığı ve zorluklar çektiği görülmüştür. Bu doğrultuda kendisini yeterli ve orta düzeyde gören okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları bu sorunlar, müzik çalışmalarını büyük oranda etkilemektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin müzik konusunda tüm bu eksiklerinin giderilebilmesi ise müzik eğitimi ile mümkündür.

5.4. OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN HAZIRLANAN ETKİNLİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNE İLŞKİN BULGULAR

“Okul öncesi öğretmenlerinin hazırlanan etkinlikler hakkındaki görüşleri nelerdir?” Şeklinde belirlenen üçüncü soruya ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

“Okul öncesi dönem müzik eğitimi için tasarlanan etkinlikleri uygularken malzeme bulma konusunda zorluk yaşar mısınız? Yaşarsanız ne gibi zorluklar yaşarsınız?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Piyano ve org haricinde zorluk yaşamayız. Okul öncesi öğretmenleri olarak her türlü malzemeyi bulup yaratabiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Sorun yaşamayız. Okul öncesi dönemde her malzemeden ses çıkabildiği sürece çocuklar her şeyi yaratıcı olarak kullanabilir. Piyano maliyetli olduğu için bulmak konusunda sıkıntı yaratabilir.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Herhangi bir zorluk yaşamayız. Fakat imkânlar nedeniyle piyano ya da org olmadığı için onunla ilgili bir etkinlik yapamayız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Okul olarak malzemelerde sorun yaşamayız. Sadece piyano ve org konusunda sıkıntı yaşayabiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Sadece piyano konusunda sıkıntı yaşayabiliriz. Onun dışında sorun yaşamayız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Basit olan malzemelerde sorun çekmeyiz. Org ve piyanoda sorun yaşayabiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Müzik aletlerimiz var fakat her öğrenciye yetecek kadar mevcut değil. Piyano ve org konusunda sıkıntı yaşarız. Onun dışında herhangi bir sorun yaşamıyoruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Bulunması kolay malzemeler olduğu için sorun yaşamayız. Piyano ve org konusunda sorun yaşarız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Sadece piyanoda zorluk yaşayabiliriz. Onun dışında sorun yaşamayız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Zorluk yaşamıyoruz. Piyano ya da org konusunda yaşayabiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Piyano ve org hariç diğer malzemeler kolaylıkla bulunabilir.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Piyano ve org gibi pahalı malzemeleri bulmada zorlu yaşayabiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Piyano ve org konusunda sıkıntı yaşarız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Zorluk yaşamam. Sadece piyano ve org konusunda problem yaşayabilirim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Tüm bu malzemeleri bulma konusunda sıkıntı çekmem ama piyano ve org konusunda sorun yaşayabilirim.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre, okul öncesi öğretmenlerinin hazırlanan etkinlikler için gerekli malzemeyi bulma konusunda (piyano ve org hariç) sorun yaşamayacakları tespit edilmiştir. Yapılan etkinliklerde piyano ve org temini maliyetli olduğundan bu müzik aletleri yerine başka müzik aletlerinin kullanımı esnek bırakılmıştır. Yedinci okul öncesi öğretmeni, okullarında bulunan müzik aletlerinin her çocuğa yetecek sayıda olmaması konusunda zorluk yaşayabileceğini belirtmiştir. Bu sebeple etkinlikler hazırlanırken farklı çalgıların yapımına yer verilmiştir. Böylece her çocuğun kendine ait müzik aleti olacak ve etkinliklerde kendi müzik aletini kullanabilecektir. Etkinlikler arasına çalgı yapımının konulmasıyla, yaşanabilecek çalgı eksikliği problemine bir nebze de olsa çözüm olabileceği düşünülmektedir.

“Sizce tasarlanan bu etkinlikler çocukların ilgisini çeker mi?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Kesinlikle ilgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Evet çocukların ilgisini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Evet.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Evet çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Evet dikkat çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Çocukların ilgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Evet. Materyal ve görsel destekli olmasıyla ilgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Çocukların ilgilerini çekeceğini düşünüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Çocuğun ilgisini çeker. Şahsen benim de ilgimi çekti. Derslerimde uygulamak isterim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Çocukların ilgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “İlgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Tabii ki çeker. Hem okul öncesi döneme uygun hem de ilgi çekici olmuş.”

Elde edilen verilere göre okul öncesi öğretmenleri, tasarlanan etkinliklerin okul öncesi çocuğunun ilgisini çekecek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Yedinci okul öncesi öğretmeni, etkinliklerin görsel destekli olmasından dolayı çocukların ilgisini çekebileceğini belirtirken; on beşinci okul öncesi öğretmeni, okul öncesi döneme uygun ve ilgi çekici olduğundan bahsetmiştir. Dokuzuncu okul öncesi öğretmeni ise, etkinliklerin kendi ilgisini de çektiğini ve müzik çalışmalarında uygulamak istediğini belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, hazırlanan etkinliklerin okul öncesi dönem çocuğunun ilgisini çekecek etkinlikler olduğu düşünülmektedir.

“Etkinliklerle ilgili düşünceleriniz nelerdir?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Etkinlikler çok güzel. Ben de bu konu ile ilgili faydalanmak isterim.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Etkinlikler güzel fakat öğrenci seviyelerinde farklılık olması nedeniyle etkinlikleri uygulamakta zorluk çekebiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Etkinlikler gayet güzel.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Etkinliklerin büyük yaş grubuna uygulanmasının daha uygun olduğunu düşünüyorum. Küçük yaş grubunda uygulanacaksa sürenin daha az tutularak uygulanması ile verimli olacağını düşünüyorum. Genel olarak etkinlikler güzel.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Farklı malzemeler ve farklı etkinlikler çocukların dikkatini çekiyor. Güzel olduğunu düşünüyorum.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Çoğunlukla öğrenciler hazırlanan bu etkinliklere aktif olarak katılırlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Materyal ve görsel destekli olmasıyla ilgilerini çeker.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Materyal kullanıldığı ve çocukların aktif olarak içinde bulunduğu çalışmalar olduğu için çocukların ilgilerini çekecektir.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Etkinlikler güzel, çocukların seviyelerine göre esnetebiliriz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Uygulanabilir güzel etkinliklerden oluşmuş.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Etkinliklerin yaratıcı oluşu ve bilişsel yönden destekliyor oluşu oldukça hoşuma gitti.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Etkinliklerin hepsi çok güzel ve farklı şekillerde uyarlanmış. Ayrıca etkinliklerde müzik aletlerine de yer vermek güzel olmuş.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Etkinlikler verimli ve çocuk üzerinde etkililiği oldukça yüksek. Çocukların müziğe karşı farklı tutum geliştirmelerini sağlayacak tarzda olmuş.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Güzel. Bizim kullandığımız çalışmalara benziyor. Bu yüzden çocuklar severler.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Çalışmaları müziğe uyarlayarak farklılaştırmışsın. Güzel bir çalışma olmuş.”

Okul öncesi öğretmenleri hazırlanan etkinliklerin çocukların ilgisini çekecek, verimli, dikkat çekici, farklı ve güzel etkinlikler olduğunu belirtmişlerdir. Etkinliklerle ilgili olarak beşinci okul öncesi öğretmeni, farklı malzemeler ve farklı etkinlikler olmasından dolayı çocukların dikkatini çekeceğini; altıncı okul öncesi öğretmeni, çocukların bu etkinliklerde daha aktif katılım gösterebileceklerini; on birinci okul öncesi öğretmeni, yaratıcı ve bilişsel yönden destekleyici olduğunu; on üçüncü okul öncesi öğretmeni ise, çocuk üzerinde etkililiğinin yüksek olacağını ve çocukların müziğe karşı farklı tutum geliştireceklerini belirtmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda hazırlanan etkinliklerin okul öncesi çocukları üzerinde olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bazı okul öncesi öğretmenleri etkinliklerin güzel olmasının yanı sıra bu etkinlikleri uygularken karşılaşılabilecek zorluklarla ilgili olarak fikirlerini belirtmişlerdir. İkinci okul öncesi öğretmeni, yapılan etkinliklerin çocukların seviyelerinde farklılık olmasından dolayı zorluk yaşanabileceğini belirtirken; dördüncü okul öncesi öğretmeni, etkinliklerin okul öncesinde büyük yaş grubuna daha uygun olacağını, küçük yaş grubunda ise sürenin daha az tutulması ile daha verimli olacağını belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında hazırlanan etkinliklerin okul öncesi dönemde her yaş grubuna hitap edebilmesi için etkinlikler içinde esneklikler sağlanmış ve etkinliklerin kolaylık-zorluk durumuna göre üzerinde değişiklikler yapılmıştır.

“Hazırlanan bu etkinlikler çocuğun müziksel gelişimine katkı sağlar mı? Sağlarsa ne gibi katkılar sağlar?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Sağlar. Çocuklar eğlenerek öğrenir.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Sağlar. Çocuklar daha severek katılır. Geri dönüt sağlanır.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Sağlar. Çocukta müzik kulağının gelişmesini ve müziğe ilgisinin artmasını sağlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Sağlar. Çocuklarda zihinsel anlamda gelişim sağlar. Dikkat ve zekâ geliştirir. Müziksel kültür gelişir. Somutlaştırılmış olması kolay öğrenmeyi sağlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Sağlar. Çocuk açısından uyum problemi yaşayan çocuklarda müzik etkinliklerine daha sık yer verdiğimiz için çocukların daha kolay adapte olmalarını sağlar. Ritim kulakları gelişir. Sosyal-duygusal-ruhsal yönden gelişimlerine katkı sağlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Sağlar. Çocuklarda bedeni kullanarak müziği anlama ve estetik duygusu gelişir.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Sağlar. Öğrenciye farklılık sağlar. Eğlenceli etkinlikler olması ile severek katılırlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Sağlar. Öğrenciler için yaratıcılıklarını geliştirir.”
Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Sağlar. Yaratıcılıklarını destekler ve eğlenceli vakit geçirirler.”
Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Sağlar. Çocukları farklı düşünmeye sevk eder. Kendilerini ifade etmelerine katkı sağlar.”
Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Sağlar. Çocukların yaratıcılıklarını destekler ve fırsat yaratır.”
Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Sağlar. Çocuklarını dikkatlerini çeken etkinlikler olduğu için dikkatlerini toplamasını sağlar ve kalıcı öğrenmeler oluşturur. Müzik, mekân ve zaman değişiminde çağrışım yolu ile öğretimi farklı durumlarda ortaya çıkarır.”
Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Sağlar. Çocuklar için ritim duygusu kazanır. Hayal kurarak kendisini ifade etmesini sağlar. Kavram gelişimine katkı sağlar.”
Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Sağlar. Öğrencilerin ilgi ve dikkat süreleri artar. Sosyal-duygusal anlamda katkı sağlar.”
Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Sağlar. Çocukların ritim duygusu ve müzik kulağı gelişir. Müzik ile ilgili kavramları öğrenir.”

Okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda hazırlanan etkinliklerin çocuk gelişimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Üçüncü, on üçüncü ve on beşinci okul öncesi öğretmenleri, yapılan etkinliklerin çocukta müzik kulağının ve ritim duygusunun gelişimine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Buna göre, hazırlanan etkinliklerin çocukların müziği daha anlamlı hale getirmesine ve var olan yeteneklerini ileriye taşımasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

“Müzik etkinliklerinde problemler yaşıyor musunuz?” sorusunda okul öncesi öğretmenlerinin belirttiği sorunlar arasında, çocukların müzik çalışmalarına karşı tutumu, ilgisi, dikkati, adapte olması gibi sorunlar dikkat çekmektedir. Dördüncü, beşinci, on ikinci ve on dördüncü okul öncesi öğretmenleri hazırlanan etkinlikler ile çocukların ilgi, adapte ve dikkat gibi konularda müzik çalışmalarına karşı olumlu tutum geliştireceklerini düşünmektedirler. Okul öncesi dönemde müzik çalışmalarına karşı ilgiyi ve dikkati toplamak için, farklı çalışmalar yaparak çocukların çalışmalara katılımını sağlamanın, öğrenmeyi etkili kılacağı düşünülmektedir. Ayrıca dördüncü, beşinci ve on dördüncü okul öncesi öğretmenleri etkinliklerin, çocukların sosyal, duygusal, ruhsal ve zihinsel yönden gelişimlerine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Müziğin, bireyde sadece müziksel anlamda değil aynı zamanda bireyin çok yönlü gelişimine de olumlu katkılar sağlayacağı bir gerçektir.

Genel olarak okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri, bu etkinliklerin çocukların müziksel gelişimlerine katkı sağlayacağı, yaratıcılıklarını destekleyeceği şeklindedir.

“Hazırlanan bu etkinlikler okul öncesi öğretmenine katkı sağlar mı? Sağlarsa ne gibi katkılar sağlar?”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri:

Okul Öncesi Öğretmeni 1: “Sağlar. Biz öğretmenler olarak bilmediğimiz pek çok şeyi bu hazırlanan etkinlikler ile öğreniriz. Bilgi sahibi oluruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 2: “Sağlar. Bizler de bilmediğimiz noktalarda faydalanmış oluruz.”

Okul Öncesi Öğretmeni 3: “Sağlar. Bizlerinde eksik olduğumuz alanları fark etmemize yardımcı olur.”

Okul Öncesi Öğretmeni 4: “Sağlar. Bizleri motive eder. Yaptığımız etkinliklerde öğrencilerden geri dönütler aldığımızda mutlu oluruz ve işimizi zevkle yaparız.”

Okul Öncesi Öğretmeni 5: “Sağlar. Öğretmen açısından öğrencilerini keşfetmeyi sağlar. Yetersiz kaldığımız durumlarda kaynaklık eder.”

Okul Öncesi Öğretmeni 6: “Sağlar. Öğretmen açısından eksik yönlerimizi destekler.”

Okul Öncesi Öğretmeni 7: “Sağlar. Bize farklılık sağlar. Müziği farklı öğretmeye çalışmak ve müziğe derslerimizde nasıl yer vermemiz gerektiği ile ilgili fayda sağlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 8: “Sağlar. Öğretmenler için kaynaklık eder.”

Okul Öncesi Öğretmeni 9: “Sağlar. Bizlere kaynaklık eder.”

Okul Öncesi Öğretmeni 10: “Sağlar. Öğretmen açısından eğlenceli ve verimli vakit geçirmeyi sağlar.”

Okul Öncesi Öğretmeni 11: “Sağlar. Öğretmene kaynaklık eder ve kendisini geliştirmesine yardımcı olur.”

Okul Öncesi Öğretmeni 12: “Sağlar. Öğretmenlere etkinliklerin çeşitliliğini artırabilmesi için olumlu yönde destekler.”

Okul Öncesi Öğretmeni 13: “Sağlar. Öğretmenler yeni bilgiler öğrenir ve öğretmenlere kaynaklık eder.”

Okul Öncesi Öğretmeni 14: “Sağlar. Öğretmenlere etkinlik çeşitliliğinin artması yönünden kaynaklık eder.”

Okul Öncesi Öğretmeni 15: “Sağlar. Öğretmenleri tekdüzelikten kurtarır. Öğretmeni teşvik eder. Şu an bile bu etkinlikleri görerek bende farklı etkinlikler yapmayı düşünüyorum.”

Öğretmenlerin verdiği cevaplara göre, hazırlanan etkinliklerin okul öncesi öğretmenlerine katkı sağlayacağı tespit edilmiştir. Birinci ve ikinci okul öncesi öğretmenleri, bilmedikleri noktalarda etkinliklerden faydalanabileceklerini; üçüncü, beşinci ve altıncı okul öncesi öğretmenleri ise, eksik oldukları ve yetersiz kaldıkları durumlarda etkinliklerin kaynaklık etmesi açısından faydalı olacağını düşünmektedirler. Ayrıca beşinci okul öncesi öğretmeni, etkinliklerin öğretmenlerin sınıfındaki çocukları keşfetmesine yardımcı olacağını ifade etmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda, hazırlanan etkinliklerin müzik alanında yetenekli olan çocukların küçük yaşta keşfedilip

yönlendirilmesine ve bireye yetenekleri doğrultusunda doğru seçim yapma imkânı sağlamasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmen açısından faydalı gördüğü bir diğer nokta ise, etkinliklerin öğretmene yardımcı ve kaynak olacağı düşüncesidir. On beşinci okul öncesi öğretmeni, etkinliklerin öğretmeni tek düzelikten kurtaracağını ve teşvik edeceğini; on ikinci ve on dördüncü okul öncesi öğretmenleri, etkinlik çeşitliliğinin artmasını sağlayacağını; sekizinci, dokuzuncu ve on birinci okul öncesi öğretmenleri ise, öğretmene kaynaklık edeceğini düşünmektedirler.

Görüşlere göre etkinlikler, bu alanda kendisini yeterli görmeyen ya da bu alan ile ilgili zorluk çeken okul öncesi öğretmenlerine müzik konusunda yardımcı olacak, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine ve müzik ile ilgili öğretici çalışmalar edinmelerine katkı sağlayacaktır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, okul öncesi dönemde verilen müzik çalışmalarına farklılık kazandırarak çocukların gelişimlerini destekleyen, müziksel algı ve bilgilenme, dinleme-söyleme-çalma, müziksel yaratıcılık ve müzik kültürü gibi müziksel kazanımları okul öncesi dönem çocuğuna kazandırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla elde edilen sonuçlar şunlardır:

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Derslerinde Müziksel Etkinliklerden Ne Şekilde Yararlandığına İlişkin Sonuçlar

Elde edilen bilgilere göre tüm okul öncesi öğretmenleri müzik çalışmalarına yer vermektedir. Ortalama 20 dakika gibi bir zaman ayırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Farklı kaynaklar kullanma konusunda öğretmenlerin hepsinin internetten faydalandığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin sosyal medyadan, müzik etkinliklerinden oluşan kitaplardan ve kendi bilgi birikimlerinden faydalandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tüm okul öncesi öğretmenleri müzik etkinliklerinde okul şarkılarına yer vermektedir. Şarkı seçimi konusunda herkesin bildiği ya da en çok dinlenen şarkılar tercih ettikleri ve öğretmenlerin çoğunun şarkıları hareketleri ile öğrettiği sonucuna ulaşılmıştır. Gölbaşı (2013: 56) yaptığı araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin çoğunun şarkı dağarcığı konusunda iyi olduklarını fakat %40'ın her yaşa uygun şarkı isimlerini yazamadığı sonucuna ulaşmıştır. Gölbaşı'nın bu bulgusu ile bu çalışmada ortaya çıkan, okul öncesi öğretmenlerinin şarkı seçimi konusunda herkesin bildiği ya da en çok dinlenen şarkıya göre şarkı tercih ettiği bulgusu benzerlik göstermektedir. Şarkı seçiminin çocukların seviyelerine uygun seçilmesini önemli gören Gölbaşı, bu durumun çocukların müzikten soğumasına da neden olabileceğini düşünmektedir.

Okul öncesi öğretmenleri müzik etkinliklerine ders dışı olarak; resmi programlar, bahar şenlikleri, belirli gün ve haftalar, aile katılımı gibi çalışmalar içerisinde; bu çalışmalarda da müziğe, dans, koro, ritim çalışması, rond şeklinde yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Müzik etkinlikleri için genel donanım ve uygulamalara ek olarak bir öğretmenin dışarıdan uzman desteği aldığı, geriye kalan on dört öğretmenin almadığı, bunların yanında beş öğretmenin hizmet içi eğitim, kurs, seminer gibi çalışmalara katılmadıkları, yedi öğretmenin bunlardan en az birine katıldığı, ayrıca üç öğretmenin dışarıdan veli, müzik öğretmeni, stajyer öğretmen gibi kişiler ile derslerinde dinleti sunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Dere (2008: 78-81) yaptığı

araştırmada, anasınıfı öğretmenlerinin %80,66'sının hizmet içi eğitimlere katılmadığı, %76,25'inin müzik konusunda hizmet içi eğitimlere katılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada da, okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun hizmet içi eğitime katılamadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, Dere'nin araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Ayrıca Dere'nin araştırmasında, okul öncesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitimine katılmak istedikleri fakat katılamadıkları belirtilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müziksel Etkinlikler Uygularken Karşılaştıkları Genel Problemlere İlişkin Sonuçlar

Müzik disiplini ile ilgili dört okul öncesi öğretmenin kendisini yeterli görmediği, dördünün orta düzeyde gördüğü, yedisinin ise kendisini yeterli düzeyde gördüğü; öğretmenlerin gelen olarak nota okuyamama, çalgı çalamama, şarkıların ritmik yapılarını hatırlamakta zorlanma, devamlı bir araca bağlı kalma gibi problemleri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Güler (2006: 80-83), öğretmenlerin temel müzik bilgi ve beceri, müzik etkinlikleri uygulama, müzik aleti çalma gibi alanlarda zorluklar yaşadığı görüşündedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bu alanlarda yetersiz kaldıklarını, etkili müzik eğitimini gerçekleştiremediklerini düşünmektedir. Güler'in, okul öncesi öğretmenlerinin müziksel alanla ilgili eksikliklerinin olduğu bulgusu, bu araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Özkut ve Kaya (2012: 177-178) yaptıkları araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda farklı yöntem ve tekniklerde zorlandıklarını belirtmektedirler. Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin şarkıların ritim ve melodilerini oluşturmada, müzik aleti çalma konusunda yetersiz kalması bu iki araştırmayı benzer kılmaktadır. Ayrıca Özkut ve Kaya araştırmalarında, müzik öğretmenleri ile iş birliği içerisinde olunması gerektiğini öne sürmektedir.

Öğretmenlerden biri hariç hepsinin müzik çalışmalarında en az bir sorunla karşılaştığı ve bu sorunlar arasında çocukların müzik çalışmalarına karşı ilgisiz ve isteksiz oluşu, koro esnasında çocukların şarkıyı aynı anda söyleyememeleri ve öğretmenlerin müzik alanı konusunda kendilerini yeterli görememeleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Salı, Akkol ve Oğuz (2013: 90) yaptıkları araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri uygulama sırasında ilgi ve güdünün sağlanamamasının sınıf yönetimi konusunda sorun yarattığı düşüncesindedirler.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Hazırlanan Etkinlikler Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Okul öncesi öğretmenlerinin, hazırlanan etkinlikleri uygularken malzeme bulma konusunda (piyano ve org hariç) zorluk yaşamayacakları; etkinliklerin çocukların ilgisini çekecek şekilde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenler, hazırlanan etkinliklerin ilgi çekici, farklı, uygulanabilir, çocuk üzerinde verimli ve faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Yazıcı ve Topalak (2013: 202-203); yaratıcılığın küçük yaşta başlayıp eğitimin her kademesinde yer aldığını ve okul öncesi dönemde keşfedilip çocukların kişisel/akademik gelişimine katkı sağlaması gerektiğini; bu doğrultuda da müzik çalışmalarında yaratıcı etkinliklere yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun için de öğretmenlerin yaratıcı düşünme ve bilgilendirme konusunda bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Yazıcı ve Topalak'ın bu araştırmasına göre; okul öncesi dönemde yaratıcı etkinlikler oluşturmak, okul öncesi öğretmenlerine yaratıcı düşünebilme ve bilinçlendirme adına yardımcı olacaktır. Yazıcı ve Topalak'ın müzik çalışmalarında yaratıcı etkinliklere yer verilmesi gerektiği ile ilgili düşünceleri, bu araştırmanın ne kadar gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Tüm bu etkinliklerin materyaller ile desteklenmesinin, okul öncesi çocuklarının öğrenimlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ördekçi (2016: 73) yapmış olduğu çalışmada, ilköğretim 4. sınıf için hazırladığı görsel materyallerin, müzik eğitimini desteklediği, bireyde bilgileri kalıcı hale getirme, dikkat ve ilgiyi sağlama, öğrenmeyi kolaylaştırma, süreci etkili ve verimli kılma gibi beceriler kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ördekçi'nin bu bulguları ile bu çalışmanın, yaratıcı etkinliklerin tasarlanma sürecinde etkinliklere materyal desteği sağlama, müzik aleti yetersizliğini giderme, çocuğa bilgileri kolay öğretme, süreci zevkli ve eğlenceli hale getirme amaçları örtüşmektedir.

Hazırlanan tüm etkinliklerin farklı yaşlardaki okul öncesi çocuklarına uygulanabilmesi adına, etkinlikler içerisinde esneklik sağlanmasının uygun olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Etkinliklerin çocukların müzik kulağının gelişimine, yaratıcılıklarının, ilgi ve dikkat sürelerinin artmasına, eğlenceli müzik çalışmaları fırsatı sunması ile çocuklara olumlu katkılar sağlayacağı, bunların yanında etkinliklerin sadece çocuklara değil aynı zamanda öğretmenlere de etkinlik çeşitliliği sağlama, eksik olduğu alanlarda kendilerini geliştirme gibi faydalar sağlayacağı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada, öğretmenlerin müzik alanı konusunda eğitime ihtiyaç duydukları,

yapılan bu etkinliklerin kendilerine fayda sağlayacağı sonuçlarına ulaşılmıştır. Güler'in (2006: 83) yaptığı araştırmada okul öncesi öğretmenleri, yaratıcı müzik etkinliklerini önemli gördüklerini, bu konuda yardımcı olacak etkinliklere ve eğitime ihtiyaç duyduklarını; Çeviker'in (2010: 130-131) araştırmasında ise, okul öncesi öğretmenleri müzik ile ilgili etkinlikler hazırlama ve çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak planlayabilme konusunda desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Güler (2006: 83) ve Çeviker'in (2010: 130-131) bulguları ile bu araştırmanın bulguları örtüşmektedir.

Bu araştırma sonrasında;

1. Etkinlikler hazırlamadan önce, konuyla ilgili bir plan yapılması ve sonrasında hazırlama aşamasına geçilmesi,
2. Etkinliklerin yaş aralığı göz önüne alınarak esnetilebilir olması,
3. Bu alanla ilgili yapılan araştırmalara daha fazla ağırlık verilerek imkânların artırılması,
4. Müzik derslerinin verimliliği adına okul öncesi dönem için de müzik sınıfı temininin sağlanması,
5. Müzik çalışmalarının uzman kişiler tarafından sunulması ya da uzman kişilerden destek alınması,
6. Okul öncesi öğretmenlerinin, okulunda bulunan müzik öğretmenleri ile iş birliği içerisinde olması,
7. Okul öncesi öğretmenlerinin bir müzik aleti çalma konusunda desteklenmesi,
8. Bu çalışma için hazırlanan etkinliklere, MEB tarafından hazırlanan öğretmen kılavuzunda yer verilmesi,
9. Bunun gibi etkinliklerin farklı kademeler için de tasarlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2011). *Türk Eğitim Tarihi: M.Ö. 1000 – M.S. 2011*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Altaş, B. (2006). *Anasınıfı Öğretmenlerinin Müzik Eğitimine Yönelik Algıladıkları Yeterlilikler ve Müzik Eğitimi Ortamına Yönelik Düşünceleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Sakarya Kitabevi.
- Aral, N., Kandır, A., ve Yaşar, M. C. (2003). *Okul Öncesi Eğitim 1*, İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Aslan, S. H. (2019). *48-66 Aylık Çocuklarda Dil Gelişimi ve Sosyal Beceri ile İlişkili Değişkenlerin Araştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağcı, H. (2015). *Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Eğitiminde Uygulanabilecek Yaratıcı Etkinlikler*. Sanat Eğitimi Dergisi, 3 (2), 115-127.
- Başal, H. A. (2005). *Okul Öncesi Eğitim*, İstanbul: Morpa Yayınları.
- Bee, H., ve Boyd, D. (2009). *Çocuk Gelişim Psikolojisi*, İstanbul: Kaknüs Psikoloji.
- Bulut, D. ve Aktaş, A. (2014). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama durumları (Niğde ili örneği)*. The Journal of Academic Social Science Studies, 25 (1), 21-34.
- Çaytemel, S. (2017). *Gençlerin Yaratıcılığında Müzik Öğreniminin Etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetingöz, D. (2002). *Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çeviker, A. (2010). *Okul Öncesi ve Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Öncesi Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dere, Z. (2008). *Ankara İl Merkezindeki Anasınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Müzik Eğitiminde Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doruk, D. (2019). *Orff Yaklaşımının Bilişsel Gelişim Süreçlerine Katkılarının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Düşek, G., ve Dönmez, B. (2012). *Türkiye’de Yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Programları*. Mesleki Bilimler Dergisi, 1(1), 68-75.
- Ekici, T. (1998). *Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eren, B. (2006). *Bursa İli Anaokullarındaki 4, 5, 6 Yaş Grubu Çocukların Müzik Eğitimine Yönelik İhtiyaçların Tespiti ve Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Eren, E. (2019). *Emile Jaques-Dalcroze ve Ritmik Yöntemi*, Eurasian Journal of Music and Dance, 14, 131-145.
- Ergin, H., Köseoğlu, A. (2017). *Gelişim Psikolojisi*, İstanbul: Nobel.
- Erol, O. (2011). *Müzikolaj-Çocuklar İçin Müzik ve Hareket Eğitimi*, İstanbul: MORPA Kültür Yayınları.

- Gander, M. J., ve Gardiner, H.W. (2001). *Çocuk ve Ergen Gelişimi* (Çev: B. Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Gölbaşı, E. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerindeki Mesleki Yeterliliğinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Göncü, İ. (2002). *4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Göncü, İ. (2015). *Müzik Treni Kalkıyor*, Ankara: İzge Yayıncılık.
- Gül, G. (2012). *Okul Öncesi Altı Yaş Çocukları İçin Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Müziksel Gelişim Düzeylerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Güler, N. (2006). *Okul Öncesi Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumları ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güler, N. (2008). *Müzikle Çocuk Eğitimi*, İstanbul: Hepsi Çocuk Yayınevi.
- Güneş, A. (2012). *Çocukluk Sırrı*, İstanbul: Nesil Yayınları.
- Gürgen, E. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodaly Yöntemi'nin Vokal Doğaçlama, Müziksel İşitme ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Işın, D. (2008). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Uygulanan Orff Yaklaşımı'nın 5-6 Yaş Grubundaki Çocukların Ritimsel Becerilerine Etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaçar, S. (2016). *Okul Öncesi Normal Gelişim Gösteren 5-6 Yaş Grubu Çocukların Tercih Ettikleri Oyun Türlerinin Dil Gelişimi ve Problem Çözme Becerisi Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kandır, A., Alpan, Y. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Gelişime Anne-Baba Davranışlarının Etkisi*. Aile ve Toplum Dergisi, 14 (4), 33-38.
- Karaçam, G. (2012). *Müzik, Resim-İş ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karkın, A. M. (2008). *Yaratıcılık Kavramı ve Müzik Eğitiminde Yaratıcılığın Rolü ve Önemi*. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 14, 1-4.
- MEB (2007). *Ahlak Gelişimi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2007). *Cinsel Gelişim*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2007). *Dil Gelişimi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2007). *Sosyal Gelişim*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2007). *Türk Eğitim Sistemi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2008). *Erken Çocukluk Eğitiminde Temel İlkeler*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB, (2018). *Okul Öncesi Özel Eğitim Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Metin, N. (2012). *0-6 Yaş Grubundaki Çocukların Gelişim Özellikleri*. Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Ders Notu, Ankara.
- Modiri, I. (2010). *Okul Öncesinde Müzik Aracılığı İle Yabancı Dil Öğretimi*. Eğitim Fakültesi Dergisi 23 (2), 505-516.
- Odabaşı, E. (2016). *Tedrisat Eğitim Bilimleri Gelişim Psikolojisi*, İstanbul: Reform Akademi Yayınları.

- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (2005). *Kız Sanat Okulları İçin Okul Öncesi Eğitim*, İstanbul: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Oğuzkan, Ş., ve Oral, G. (2005). *Okul Öncesi Eğitimi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Oktay, A. (1983). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü*. Eğitim ve Bilim Dergisi, 7 (42), 3-7.
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Otacıoğlu, G. (2008). *Okul Öncesi Çocuk Merkezli Öğrenme ve Müzik Stratejileri*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (23), 157-171.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F., Kandır, A., ve Turla, A. (2003). *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Öncü, E., ve Ulutaş, İ. (2014). *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 2*, Ankara: Matsa Basımevi.
- Öncü, T. (2003). *Torrance Yaratıcı Düşünme Testleri-Şekil Testi Aracılığıyla 12-14 Yaşları Arasındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerinin Yaş ve Cinsiyete Göre Karşılaştırılması*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, 43 (1), 221-237.
- Ördekçi, Ş. (2016). *İlkokul 4. Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Müzik Eğitiminde Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Görsel Materyallerin Kullanımına İlişkin Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Özeke, S. (2007). *Kodaly Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodaly Yöntemi Uygulamaları*. Eğitim Fakültesi Dergisi, 20 (1), 111-119.
- Öziskender, G. (2011). *Orff Yaklaşımı İle Yapılan Okul Öncesi Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Özkut, B. ve Kaya, Ö. (2012). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Lisans Döneminde Aldıkları Müzik Eğitiminin Mesleki Yaşantılarına Olan Etkilerinin İncelenmesi*. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 1 (1), 167-179.
- Öztürk, A. (2004). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınevi.
- Öztürk, A. (2008). *Okul Öncesi Kurumlarda Uygulanan Müzik Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, F. (1996). *Okul Öncesi Dönem (5-6 Yaş Grubu) Müzik Eğitiminde Dramanın Kullanımının Etkililiği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Perrin, M. (2002). *En Güzel Bilmeceler*, Konya: Uysal Kitabevi.
- Polat, B. (2018). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminin Önemi ve Eğitim Yöntemleri*. Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 4 (7), 52-64.
- Salı, G., Akkol, M. ve Oğuz, V. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinde Yaşadığı Sorunlar*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 79-101.
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Özsen Matbaası.
- Sığırtımaç, A. (2005). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi*, İstanbul: Kare Yayınları.
- Sökezoğlu, D. (2010). *Ritim, Hareket ve Şarkı Öğretimi Temelli Müzik Eğitiminin 7-11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Sosyal Bilimler Dergisi, 12 (2), 161-181.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, G. (2018). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Şeker, S. (2005). *7-11 Yaş Grubunda Orff Öğretisi Destekli Keman Eğitiminde Başlangıç Metodu Oluşturulmasına İlişkin Bir Çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Temiz, G. (2002). *Okul Öncesi Eğitimin Çocuğun Dil Gelişime Olan Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tok, E. (2012). *Okul Öncesi Dönemde Gelişim. İçinde; Okul Öncesi Eğitime Giriş* (Ed: R. Zembat), 111-130. Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Topoğlu, O. (2012). *Çocukların Eğitiminde Kullanılan Müzik Öğretim Yöntemleri*. International Journal of Early Childhood Education Research, 2 (1), 29-50.
- Tos, F. (2001). *Çocuğun Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim*, İstanbul: Kariyer Yayın.
- Tufan, S. (2006). *Okul Öncesi Müzik Öğretmeni Profili*. VI. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Denizli.
- Tuncer, D. (2012). *Okul Öncesi Eğitiminde Dalcroze Yaklaşımı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turaşlı, N. (2014). *Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi*. İçinde; Okul Öncesi Eğitime Giriş (Ed: G. Haktanır), 1-24. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turgut, İ. (2012). *Okul Öncesi Müzik Etkinlikleri Uygulama Örnekleri*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Türkmen, E. (2017). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Uçal, E. (2003). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Orff Öğretisinin Müziksel Beceriler Üzerindeki Etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Ankara: Adalet Matbaası.
- Uluğbay, S. (2013). *Müzik Eğitiminin Çocuk Zekâsına Olan Etkileri*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 21 (3), 1025- 1034.
- URL 1: <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 30.06.2020).
- URL 2: <https://www.mebders.com/dosya/2922-iki-elini-yana-acmis-png-saskin-emoji-resmi> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 3: <https://emoji.com.tr/emoji-anlamlari/#gulenemoji> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 4: <https://sosyalmedya.com/gercek-anlamini-muhtemelen-bilmedigimiz-15-emoji/> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 5: <https://galeri.uludagsozluk.com/r/tanr%C4%B1-emoji-kullansayd%C4%B1nas%C4%B1l-olurdu-1510438/> (Erişim Tarihi: 20.04.2020).
- URL 6: <https://www.dailymedie.com/celebrity-dating-quiz-3429372-Jun2017/> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 7: <https://emoji.com.tr/emoji-anlamlari/#dalginemoji> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 8: <https://emoji.com.tr/emoji-anlamlari/#uyuyanemoji> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 9: <https://maggenta.com/tr/cocuk-duvar-kagidi/cizgi-filmde-selale-gokkusagi-ve-orman-cocuk-duvar-kagidi/> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 10: <http://www.videoizliyorum.com/izle/pgql96v-kurt-ve-7-kucuk-oglak-cizgi.html> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 11: <https://www.nisanforum.com/konu/masal-ve-%C3%87izgi-film-kahramanlar%C4%B1-masha-ve-ay%C4%B1-png-%C3%87izgi-film-kahramanlar%C4%B1-3.217747/> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 12: <http://biriz.biz/oruc/oruchikayeleri.htm> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 13: <https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/prens.html?sti=o9h7q5zeshvjngzuhk> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).

- URL 14: <https://tr.clipartlogo.com/istock/cute-owl-cartoon-flying-1673035.html> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 15: <http://www.masaloku.com/korkak-tavsan.htm> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 16: <http://www.eokulegitim.com/sevdiginiz-hayvanlari-konu-alan-bir-masal-yaziniz/> (Erişim Tarihi: 16.04.2020).
- URL 17: <https://www.wattpad.com/story/185266850-zindan> (Erişim Tarihi: 20.04.2020).
- URL 18: <http://www.yenislayt.com/materyal/8025-supurgeli-guzel-cadi> (Erişim Tarihi: 20.04.2020).
- URL 19: <http://www.okuloncesishersey.net/boyama-sayfalari-muzik-aletleri-Tuba-2.html> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 20: <https://tr.pinterest.com/pin/570549846526437959/> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 21: <https://www.madamteacher.com/okul-oncesi-boyama-sayfalari/okul-oncesi-davul-ve-trampet-boyama-sayfalari.html/attachment/okul-oncesi-davul-trampet-boyama-sayfasi-4> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 22: <https://www.okuloncesitr.net/keman-boyama-sayfasi-3/> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 23: <https://www.madamteacher.com/okul-oncesi-boyama-sayfalari/okul-oncesi-arp-muzik-aleti-boyama-sayfasi.html/attachment/arp-muzik-aleti-boyama-sayfasi-2> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 24: <https://www.madamteacher.com/okul-oncesi-boyama-sayfalari/muzik-aletleri-boyama-sayfalari.html> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 25: <https://www.youtube.com/watch?v=rEGOiHjqO9w> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 26: <https://www.okuloncesitr.net/gitar-boyama-sayfasi-6/> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 27: <https://www.okuloncesitr.net/piyano-boyama-sayfasi-2/> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 28: <http://www.okuloncesishersey.net/boyama-sayfalari-muzik-aletleri-Gayda-6.html> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 29: <https://www.madamteacher.com/okul-oncesi-boyama-sayfalari/okul-oncesi-bateri-boyama-sayfasi.html> (Erişim Tarihi: 05.04.2020).
- URL 30: <https://www.deezer.com/en/artist/5695> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 31: <https://www.youtube.com/watch?v=rrk-zuuc77U> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 32: <https://www.sabah.com.tr/fazil-say-kimdir-> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 33: <https://www.youtube.com/watch?v=zH3ZohGnjcg> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 34: <https://www.biography.com/musician/ludwig-van-beethoven> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 35: https://www.youtube.com/watch?v=_mVW8tgGY_w (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 36: <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/baris-manco-anisina-41404957> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 37: <https://www.youtube.com/watch?v=OcbWn6JlprA> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 38: <https://www.beyaztarih.com/ansiklopedi/asik-veysel> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).
- URL 39: <https://www.youtube.com/watch?v=PXw3f9YTqV0> (Erişim Tarihi: 12.04.2020).

- Uslu, M. (2013). *Müzik Eğitiminin Yaratıcılık Boyutu*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 71-80.
- Ürfioğlu, A. (1989). *Bebeklik ve Okul Öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi ve Eğitimi*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Üstündağ, T. (2002). *Yaratıcılığa Yolculuk*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, T., ve Topalak, Ş. (2013). *Yaratıcı Düşünme Becerisinin Müzik Öğretiminde Kullanılabilirliği ile İlgili Öğretmen Görüşleri*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2 (4), 195-204.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, F. ve Şener, T. (2007). *Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık Eğitimi ve Yaratıcı Etkinliklerde Kullanmak İçin Materyal Hazırlama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yiğit, E. (2000). *Müzik Eğitiminde Kodaly Metodu'nun Rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yörükoğlu, A. (2002). *Çocuk Ruh Sağlığı*, İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER

EK 1: Görüşme Soruları

1. Derslerinizde müziksel etkinliklere yer veriyor musunuz? Veriyorsanız ne kadar süre ayırıyorsunuz?
2. Müzik eğitimi için farklı kaynaklar kullanıyor musunuz, kullanıyorsanız bunlar nelerdir?
3. Müzik etkinliklerinde okul şarkılarından yararlanıyor musunuz? Derslerinizde yer verdiğiniz okul şarkılarına örnekler verebilir misiniz?
4. Müzik disiplini ile ilgili kendinizi hangi düzeyde yeterli görüyorsunuz? Açıklar mısınız?
5. Müzik etkinliklerinde problemler yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız örnekler verebilir misiniz?
6. Müziksel etkinliklere ders dışında ne şekilde yer veriyorsunuz? Örnekler verebilir misiniz?
7. Müzik etkinlikleri için genel donanım ve uygulamalara ek olarak gerçekleştirdiğiniz uygulamalar var mı? Örnekler verebilirsiniz?
8. Sizce hazırlanan bu etkinlikler çocukların ilgisini çeker mi? Etkinliklerle ilgili düşünceleriniz nelerdir?
9. Hazırlanan bu etkinlikler çocuğun müziksel gelişimine ve okul öncesi öğretmenine katkı sağlar mı? Sağlarsa öğrenciye ve size ne gibi katkılar sağlar?
10. Bu etkinlikleri uygularken malzeme bulma konusunda zorluklar yaşar mısınız? (kukla, koli, internet, video, bilgisayar, oyun hamuru kutusu, çöp poşetleri, zil, tef, kastanyet, piyano ya da org, davul, ksilofon vb.) Yaşıyorsanız ne gibi zorluklar yaşarsanız?
11. Gerçekleştirdiğiniz ya da tasarladığınız yaratıcı müzik etkinliği örneği verebilir misiniz? Bu etkinliği biraz açıkla mısınız?

ÖZGEÇMİŞ

16 Ekim 1995 Afyonkarahisar’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Afyon Mareşal Fevzi Çakmak İlköğretim Okulunda tamamladı. Lise öğrenimini Ali Çetinkaya Anadolu Kız Teknik ve Meslek Lisesinde Çocuk Gelişimi Bölümü olarak tamamladı. 2013 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü Piyano Anasanat Dalını kazanarak Dr. Öğretim Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN’ın piyano öğrencisi oldu. 2017 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı’nda Yüksek Lisans eğitime hak kazandı. Birçok konser ve festivallerde yer almış olup çalışmalarına devam etmektedir.

